

SPRÁVA
O PLNENÍ ÚLOH ZAHRANIČNEJ POLITIKY SR V ROKU 2005

SPRÁVA O PLNENÍ ÚLOH ZAHRANIČNEJ POLITIKY SR

V ROKU 2005

OBSAH

Úvod.....	4
1. Európska únia.....	7
1.1. Proces ratifikácie Zmluvy o ústave pre Európu a celospoločenská diskusia o záležitostiach EÚ	7
1.1.2. Ďalšie rozširovanie EÚ a európska susedská politika.....	7
1.2. Parlamentná, legislatívna dimenzia zahraničnej politiky SR. Spolupráca medzi NR SR a vládou SR pri záležitostiach EÚ.....	8
1.3. Aktivity SR v rozhodovacích orgánoch EÚ, prehlbovanie koordinácie európskych záležitostí v SR..	8
1.3.1. Účasť SR na zasadnutiach rozhodovacích orgánov EÚ a jej príprava	8
1.3.2. Koordinácia agendy európskych záležitostí	9
1.3.3. Budovanie európskych inštitúcií	9
1.4. Personálna politika SR vo vzťahu k inštitúciám EÚ.....	10
1.5. Ekonomická dimenzia zahraničnej politiky SR.....	10
1.5.1. Príprava nového finančného rámca EÚ na roky 2007- 2013.....	10
1.5.2. Vzájomné obchodné vzťahy medzi SR a krajinami EÚ	11
1.5.3. SR a poľnohospodárska politika EÚ	11
1.5.4. Využívanie fondov EÚ v SR.....	11
1.5.5. SR a Lisabonská stratégia	12
1.6. SR a Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika a vonkajšie vzťahy EÚ.....	12
1.6.1. Politika EÚ voči západnému Balkánu.....	13
1.6.2. Východná dimenzia SZBP	13
1.6.3. Transatlantické vzťahy.....	14
1.6.4. Stredomorie a Blízky Východ	15
1.6.5. Vzťahy EÚ - Afrika	15
1.6.6. Vzťahy EÚ - Ázia	15
1.6.7. Vzťahy EÚ – Latinská Amerika	16
1.6.8. Vzťahy EÚ – OSN	16
1.6.9. Rozvojová pomoc EÚ	17
1.6.10. Aktivity SR v oblasti nešírenia zbraní hromadného ničenia	17
1.7. SR a Európska bezpečnostná a obranná politika	17
2. Organizácia Severoatlantickej zmluvy	19
2.1. Vyhodnotenie plnenia hlavných priorít definovaných v ZP SR vo vzťahu k NATO	19
2.2. Podiel SR na pokračujúcej transformácii vojenských síl Aliancie	19
2.3. Aliančné operácie a misie	20
2.4. NATO – RF	21
2.5. NATO - Ukrajina.....	21
2.6. NATO – EÚ.....	21
2.7. NATO – západný Balkán	22
2.8. Verejná diplomacia.....	22
2.9. Parlamentné zhromaždenie NATO.....	22
3. Organizácia spojených národov (OSN) a iné univerzálne medzinárodné organizácie.....	23
3.1. Zvolenie SR za člena Bezpečnostnej rady OSN	23
3.2. Účasť SR v mierových misiách OSN.....	23
3.3. Valné zhromaždenie OSN. Reforma OSN	24
3.4. Orgány, programy a fondy OSN. Odborné organizácie systému OSN a iné univerzálne medzinárodné organizácie	25
3.4.1. Humanitárna oblasť	25
3.4.2. Spolupráca v oblasti školstva a kultúry	25
3.4.3. Drogy, prevencia kriminality a organizovaný zločin	26

3.4.4.	Spolupráca v oblasti ekonomiky, priemyslu a duševného vlastníctva	26
3.4.5.	Spolupráca v sociálnej a zdravotnej oblasti.....	28
4.	Vzťahy v oblasti dvojstrannej spolupráce v strednej Európe.....	29
4.1.	Vzťahy Slovenskej republiky so susednými štátmi.....	29
4.2.	Visegrádska spolupráca.....	32
4.3.	Regionálna a cezhraničná spolupráca	33
5.	Ďalšie oblasti dvojstrannej spolupráce	35
5.1.	Vzťahy so štátmi NATO a Európskej únie.....	35
5.2.	Vzťahy s ďalšími západoeurópskymi štátmi a štátnymi útvarmi.....	43
5.3.	Vzťahy so štátmi SNŠ	44
5.4.	Vzťahy so štátmi západného Balkánu	45
5.5.	Vzťahy so štátmi Ázie, s Austráliou a štátmi Oceánie	48
5.6.	Vzťahy so štátmi Blízkeho a Stredného východu a severnej Afriky	51
5.7.	Vzťahy so štátmi subsaharskej Afriky	53
5.8.	Vzťahy so štátmi Latinskej Ameriky	54
5.9.	Vzťahy v oblasti kultúry, školstva, vedy a zdravotníctva	55
6.	Ďalšie oblasti mnohostrannej spolupráce.....	57
6.1.	Pôsobenie SR v medzinárodných medzivládnych organizáciách.....	57
6.1.1.	Rada Európy	57
6.1.2.	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE)	56
6.1.3.	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)	60
6.1.4.	Svetová obchodná organizácia (WTO)	61
6.1.5.	Svetová banka.....	61
6.2.	Kontrola zbrojenia, odzbrojenie, nešírenie zbraní a kontrola exportu	61
6.2.1.	Východiskový stav.....	61
6.2.2.	Aktivity SR v rámci hlavných multilaterálnych zoskupení.....	62
6.2.3.	Aktivity SR podľa jednotlivých problematík.....	64
6.2.4.	Kontrola exportu	66
6.2.5.	Konvenčné zbrane	68
6.3.	Mierové využitie jadrovej energie.....	69
6.4.	Terorizmus	69
6.4.1.	Východiskový stav.....	69
6.4.2.	Aktivity SR v rámci hlavných multilaterálnych zoskupení.....	70
6.4.3.	Ďalšie aktivity SR.....	71
6.5.	Zahraničná spolupráca a rozvojová pomoc	72
6.5.1.	Plnenie Miléniových rozvojových cieľov.....	72
6.5.2.	Slovenská republika a európska rozvojová politika.....	73
6.5.3.	Humanitárna pomoc.....	73
6.5.4.	Slovenská bilaterálna pomoc	74
6.5.5.	Spolupráca s donormi.....	75
6.6.	Aktivity v ďalších regionálnych a záujmových zoskupeniach	75
6.6.1.	Stredoeurópska iniciatíva.....	75
6.6.2.	Čiernomorská hospodárska spolupráca. Dunajská komisia.....	76
6.6.3.	Pracovná skupina pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti vzdelávania, zachovania pamiatky a výskumu holokaustu	77
7.	Medzinárodnoprávna a konzulárna oblasť	78
7.1.	Medzinárodnoprávna oblasť	78
7.2.	Konzulárna oblasť	79
7.3.	Ľudské práva vrátane práv osôb patriacich k národnostným menšinám	82
7.4.	Krajanía	84
8.	Kultúrna a informačná činnosť a prezentácia SR v zahraničí	85
8.1.	Kultúrna činnosť. Slovenské inštitúty.....	85
8.2.	Mediálny obraz SR v zahraničných médiách.....	85
8.3.	Internetová prezentácia MZV SR.....	85
9.	Budovanie zastupiteľskej siete SR v zahraničí a personálna politika	87
10.	Zoznam použitých skratiek.....	89

ÚVOD

Rok 2005 bol významným rokom zahraničnej politiky Slovenskej republiky z viacerých dôvodov. Slovenská republika je v druhom roku svojho pôsobenia v dvoch najdôležitejších euroatlantických inštitúciách – v Európskej únii a v NATO, pričom rok 2005 bol vlastne prvým, v ktorom v týchto inštitúciách pôsobila počas celého roka.

Treba oceniť, že počas tohto obdobia Slovenskú republiku v týchto zoskupeniach vnímali ako krajinu, ktorá uskutočňuje zásadné reformy v záujme vlastných občanov. Prestíž Slovenskej republiky sa zvýšila, získala kredit dôveryhodného, predvídateľného a aktívneho činiteľa medzinárodných vzťahov, ktorý podporuje reformy spoločných inštitúcií. Za dôležitý výsledok pôsobenia týchto faktorov možno jednoznačne považovať **zvolenie za člena Bezpečnostnej rady OSN na obdobie rokov 2006 – 2007**. SR sa tak stala krajinou, ktorá prevzala globálnu zodpovednosť za vývoj medzinárodných vzťahov. V užšom regionálnom kontexte bolo výsledkom pôsobenia zahraničnej politiky **úspešné pôsobenie v predsedníckej pozícii Stredoeurópskej iniciatívy**.

Plnenie úloh zahraničnej politiky SR v roku 2005 dôsledne vychádzalo z Programového vyhlásenia vlády a Zamerania zahraničnej politiky SR na rok 2005, ktoré kládli dôraz na presadzovanie slovenských národných záujmov v zahranično-politickej a bezpečnostnej oblasti, a to nie len na štátnej, ale vo zvýšenej miere aj na mimovládnej a regionálnej úrovni. Vyhodnotenie plnenia úloh zahraničnej politiky SR zároveň predstavuje konkretizáciu plnenia úloh Strednodobej stratégie zahraničnej politiky SR do roku 2015. **Významným výsledkom zahraničnej politiky Slovenskej republiky v roku 2005 je aj iniciovanie vlastných tém a principiálnych postojov v zásadných otázkach medzinárodných vzťahov, ako aj snaha vytvárať v nich pridanú hodnotu.**

Viac ako ročné pôsobenie SR v euroatlantických inštitúciách súčasne naznačilo ťažiskové relácie a hlavný posun, ktorý bol dosiahnutý pri realizácii úloh zahraničnej politiky SR. Presadzovanie zahraničnopolitických záujmov SR sa koncentrovalo na štyri základné problémové okruhy, pričom sa využívali možnosti, ktoré prinieslo pôsobenie v euroatlantických integračných zoskupeniach a prísnej **špecializácii** na zahraničnopolitické priority. V uvedenom kontexte rozlišujeme tieto roviny zahraničných vzťahov Slovenskej republiky:

1. *Základnú rovinu* tvoria vzťahy s bezprostrednými susedmi. Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Rakúsko a Ukrajina sú krajinami, s ktorými má SR okrem spoločných hraníc aj najužšie hospodárske, spoločenské a kultúrne väzby. Hoci s výnimkou Ukrajiny sú všetci susedia SR členmi EÚ a okrem Rakúska a Ukrajiny tiež členmi NATO, integrácia nemôže vo vzájomných vzťahoch v plnej miere nahradiť bilaterálny rozmer komunikácie. Spolupráca so susedmi úspešne pokračovala aj vo formáte **Visegrádskej štvorky (V4), resp. V4+**. Významnou udalosťou vo vzťahu k Ukrajine bolo odovzdanie **Návrhu pomoci SR Ukrajine** pri plnení cieľov Akčného plánu EÚ – Ukrajina, počas novembrovej návštevy ukrajinského premiéra Jechanurova na Slovensku, ktorý sa stretol s pozitívnou odozvou na ukrajinskej strane.
2. *Druhú rovinu* predstavujú vzťahy s krajinami v rámci EÚ a NATO. Bilaterálne vzťahy sa tu značne prekrývajú s multilaterálnymi vzťahmi v rámci týchto integračných zoskupení. Navyše v rámci EÚ, v dôsledku vytvorenia vnútorného trhu a postupného budovania priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, sú tradičné funkcie štátu nahrádzané individuálnou aktivitou fyzických a právnických osôb, pričom EÚ vytvára priestor a garancie pre realizáciu ich aktivít. Vzťahy členských štátov sa tak orientujú najmä na úpravu spoločných pravidiel EÚ a spoločné pôsobenie štátov únie navonok.

V oblasti vzťahov s krajinami a inštitúciami EÚ a NATO je potrebné vyzdvihnúť nasledovné udalosti: februárovú **návštevu amerického prezidenta G. Busha**, ktorá bola

historicky prvou návštevou najvyššieho predstaviteľa USA na Slovensku; **vrcholné stretnutie prezidentov USA G. Busha a Ruskej federácie V. Putina**, ktoré sa konalo bezprostredne po bilaterálnej časti pobytu G. Busha v Bratislave a na ktoré naväzoval oficiálny bilaterálny program **prezidenta Putina**; vyslovenie súhlasu so **Zmluvou o ústave pre Európu** Národnou radou SR v máji; **návštevu generálneho tajomníka NATO J. de Hoop Scheffera** v júni; historické rozhodnutie Európskej rady v októbri o **začatí prístupových rokovaní s Chorvátskom a Tureckom**, v ktorom sa aktívne angažovala slovenská diplomacia; **schválenie Novej finančnej perspektívy EÚ na roky 2007-2013** v decembri, na ktorom má pozitívny podiel aj SR svojím konštruktívnym prístupom k rokovaniam.

Tu je vhodné spomenúť aj to, že vďaka uskutočneným reformám sa SR stala už dnes jedným z najatraktívnejších miest pre investície v Európskej únii. Doteraz dosiahnuté ekonomické výsledky umožnili Slovenskej republike v novembri 2005 – ako prvej z krajín V4 - **vstúpiť do mechanizmu výmenných kurzov ERM II**. Vstupom do ERM II sa začína druhá etapa procesu zavedenia eura v SR, ktorá by sa mala skončiť splnením maastrichtských konvergenčných kritérií. Završením celého procesu bude prijatie eura ako zákonného platidla v Slovenskej republike v roku 2009.

3. *Tretiu rovinu* predstavujú vzťahy s ďalšími štátmi prioritného zahraničnopolitického záujmu SR - s krajinami západného Balkánu (Albánsko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, Macedónsko, Srbsko a Čierna Hora) a krajinami východnej Európy (predovšetkým Ruská federácia a Bielorusko). Ide o regióny významné z pohľadu EÚ ako aj NATO. Slovenská republika ako nový člen priniesla vďaka svojim špecifickým pohľadom do kolektívneho snaženia týchto zoskupení osobitnú pridanú hodnotu. Vzhľadom na svoje záujmy chce Slovenská republika aj naďalej stáť v popredí úsilia pri stabilizácii a rozvoji uvedených oblastí. Slovenská diplomacia roku 2005 konzekventne presadzovala stratégiu približovania **európskej perspektívy pre všetky štáty západného Balkánu**, v súlade so závermi Soluňskej vrcholnej schôdzky EÚ v júni 2003 a naväzujúc na už spomenuté otvorenie prístupových rokovaní s Chorvátskom. Aj hlas SR silne zavážil pri rozhodovaní o udelení štatútu kandidátskej krajiny EÚ Macedónsku už na zasadnutí Rady EÚ v decembri 2005. SR sa bude v otázke západného Balkánu, predovšetkým Kosova angažovať nielen v rámci Bezpečnostnej rady OSN, ale aj v rámci tímu Vysokého predstaviteľa EÚ pre zahraničnú politiku J. Solanu. Jedným z výsledkov systematického úsilia slovenskej diplomacie zúročiť znalosť pomerov na západnom Balkáne aj pri formovaní SZBP EÚ je menovanie zástupcu MZV SR, veľvyslanca Miroslava Lajčáka, za **osobného predstaviteľa J. Solanu pre rokovania o referende v Čiernej Hore**.

4. *Štvrtú rovinu* tvoria vzťahy SR s ostatnými krajinami Ázie, Afriky a Latinskej Ameriky. Vzťahy s týmito krajinami boli určené najmä geografickou vzdialenosťou, premenlivou intenzitou hospodárskej a obchodnej spolupráce a vzájomného cestovného ruchu a ich strategickým významom z hľadiska záujmov SR. Prioritne boli zamerané na:

- a) ochranu záujmov občanov SR, najmä prostredníctvom poskytovania konzulárnych služieb; nový rozmer však získava aj táto základná funkcia štátu – ako občania členskej krajiny EÚ sa slovenskí občania mohli domáhať diplomatickej a konzulárnej ochrany u ktoréhokoľvek členského štátu EÚ, ktorý má v danej tretej krajine zastúpenie – nepriamo teda majú slovenskí občania **bezprostrednú diplomatickú a konzulárnu ochranu prakticky v ktoromkoľvek štáte sveta**;
- b) presadzovanie hospodárskych záujmov SR, najmä podporu vzájomného obchodu a investícií.

- c) spoluprácu na pôde medzinárodných organizácií; vzťahy v tomto smere nadobudli osobitný rozmer vzhľadom na **získanie postu nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN na roky 2006- 2007**. V roku 2005 bolo preto kľúčovou súčasťou diplomatického úsilia SR získavanie podpory pre úspech našej kandidatúry, ako aj výmena skúseností so súčasnými členmi BR OSN a intenzívnejšie nadväzovanie kontaktov s predpokladanými budúcimi členmi BR OSN;
- d) sledovanie a účasť na riešení krízových oblastí súčasného sveta – členstvo v EÚ a NATO nám umožnilo aktívnejšie a efektívnejšie sa podieľať na predchádzaní resp. riešení konfliktov a v kontexte členstva v BR OSN sme sa stali bezprostredne zodpovednými a zaangažovanými na zachovávaní mieru a bezpečnosti vo svete. Za ďalší úspech slovenskej diplomacie možno v tomto kontexte považovať menovanie bývalého Generálneho tajomníka OBSE, veľvyslanca Jána Kubiša za **osobitného predstaviteľa EÚ pre strednú Áziu**.

Uvedená kategorizácia zohľadňuje popri bilaterálnom aj multilaterálny rozmer diplomacie a ich vzájomné úzke prepojenie. Konkrétne aktivity zahraničnej politiky SR sa flexibilne prispôbovali reálnemu vývoju v rôznych oblastiach medzinárodných vzťahov, SR si však pritom zachovala svoj profil, priority a čitateľnosť kredibilného partnera. Slovenská republika sa predstavila ako krajina, ktorá dokáže nielen potvrdiť svoje stabilné miesto v medzinárodnom spoločenstve, ale tiež významne prispieva k pozitívnym aktivitám v oblasti udržiavania mieru a bezpečnosti vo svete i ku globalizačným trendom v jednotlivých oblastiach spoločenského života. Tým sa výrazne posilnila pozícia Slovenskej republiky na medzinárodnej scéne, súčasne sa však zvýšili nároky na zahraničnú službu.

Správa o plnení úloh zahraničnej politiky SR za rok 2005 je hodnotiacim materiálom zahraničnej politiky SR, na ktorej sa podľa kompetenčného zákona zúčastňovali aj ďalšie rezorty za koordinácie MZV SR. Pri jeho spracovaní bola uprednostnená taxatívna metóda, zohľadňujúca vyššie uvedenú kategorizáciu, pred problémovou metódou, ktorá by vyhodnocovala výlučne hlavné ťažiskové oblasti pôsobenia zahraničnej politiky SR v roku 2005. V budúcnosti plánuje MZV – aj vzhľadom na plné zapojenie sa SR do systému práce inštitúcií EÚ a vzhľadom na osobitosti vyplývajúce z pôsobenia v Bezpečnostnej rade OSN – viacej akcentovať problémový prístup k vypracúvaniu tohto materiálu.

1. EURÓPSKA ÚNIA

1.1. Proces ratifikácie Zmluvy o ústave pre Európu a celospoločenská diskusia o záležitostiach EÚ

V krajinách EÚ pokračoval v roku 2005 proces ratifikácie Zmluvy o Ústave pre Európu, ktorý sa začal po jej podpise v Ríme 29. októbra 2004, ako aj celospoločenská diskusia o záležitostiach EÚ.

Ratifikačný proces ústavnej zmluvy na úrovni EÚ sa skomplikoval po zamietavých výsledkoch referend 29. mája 2005 vo Francúzsku a 1. júna 2005 v Holandsku. Reakciou časti členských štátov EÚ bolo dočasné alebo nešpecifikované odloženie termínu ratifikácie ústavnej zmluvy. Summit EÚ Bruseli 16. – 17. júna 2005 rozhodol pokračovať v ratifikačnom procese a stanovil ročné obdobie reflexie, ktoré má byť využité na zrealizovanie národných diskusií o EÚ, jej úlohe vo svete a jej prínosoch pre európskych občanov.

Podpredsedníčka Európskej komisie M. Wallströmová predstavila 13. októbra 2005 Plán D pre demokraciu, dialóg a diskusiu. Cieľom iniciatívy je podnietiť diskusiu členských štátov s ich občanmi a obnoviť tak dôveru občanov v EÚ. SR Plán D privítala ako cenný príspevok do diskusie o budúcnosti EÚ počas stanoveného obdobia reflexie.

V kontexte obdobia reflexie možno vnímať aj neformálny summit EÚ v Londýne dňa 27. októbra 2005, na ktorom SR zastupoval predseda vlády SR Mikuláš Dzurinda. Zasadnutie bolo zamerané na obnovenie dôvery a priaznivej atmosféry pre ďalšie rokovania lídrov členských krajín o novej finančnej perspektíve a na výmenu názorov o ďalšom strategickom smerovaní EÚ. Výsledky reflexie a pokrok v ratifikácii ústavnej zmluvy budú vyhodnotené na summite Európskej rady v lete 2006.

Národná diskusia v SR o ústavnej zmluve kulminovala 9. mája 2005 na Európskom fóre venovanom ústavnej zmluve, ktoré usporiadal Úrad vlády SR v spolupráci s Národnou radou SR za účasti predstaviteľov parlamentných politických strán, spolupredsedov pracovných skupín a členov Národného konventu o EÚ. Vyvrcholením národnej diskusie o ústavnej zmluve bolo jej schválenie v NR SR 11. mája 2005. Následne MZV SR vystavilo ratifikačnú listinu k ústavnej zmluve a 3. júna 2005 ju doručilo Kancelárii prezidenta SR.

Dňa 11. júla 2005 skupina občianskych aktivistov pod vedením Konzervatívneho inštitútu podala na Ústavný súd SR ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta porušenie práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy SR. K porušeniu tohto práva malo vraj dôjsť schválením ústavnej zmluvy NR SR 11. mája 2005. NR SR tak údajne urobila bez toho, aby bol zároveň schválený ústavný zákon o vstupe do štátneho zväzku s inými štátmi podliehajúci potvrdeniu v referende.

Prezident SR zatiaľ ratifikačné listiny nepodpísal. Z toho dôvodu neboli ratifikačné listiny doteraz uložené u depozitára (vláda Talianskej republiky).

Celospoločenská diskusia o európskych záležitostiach v SR do septembra 2005 do určitej miery stagnovala vzhľadom na problémy s financovaním celospoločenskej diskusnej platformy Národného konventu o EÚ. Pokračovanie činnosti konventu sa podarilo zabezpečiť po zložitých rokovaniach – vláda SR jeho činnosť na obdobie rokov 2006-2008 schválila svojím uznesením č. 748 z 28. septembra 2005. Je však potrebné definitívne doriešiť otázku financovania činnosti Národného konventu.

1.1.2. Ďalšie rozširovanie EÚ a európska susedská politika

Slovensko prispieva svojou pridanou hodnotou najmä do problematiky rozširovania EÚ. SR sa v súlade so závermi decembrového summitu 2004 aktívne zúčastnila zmluvnoprávného procesu ukončenia príprav Bulharska a Rumunska na prístupenie k Únii. Podpisom spoločnej prístupovej zmluvy oboch krajín do EÚ v apríli 2005 v Luxemburgu

spolu s ostatnými členskými krajinami únie Slovensko potvrdilo svoju dlhodobú podporu integračným ambíciám Bulharska a Rumunska. Slovenská republika ako prvá členská krajina EÚ ratifikovala prístupové zmluvy Bulharska a Rumunska v NR SR v júni 2005.

Slovenská republika dôsledne realizovala záväzok podporovať región západného Balkánu aj v rámci politiky rozširovania. SR trvale podporovala otvorenie prístupových rokovaní s Chorvátskom, ktorému bol udelený štatút kandidátskej krajiny na júnovom summite 2004. Aj vďaka úsiliu SR bol tento krok korunovaný úspechom. 3. október 2005 sa stal dôležitým a významným medzníkom pre Chorvátsko a Turecko ako aspirantské krajiny na členstvo v EÚ.

Politika Slovenskej republiky k otvoreniu prístupových rokovaní s Tureckom vychádzala dôsledne z aplikácie „Stanoviska SR k začatiu prístupových rokovaní s Tureckom“, ktoré schválila Národná rada SR 30.11.2004.

1.2. Parlamentná, legislatívna dimenzia zahraničnej politiky SR. Spolupráca medzi NR SR a vládou SR pri záležitostiach EÚ

Počas roku 2005 sa posilnila úloha NR SR pri formulovaní a prijímaní rozhodnutí EÚ. Dôsledne bol uplatňovaný ústavný zákon č. 397/2004 o spolupráci NR SR a vlády SR v záležitostiach Európskej únie, ako aj Mechanizmus spolupráce medzi NR SR a vládou SR pri tvorbe stanovísk k legislatívnym návrhom Európskej komisie v podmienkach SR, ktorý bol prijatý v minulom roku. 18. júna 2005 nadobudol účinnosť zákon č. 253/2005 Z.z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 350/1996 Z.z. o rokovanom poriadku NR SR, ktorý kompetenčne vymedzil pôsobnosť Výboru NR SR pre európske záležitosti. V zmysle uvedeného zákona sa „poslanci Európskeho parlamentu, ktorí boli zvolení na území Slovenskej republiky, [...] môžu zúčastniť sa rokovaní výboru pre európske záležitosti a majú právo sa vyjadrovať o prerokúvanej veci“. Poslanci Európskeho parlamentu sú prizývaní aj na spoločné zasadnutia Ministerskej rady vlády pre záležitosti EÚ a Výboru NR SR pre európske záležitosti.

V októbri 2005 vláda SR uznesením č. 858/2005 zaviazala podpredsedu vlády pre európske záležitosti, ľudské práva a menšiny a ministrov spravodlivosti a zahraničných vecí, aby v nadväznosti na uznesenie vlády č. 1120/2004 *k návrhu mechanizmu pri tvorbe stanovísk k legislatívnym návrhom Európskej komisie v podmienkach SR* predložili do 28.2.2006 *návrh zákona o spolupráci medzi NR SR a vládou SR týkajúci sa návrhov právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie*.

1.3. Aktivity SR v rozhodovacích orgánoch EÚ a prehĺbovanie koordinácie európskych záležitostí v SR

1.3.1. Účasť SR na zasadnutiach rozhodovacích orgánov EÚ a jej príprava

V roku 2005 pokračoval proces zefektívnenia koordinácie európskych záležitostí. Podarilo sa plniť hlavný cieľ, ktorým bola kvalitná príprava príslušných dokumentov a podkladových materiálov na rokovania summitov EÚ, ministerských rád, výboru stálych predstaviteľov a pracovných skupín Rady EÚ, v ktorých sa prerokujú všetky legislatívne návrhy EÚ. Zástupcovia rezortov vrátane diplomatických zamestnancov Stáleho zastúpenia SR pri EÚ aktívne participovali na procese prípravy a schvaľovania dokumentov a presadzujúc národné záujmy SR ovplyvňovali ich konečné znenie.

Minister zahraničných vecí sa pravidelne zúčastňoval zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti a vonkajšie vzťahy. V oblasti všeobecných záležitostí boli v roku 2005 hlavnými témami prierezová príprava zasadnutí Európskej rady, rozširovanie EÚ, finančná perspektíva.

Minister zahraničných vecí sa ako člen delegácie predsedu vlády SR každé 3 mesiace zúčastňuje summitov EÚ. V roku 2005 boli rokovania summitov zamerané na Lisabonskú stratégiu, finančnú perspektívu 2007 – 2013, trvalo udržateľný rozvoj, oblasť slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, Zmluvu o Ústave pre Európu, klimatické zmeny, rozširovanie a vonkajšie vzťahy. Vo všetkých uvedených oblastiach sa v priebehu roku 2005 SR podarilo zapojiť sa do rozhodovacieho procesu EÚ mierou porovnateľnou s ostatnými novými členskými štátmi.

Pod vedením štátneho tajomníka MZV SR J. Berényiho sa v dňoch 8. a 9. júla 2005 na MZV SR uskutočnilo neformálne stretnutie štátnych tajomníkov a generálnych tajomníkov ministerstiev zahraničných vecí členských krajín EÚ. Podujatie prispelo k presadeniu zámerov zahraničnej politiky SR v rámci EÚ a ku koordinácii postojov európskych partnerov.

1.3.2 Koordinácia agendy európskych záležitostí

Príslušnými dokumentmi schválenými vládou SR ešte v období vstupu do únie boli vytvorené podmienky, ktoré umožnili adekvátnu a aktívnu participáciu SR na práci inštitúcií EÚ, s dôrazom na Radu EÚ. V uplynulom roku sa skvalitnilo fungovanie systému medzirezortnej koordinácie európskych záležitostí v domácich podmienkach. Systém umožňoval odborný vstup do rokovaní na všetkých úrovniach Rady počínajúc expertnou úrovňou, cez úroveň veľvyslancov až po ministerskú úroveň.

MZV okrem vlastnej Rezortnej koordinačnej skupiny (RKS) zabezpečovalo aj úlohy medzirezortnej koordinácie (cez KEÚ - Komisie pre záležitosti EÚ) v procese prípravy legislatívnych noriem a ďalších rozhodnutí EÚ, ktoré sa sústreďujú na úrovni stálych predstaviteľov EÚ - veľvyslanec stáleho zastúpenia a jeho zástupca (Coreper 2 a Coreper 1). V priebehu uplynulého roka sa veľká pozornosť venovala dôslednej príprave na spracúvanie jednotnej inštrukcie pre stáleho predstaviteľa SR v Coreper 2 a Coreper 1. Koordinačný systém musí zostať dostatočne flexibilný, aby dokázal zabezpečiť rýchlu reakciu na jednotlivé návrhy predkladané zo strany Európskej komisie, Rady EÚ, resp. predsedníckej krajiny. Na druhej strane systém musí byť centralizovaný, aby bolo možné dosiahnuť koherentnú pozíciu SR, ktorá sa prezentuje na úrovni EÚ, rovnako musí byť zabezpečené prepojenie z expertnej úrovne (pracovné skupiny Rady EÚ) na politické vedenie ministerstiev.

Vo všetkých sektorových oblastiach sa predstavitelia jednotlivých rezortov, vrátane diplomatických zamestnancov Stáleho zastúpenia SR pri EÚ pravidelne zúčastňovali rokovaní počínajúc pracovnými skupinami Rady EÚ a končiac zasadaniami ministerských rád. Predstavitelia SR sa aktívne zapájali do rokovaní o legislatívnych návrhoch a ďalších záväzných dokumentov EÚ, a to vo všetkých sektorálnych Radách EÚ (Rada pre finančné a ekonomické záležitosti; Rada pre konkurencieschopnosť; Rada pre pôdohospodárstvo a rybné hospodárstvo; Rada pre spravodlivosť a vnútorné záležitosti; Rada pre dopravu, telekomunikácie a energetiku; Rada pre zamestnanosť, sociálnu politiku, záležitosti zdravia a spotrebiteľa; Rada pre životné prostredie; Rada pre vzdelávanie, mládež a kultúru).

1.3.3. Budovanie európskych inštitúcií

Vláda SR v apríli 2005 predložila kandidatúru na umiestnenie sídla nového Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť (*European Institute for Gender Equality*) v Bratislave. V gescii úradu podpredsedu vlády P. Csákyho vznikla expertná skupina zložená zo zástupcov ÚV SR, MPSVR SR a MZV SR. Rozhodnutie o zriadení inštitútu sa očakáva už v blízkej budúcnosti.

Minister E. Kukan na stretnutí s komisárom J. Figelom začiatkom júla 2005 prediskutovali aj aktuálnu otázku zriadenia jedného z centier Európskeho technologického

inštitútu (*European Technological Institute*). Otázka zatiaľ nie je uzavretá a rieši sa v návaznosti so zriadením ďalších nových inštitúcií EÚ.

1.4. Personálna politika SR vo vzťahu k inštitúciám EÚ

Rok 2005 bol prvým celým rokom pôsobenia prvého člena Európskej komisie za SR Jána Figel'a. J. Figel', ktorý je komisárom pre vzdelávanie, odbornú prípravu, kultúru a viacjazyčnosť navštívil pri výkone svojej funkcie viackrát aj SR. V novembri na základe jeho iniciatívy prijala Európska komisia historicky prvé *Oznámenie o podpore viacjazyčnosti*.

V oblasti personálneho manažmentu a koordinácie kandidátúr na posty úradníkov v európskych inštitúciách sa v r. 2005 hlavný dôraz kládol na prípravu *Návrhu zásad personálnej politiky Slovenskej republiky vo vzťahu k inštitúciám Európskej únie*. Vláda SR materiál schválila 13. júla 2005 uznesením č. 546. Materiál nadviazal na predošlé dva vládou schválené dokumenty (*Správa o obsadzovaní postov úradníkov v inštitúciách Európskej únie; Návrh postupu vysielania národných expertov Slovenskej republiky do inštitúcií Európskej únie*) a špecifikoval priority a záujmy SR v oblasti personálnej politiky voči inštitúciám EÚ. Materiál obsahuje tiež prehľad aktuálneho stavu umiestnenia existujúcich i vznikajúcich úradov, agentúr a iných organizačných jednotiek EÚ, ako aj priority v procese personálneho obsadzovania slovenských kandidátov do týchto inštitúcií.

Z počtu 279 miest vyššieho a stredného manažmentu preferenčne určených pre SR sa k 31. októbru 2005 podarilo obsadiť 121 postov. V spolupráci medzi Úradom vlády, Úradom pre štátnu službu, jednotlivými rezortmi a Stálym zastúpením v Bruseli pokračovala realizácia výberu kandidátov aj na posty národných expertov, ktorých v rámci Európskej komisie v súčasnosti pôsobí 22.

Počas roka sa uskutočnili dve neformálne koordinačné porady zástupcov MZV SR, SZ Brusel a ÚOŠS/OÚOŠS. Ich cieľom bolo prediskutovať aktuálne otázky personálnej politiky SR voči európskym inštitúciám, ktoré sa týkajú hlavne realizácie výberových konaní a konkurzov, postupu vysielania národných expertov, obsadzovania miest štátnych úradníkov a praktikantov v európskych inštitúciách, finančnej stránky vysielania a odbornej prípravy záujemcov zo SR na výberové konania.

V júni 2005 navštívil SR riaditeľ Európskeho úradu pre výber pracovníkov (EPSO) Erik Halskov. Rokoval s predsedom ÚŠS, vedúcim úradu MZV SR a funkcionármi ÚV SR. MZV SR zorganizovalo stretnutie E. Halskova s vedúcimi pracovníkmi osobných úradov ÚOŠS, ktorým priblížil systém personálneho obsadzovania postov v inštitúciách EÚ, odbornej prípravy pracovníkov EÚ a informoval o aktuálnom stave obsadených postov predstaviteľmi nových členských krajín.

S cieľom zvýšiť pripravenosť slovenských občanov na výberové konania na stále pracovné miesta úradníkov v inštitúciách EÚ, pripravilo MZV SR v spolupráci s Academia Istropolitana Nova v novembri a decembri semináre zamerané na prípravu uchádzačov na testy a pohovory v inštitúciách EÚ.

1.5. Ekonomická dimenzia zahraničnej politiky SR

1.5.1. Príprava nového finančného rámca EÚ na roky 2007- 2013

Najvyšší predstavitelia členských štátov EÚ dosiahli na zasadnutí Európskej rady v dňoch 15.-17.12.2005 politickú dohodu o novej finančnej perspektíve EÚ na roky 2007-2013. Celkovo, z hľadiska možnosti fungovania EÚ, ale aj z hľadiska pokrytia jednotlivých rozpočtových kapitol, dosiahnuté výsledky rokovania summitu možno hodnotiť pozitívne.

Výdavková časť rozpočtu EÚ na roky 2007-2013 predstavuje 862,363 mld. EUR, čo je 1,045% hrubého národného dôchodku (HND) EÚ. Ide o celkové navýšenie o 13 mld. EUR

oproti predchádzajúcemu návrhu britského predsedníctva. Rozdiel v prospech SR oproti predchádzajúcemu návrhu činí 1,369 mld. EUR, a zahŕňa dodatočné prostriedky pre kohéznú politiku v objeme približne 390 mil. EUR, zlepšené implementačné podmienky (zvýšenie miery spolufinancovania z EÚ na 85%), zachovanie DPH ako oprávneného výdavku, predĺženie pravidiel na čerpanie kohéznych prostriedkov na $n + 3$ do roku 2010 a možnosť financovania bytovej výstavby z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Rada čiastočne vyhovelá aj špecifickej požiadavke SR zvýšiť príspevok na financovanie odstavenia dvoch blokov jadrovej elektrárne J. Bohunice z požadovaných 237 mil. EUR na 375 mil. EUR. Predpokladaná čistá finančná pozícia SR pre roky 2007-2013 by mala byť 7,809 mld. EUR.

Výsledné hodnoty výdavkovej časti rozpočtu však ešte nie sú konečné, nakoľko je potrebná medziinštitucionálna dohoda medzi Európskym parlamentom, Európskou komisiou a Európskou radou. Dohoda však bola na decembrovej Európskej rade dosiahnutá po zložitých negotáciách a preto v nej nie je možné očakávať veľké zmeny.

1.5.2. Vzájomné obchodné vzťahy medzi SR a krajinami EÚ

Po vstupe SR do EÚ sa zásadne zmenil charakter vzájomného obchodu medzi SR s ostatnými krajinami EÚ. Dovtedajší zahraničný obchod s EÚ-15, ako aj s novými členskými štátmi sa zmenil na intra-komunitárnu obchodnú výmenu v rámci vnútorného trhu EÚ-25. Z hľadiska celkového objemu obchodnej výmeny SR predstavuje EÚ s podielom viac ako 80% najvýznamnejšie teritórium. Odstránenie všetkých prekážok v obchode (v minulosti napr. anti-dumpingové opatrenia zo strany EÚ), ako aj zjednodušenie procedúr na hraniciach prispelo k uľahčeniu pohybu tovaru a k ďalšiemu rastu intra-komunitárneho exportu SR, ktorý v štruktúre celkového vývozu SR dosiahol 85,5%. Aj dovoz z ostatných členských krajín EÚ do SR zostal na vysokej úrovni (viac ako 71,4% celkového dovozu do SR). Obchodná bilancia SR s EÚ je stabilne pozitívna: za obdobie I-VIII/2005 dosiahlo aktívne saldo SR viac ako 61 mld. Sk. Z hľadiska objemu obchodu sú najvýznamnejšími obchodnými partnermi SR nasledujúce členské štáty (v poradí podľa objemu obchodnej výmeny): Nemecko, Česká republika, Rakúsko, Taliansko, Poľsko, Maďarsko, Francúzsko a Holandsko. (*Pozn.: Údaje za celý rok 2005 budú dostupné až v druhej polovici marca 2006.*)

1.5.3. SR a poľnohospodárska politika EÚ

Prvoradou úlohou poľnohospodárskeho a potravinárskeho sektoru bolo aj v roku 2005 zabezpečiť verejné zdravie a bezpečnosť potravín. V tejto oblasti členské štáty EÚ, vrátane SR, prijali v priebehu roku 2005 napríklad okamžité všeobecné preventívne, ale aj niektoré špecifické ochranné opatrenia v súvislosti s endemickým výskytom vtáčej chrípky v juhovýchodnej Ázii. Rovnaká pozornosť bola venovaná problematike BSE postihujúcej hovädzí dobytok.

V rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky bola v prvom polroku prijatá zásadná reforma financovania programu pre rozvoj vidieka (EAFRD). V novembri 2005, po intenzívnych rokovaniach v priebehu roka, Rada pre poľnohospodárstvo a rybolov schválila rozsiahlu reformu spoločnej organizácie trhu s cukrom, ktorej súčasťou bolo zníženie garantovaných cien pre európskych producentov cukru o 36%. Reforma v odvetví cukru poskytne výrobcom z EÚ v budúcnosti dlhodobú konkurencieschopnosť a posilní trhovú orientáciu v odvetví cukru.

Za úspech rezortu pôdohospodárstva a slovenskej diplomacie možno považovať schválenie našej žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku z Fondu solidarity na obnovu Vysokých Tatier poškodených víchricou v novembri 2004. Získané prostriedky vo výške takmer 6 mil. EURO budú použité na obnovu poškodenej turistickej infraštruktúry,

obnovu lesov a čiastočne pokrývajú aj niektoré náklady na odstránenie hmotných škôd spôsobených na verejnom majetku i na majetku súkromných osôb.

1.5.4. Využívanie fondov EÚ v SR

Uplynulý rok členstva SR v EÚ priniesol pozitívum vo veľmi vysokej schopnosti zainteresovaných subjektov pripravovať projekty na čerpanie eurofondov. Koordinačný orgán pre využívanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sa v roku 2005 snažil zabezpečiť čo najvyššie pokrytie vyčlenených finančných prostriedkov. Keďže všeobecná tendencia ukazovala, že súhrn finančných požiadaviek žiadostí o podporu bol vyšší než pridelené finančné prostriedky z fondov EÚ, viaceré riadiacich orgánov muselo pozastaviť vyhlasovanie nových výziev na podávanie projektov. Podiel celkového čerpania za roky 2004 – 2005 na záväzku skráteného programovacieho obdobia 2004 – 2006 predstavuje 11,03%, podiel na záväzku roku 2004 je 45,4%.

V rámci nových projektov Kohézneho fondu (schválených po 1.5.2004) sa rozbehla realizácia projektu týkajúceho sa výstavby diaľnice D1, úsek Mengusovce – Jánovce. Pre ostatné projekty sa očakáva začiatok realizácie v roku 2006. Projekty ISPA, ktoré boli presunuté do Kohézneho fondu, sa skutočne čerpali k 30.11.2005 do výšky 35,6%.

Skutočné čerpanie prostriedkov z fondov EÚ zaostalo za očakávaniami, čo bolo spôsobené najmä zdĺhavým procesom schvaľovania, verejného obstarávania a uzatvárania zmlúv. Najviac nedostatkov sa vyskytlo v rámci certifikácie, a to na úrovni riadiacich orgánov a sprostredkovateľských orgánov.

V záujme riešenia uvedených problémov je potrebné podstatne urýchliť administratívne procesy hodnotenia a výberu projektov, podpísanie zmlúv o nenávratný finančný príspevok, ako aj kontrolu žiadosti o platbu zo strany riadiacich a sprostredkovateľských orgánov.

1.5.5. SR a Lisabonská stratégia

SR sa v roku 2005 výrazne angažovala aj v tzv. Lisabonskej stratégii, ktorá má za cieľ zabezpečiť trvalý a udržateľný ekonomický rast s dôrazom na vyššiu konkurencieschopnosť, zamestnanosť, ochranu životného prostredia a pod. Slovensko sa vo významnej miere podieľalo na zrealizovaní cieľov stratégie. Pri príprave marcového summitu EÚ prispelo konkrétnymi skúsenosťami z uplatňovania reforiem a k prehodnocovaniu (tzv. strednodobé hodnotenie) tejto stratégie. Apelovalo taktiež na to, aby si členské štáty osvojili úlohy Lisabonskej stratégie a prevzali politickú zodpovednosť za ich realizáciu. V nadchádzajúcom období bude potrebné venovať veľkú pozornosť realizácii úloh tzv. slovenskej národnej lisabonskej stratégie („Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010“, resp. „Národný program reforiem SR na roky 2006- 2008“).

1.6. SR a Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika (SZBP) a vonkajšie vzťahy EÚ

V oblasti Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) a vonkajších vzťahov EÚ sa SR v r. 2005 aktívne zapojila do formovania a realizácie politik 2. piliera. Prednostne sa zamerala na oblasti SZBP, ktoré sú prioritné z pohľadu jej zahraničnej politiky, pozornosť však venovala aj ostatným oblastiam v rámci svojich kapacít.

Ťažisko aktivít slovenskej diplomacie sa zameralo predovšetkým na tvorbu a implementáciu politik EÚ voči východnej Európe a západnému Balkánu, tiež na konkrétne oblasti (voči Ukrajine, Bielorusku, Moldavsku) v rámci koncepcie Európskej susedskej politiky. V kontexte príprav na nestále členstvo SR v Bezpečnostnej rade OSN začala SR venovať zvýšenú pozornosť aj otázkam Afriky.

V porovnaní s prvým rokom členstva SR v EÚ bola kvalitnejšie zabezpečená pravidelná a systematická účasť zástupcov SR na zasadnutiach pracovných skupín Rady EÚ v oblasti SZBP, čo je základným predpokladom aktívneho zasahovania slovenskej diplomacie do formovania SZBP.

Z horizontálnej problematiky SZBP je významný fakt, že 16. marca 2005 prijala Národná rada SR Zákon č. 127/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 460/2002 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií zabezpečujúcich medzinárodný mier a bezpečnosť. Zákon, ktorý bol prijatý v nadväznosti na vstup SR do EÚ, umožňuje implementáciu medzinárodných sankcií voči tretím krajinám, je zameraný na ochranu medzinárodného mieru a bezpečnosti vyhlásený BR OSN alebo Radou EÚ v súlade s ustanoveniami legislatívy EÚ v tejto oblasti.

1.6.1. Politika EÚ voči západnému Balkánu (ZB)

SR sa v roku 2005 aktívne zapájala do procesu tvorby a implementácie európskej politiky voči regiónu ZB. Prezentovala svoje pozície a návrhy k viacerým prerokovávaným dokumentom a problematikám, aktívne sa vyjadrovala k navrhovaným textom záverov Rady. Na zasadnutí Rady v decembri 2005 bol Macedónsku udelený štatút kandidátskej krajiny.

Hlavný rámec pre rozvoj vzťahov medzi EÚ a ZB predstavoval aj naďalej Stabilizačný a asociačný proces (SAP). V roku 2005 pokračovali rokovania o Stabilizačnej a asociačnej dohode s Albánskom, boli otvorené rokovania so Srbskom a Čiernou Horou, ako aj s Bosnou a Hercegovinou.

V roku 2005 došlo v rámci SAP k predĺženiu platnosti preferenčného obchodného režimu (Autonomous Trade Measures – ATM) na ďalších päť rokov. SR tento krok podporila ako príspevok k ekonomickej konsolidácii regiónu a s tým spojenej politickej stabilite.

V roku 2005 Európska komisia pokračovala v rozpracovaní konceptu tzv. Európskych partnerstiev s krajinami západného Balkánu. V týchto dokumentoch sú vytipované priority, na ktoré sa majú sústrediť krajiny v reformnom procese.

Slovensku, ako súčasť širšej skupiny spoločne zmýšľajúcich štátov, sa podarilo presadiť predĺženie pôsobenia Monitorovacej misie EÚ (EUMM) v regióne do konca roku 2006. Misia je cenným zdrojom informácií a pôsobí ako nástroj skorého varovania.

1.6.2. Východná dimenzia SZBP

Prioritou záujmu slovenskej zahraničnej služby v roku 2005 bola Ukrajina. Vo februári 2005 bol prijatý Akčný plán Európskej susedskej politiky pre Ukrajinu, ktorého implementácia má podporiť politické a ekonomické reformy v krajine a prehĺbiť tak vzťahy medzi EÚ a Ukrajinou. Ukrajina dosiahla pokrok v oblasti posilnenia slobody médií, volebnej legislatívy, spolupráce s EÚ v oblasti SZBP, najmä pripájanie sa k pozíciám EÚ. Ukrajina tiež splnila technické kritériá pre udelenie štatútu trhovej ekonomiky. SR sa stotožnila s pohľadom EÚ a v intenzívnej komunikácii s Ukrajinou zdôrazňovala, že veľkou výzvou reformného programu Ukrajiny najmä budovanie právneho štátu, administratívna a súdna reforma a boj proti korupcii. V novembri 2005 sa na MZV SR konala počas oficiálnej návštevy predsedu vlády Ukrajiny *Jurija Jechanurova* v SR konferencia „Ukrajina na ceste do EÚ: rok po oranžovej revolúcii“. Predseda vlády SR M. Dzurinda odovzdal ukrajinskému predsedovi vlády dokument *Návrh pomoci SR Ukrajine pri plnení cieľov Akčného plánu EÚ – Ukrajina*. Vypracovaním plánu pomoci došlo k výraznému kvalitatívnemu pokroku v realizácii susedskej politiky SR voči svojmu východnému susedovi. V kontexte Európskej susedskej politiky je našim strategickým záujmom úspešne realizovať Plán pomoci SR Ukrajine.

Vo februári 2005 bol prijatý Akčný plán Európskej susedskej politiky aj pre **Moldavsko**. K 1. decembru 2005 bola spustená hraničná misia EÚ na moldavsko-ukrajinskej

hranici, vrátane podnesterského úseku. Oceniť treba aj príspevok SR k riešeniu podnesterského konfliktu v Moldavsku. SR má v misii dvoch svojich expertov. V októbri sa konalo po prvý krát zasadnutie rozšíreného 5-stranového formátu – za účasti EÚ a USA ako pozorovateľov. SR perspektívne uvažuje o pomoci priblížiť Moldavsku perspektívu európskej integrácie.

Vzťahy EÚ a **Rusko** sa vyvíjajú v rámci 4 spoločných priestorov spolupráce, ktorých vytvorenie bolo dohodnuté na historickom summite EÚ-Rusko v máji 2003 v St. Peterburgu ako súčasť Dohody o partnerstve a spolupráci. Na summite EÚ – Rusko v máji 2005 v Moskve bol na tomto základe prijatý balík štyroch „cestovných máp“, ako súbor konkrétnych cieľov a opatrení na napĺňanie spomenutých štyroch spoločných priestorov v strednodobom horizonte. V rámci Spoločného hospodárskeho priestoru je cieľom vytvorenie otvoreného a integrovaného trhu medzi EÚ a Ruskom. V rámci spoločného priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti sa v blízkej budúcnosti prijímú dohody o readmisii a uľahčení vízového režimu, bude pokračovať dialóg o ľudských právach, ktorého prvé kolo sa konalo v marci. V rámci Spoločného priestoru vonkajšej bezpečnosti sa EÚ a Rusko zaviazali, že budú spolupracovať pri riešení globálnych a regionálnych hrozieb a výziev súčasnosti, najmä terorizmu, šírenia ZHN a zmrazených konfliktov v regiónoch susediacich s EÚ a Ruskom. V rámci Spoločného priestoru výskumu, vzdelávania a kultúry sa napr. roku 2006 plánuje otvorenie Európskeho inštitútu v Moskve. SR bude aktívne participovať na implementácii týchto dohôd.

Vzťahy EÚ a **Bielorusko** boli v roku 2005 poznačené silnejúcou sebaizoláciou Bieloruska. EÚ, vrátane SR, posilnila svoju podporu občianskej spoločnosti a nezávislým médiám. Naďalej zostáva v platnosti politika obmedzovania kontaktov na vysokej úrovni, pri zachovaní kontaktov na strednej úrovni. SR patrila medzi členské krajiny, ktoré v roku 2005 na pôde EÚ najaktívnejšie presadzovali potrebu venovať zvýšenú pozornosť Bielorusku. Perspektívne uvažujeme o obnovení konštruktívnych vzťahov s Bieloruskom, čo však bude závisieť od toho, či sa podarí naštartovať proces jeho demokratizácie.

EÚ sa v roku 2005 naďalej usilovala posilňovať vzťahy s krajinami **Strednej Ázie** s cieľom prispievať k stabilite a spolupráci jednotlivých krajín regiónu. V júli Rada EÚ vymenovala nového osobitného predstaviteľa pre Strednú Áziu - slovenského diplomata veľvyslanca Jána Kubiša. K zhoršeniu vzťahov došlo vo vzťahu k **Uzbekistanu** potom, ako vláda v máji 2005 potlačila nepokoje v uzbeckom Andižane neadekvátnymi prostriedkami. EÚ prijala v októbri reštriktívne opatrenia, ktoré sú reakciou na odmietavý postoj Uzbekistanu umožniť nezávislé medzinárodné vyšetrovanie udalostí v Andižane.

Prípravu akčných plánov Európskej susedskej politiky pre krajiny **Južného Kaukazu** (Arménsko, Azerbajdžan, Gruzínsko) schválila Rada EÚ v apríli 2005. Z dôvodu regionálnej bezpečnosti podporuje SR začatie konzultácií so všetkými tromi krajinami súčasne.

Celkovo možno konštatovať, že vzájomné vzťahy SR s nečlenskými krajinami sa stali komplexnejšími, keďže sa v nich okrem dvojstranných aspektov odrážala Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ.

1.6.3. Transatlantické vzťahy

SR ako členská krajina EÚ a NATO považuje harmonické transatlantické vzťahy za prioritný vektor svojej zahraničnej politiky a aktívne prispieva k udržaniu kohézie transatlantickej väzby vo všetkých jej oblastiach.

SR sa aktívne zapojila do prípravy summitu EÚ – USA v júni 2005 vo Washingtone. V rámci prijatej ekonomickej deklarácie – iniciatívy na podporu transatlantickej ekonomickej integrácie a rastu - sa SR aktívne zasadila za inkorporovanie požiadavky o zrušenie vízovej povinnosti pre niektoré členské krajiny EÚ zo strany USA do textu deklarácie, pričom na

relevantných fórach a počas bilaterálnych kontaktov vyvíjala všetky aktivity smerujúce k dosiahnutiu pokroku v tejto citlivej otázke.

SR podporila rozvoj dialógu EÚ – NATO ako jedného z pilierov transatlantického partnerstva predovšetkým v oblasti krízového manažmentu. SR sa podieľala na formulovaní spolupráce EÚ-USA pri riešení dôležitých globálnych otázok, vrátane tých, kde strany nezdieľajú rovnaké názory.

SR podporila úzku spoluprácu EÚ s USA v boji proti terorizmu, v oblasti vnútra a spravodlivosti a pod. ako aj snahy o zblížovanie pozícií v oblasti obchodnej a agrárnej politiky a úspešné ukončenie rokovaní Svetovej obchodnej organizácie k agende z Dohy.

V relácii EÚ – Kanada ostáva otvorenou otázkou pretrvávajúca jednostranná vízová povinnosť pre občanov niektorých členských krajín EÚ, vrátane SR, zo strany Kanady. Napriek intenzívnemu úsiliu SR a EÚ sa v tejto otázke zatiaľ nepodarilo dosiahnuť pokrok.

1.6.4. Stredomorie a Blízky Východ

SR sa v roku 2005 aktívne zapájala do tvorby pozícií únie voči Stredomoriu a Blízkemu Východu. Aktivity EÚ voči krajinám regiónu vychádzali z Európskej susedskej politiky, Strategického partnerstva a Barcelonského procesu. V novembri 2005 sa uskutočnil summit štátov Barcelonského procesu pri príležitosti jeho 10. výročia. SR venovala regiónu pozornosť aj v rámci kapacít krízového manažmentu. Do policajnej misie EÚ v Palestíne (EUPOL COPPS) vyslala jedného zástupcu.

Vo vzťahu k **Iránu** naďalej rezonovala otázka iránskeho jadrového programu. Po prezidentských voľbách v Iráne stúplo znepokojenie medzinárodného spoločenstva z dôvodu jeho obnovenia. EÚ uprednostňovala rokovania s iránskou stranou, v prípade ich neúspechu bola pripravená podporiť predloženie prípadu do BR OSN. SR podporovala túto stratégiu. Predmetom pozornosti EÚ boli aj otázky porušovania ľudských práv v Iráne.

SR sa aktívne zapájala do formovania politiky EÚ voči **Iraku**. V septembri 2005 podpísala EÚ s Irakom spoločné politické vyhlásenie, ktoré je základom pravidelného politického dialógu.

V problematike Blízkovýchodného mierového procesu vývoj pozitívne ovplyvnilo stiahnutie sa Izraela z pásma Gazy a z časti Západného brehu Jordánu, čo umožnilo obnoviť mierové rokovania medzi Izraelom a Palestínskou samosprávou. Koncom roka EÚ urýchlene reagovala na novovzniknutú situáciu na hraničnom priechode medzi Gazou a Egyptom a spustila monitorovaciu misiu na hraničnom priechode v Rafahu. SR podporovala aktivity blízkovýchodného Kvarteta. Povzbudzovala palestínske aj izraelské politické vedenie k využitiu existujúcich pozitív novej politickej reality pre zintenzívnenie kontaktov a dialógu s blízkovýchodným Kvartetom a jeho jednotlivými členmi v záujme urýchleného obnovenia plnenia „cestovnej mapy“. Určitým dôkazom úspešnosti angažovanosti SR je aj skutočnosť, že obe strany konfliktu rozhodli o otvorení svojich veľvyslanectiev v Bratislave v krátkej budúcnosti. SR na druhej strane otvorí v nadchádzajúcich mesiacoch svoje diplomatické zastúpenie v palestínskom Ramalláhu.

1.6.5. Vzťahy EÚ - Afrika

V súvislosti s prípravou na členstvo v Bezpečnostnej rade OSN začala SR venovať zvýšenú pozornosť problematike mieru a bezpečnosti v Afrike aj na pôde EÚ. Rozvíjanie vzťahov so subsaharskou Afrikou a zlepšenie situácie v tomto regióne boli prioritou oboch predsedníctiev v EÚ počas r. 2005. Diskusia v Rade EÚ bola výrazne ovplyvnená konaním summitu OSN v septembri, keďže sú vážne problémy s plnením miléniových rozvojových cieľov vo vzťahu k subsaharskej Afrike. Európska rada v júni 2005 schválila návrh rozvojovej pomoci EÚ do rokov 2010, respektíve 2015, a v decembri 2005 schválila prvú

dlhodobú komplexnú stratégiu EÚ voči Afrike na najbližšie desaťročie. SR sa aktívne zapojila do prípravy stratégie na úrovni relevantných pracovných skupín a výborov.

1.6.6. Vzťahy EÚ – Ázia

Krajiny Ázie sa profilovali ako dôležitý a strategický partner EÚ aj v r. 2005, a to nielen v oblasti politickej spolupráce, ale najmä v ekonomickej oblasti, respektíve v oblasti boja proti terorizmu (napr. Pakistan). SR výraznejšie pôsobila vo vzťahoch s Áziou v rámci svojho členstva vo formáte ASEM, ktoré získala v roku 2004. SR uvítala stabilizáciu situácie v Afganistane a podporila zvýšenie úrovne vzťahov s touto krajinou na úroveň politického dialógu. SR podporila tiež snahy o nájdenie pragmatického riešenia vzťahov medzi EÚ a Barmou/Mjanmarskom tak, aby nebol ohrozený proces ASEM. SR poskytla svoju pomoc krajinám regiónu postihnutým prírodnými katastrofami (Indonézia, Srí Lanka, Pakistan).

V rámci programu strategického partnerstva sa uskutočnili summity EÚ s Japonskom, Čínou a Indiou, s ktorou EÚ podpísala nový Akčný plán spolupráce. Tiež sa začala príprava revidovanej rámcovej dohody o spolupráci s Čínou. V prípravách sú aj dohody o partnerstve a spolupráci s Thajskom, Indonéziou a Singapúrom.

1.6.7. Vzťahy EÚ - Latinská Amerika

SR ako členská krajina EÚ prispieva k vytváraniu a upevňovaniu stability v Latinskej Amerike prostredníctvom politického dialógu, kooperácie a ekonomických vzťahov, pričom považuje sociálnu a politickú stabilitu v Latinskej Amerike za veľmi dôležitú pre mier a bezpečnosť vo svete.

Osobitnú pozornosť venovala SR vývoju situácie na Kube. Aktívne sa zapojila do formovania pozície Rady EÚ, ktorá v júni 2005 potvrdila platnosť spoločnej pozície z roku 1996. EÚ si aj naďalej kladie za cieľ podporovať demokratizáciu Kuby, rešpektujúcej ľudské práva a základné slobody. EÚ sa zasadzuje za prepustenie všetkých politických väzňov na Kube a vyjadrila pripravenosť prispieť k udržateľnej obnove a zlepšeniu životnej úrovne kubánskych obyvateľov.

V máji 2005 v Luxemburgu sa SR podieľala na príprave a úspešnej realizácii ministerského zasadnutia EÚ – Rio skupina, najreprezentatívnejšieho fóra krajín Latinskej Ameriky a Karibskej oblasti. Na tomto zasadnutí bola zdôraznená nevyhnutnosť pokračovať na medzinárodnej úrovni v boji proti šíreniu drog, medzinárodnému terorizmu, organizovanej kriminalite, korupcii, a podporovať budovanie spravodlivého mechanizmu medzinárodného obchodu ako aj procesy sociálnej inklúzie.

1.6.8. Vzťahy EÚ – OSN

Prienik aktivít EÚ a OSN pri riešení konfliktov vo svete sa v r. 2005 zintenzívnil, čo posilnilo ich vzájomnú spoluprácu predovšetkým v oblasti krízového manažmentu. Posilnila sa aj vzájomná koordinácia stanovísk členských štátov EÚ voči agende OSN, napr. v oblasti uplatňovania sankcií a podpory rezolúcií. EÚ sa aktívne zapojila do príprav na summit OSN a v oblasti reformy OSN bola jedným z kľúčových aktérov. Po summite OSN začala EÚ presadzovať efektívnu implementáciu záverov summitu.

Vzhlľadom na nadchádzajúce členstvo SR v Bezpečnostnej rade OSN sa zintenzívnil záujem SR o koordináciu stanovísk EÚ voči BR OSN už na pôde EÚ a o väčšie prepojenie a informovanosť medzi EÚ a OSN. V tomto smere uskutočnila SR konzultácie s vysokými predstaviteľmi európskych inštitúcií.

1.6.9. Rozvojová pomoc EÚ

SR sa v roku 2005 aktívne podieľala na formulovaní textu Spoločného vyhlásenia EÚ o rozvojovej pomoci EÚ. Vyhlásenie je prvým spoločným dokumentom o rozvojovej politike EÚ a bude dôležitým strategickým dokumentom hlavne pre rozvojovú pomoc Európskej komisie, ktorá je tretím najväčším donormom na svete, ako aj pre slovenskú rozvojovú pomoc.

SR v rámci EÚ presadzovala zaradenie Ukrajiny a Bieloruska na zoznam príjemcov oficiálnej rozvojovej pomoci, ako aj zameranie na dobré vládnutie, dodržiavanie ľudských práv a dôležitosť zvyšovania povedomia verejnosti o rozvojovej spolupráci.

1.6.10. Aktivity SR v oblasti nešírenia zbraní hromadného ničenia

SR v roku 2005 podporovala aktivity smerujúce k implementácii Stratégie EÚ proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a k presvedčaniu tretích krajín o význame spolupráce s EÚ v tejto oblasti. SR aktívne participovala na Hodnotiacej konferencii NPT v máji 2005 v New Yorku a naďalej sa snaží o dosiahnutie pokroku v otázke členstva SR v Kontrolnom režime raketových technológií (MTCR).

1.7. SR a Európska bezpečnostná a obranná politika (EBOP v rámci SZBP)

V rámci **Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky (EBOP)** sa ťažisko úsilia presunulo v tomto roku do oblasti budovania európskych kapacít krízového manažmentu a uskutočňovania reálnych krokov smerom navonok v podobe misií. Ani neschválenie Ústavnej zmluvy nespomalilo napredovania EBOP, ktorá dokázala fungovať aj bez „ústavného“ rámca a bude teda pravdepodobne schopná napredovať bez ohľadu na ratifikáciu návrhu Ústavnej Zmluvy. SR sa zapojila do všetkých kľúčových iniciatív v oblasti EBOP.

V rámci misií krízového manažmentu EBOP sa SR v roku 2005 zúčastnila vojenskej operácie EUFOR Althea v Bosne a Hercegovine, policajnej misie EUPOL Proxima v Macedónsku a policajnej misie EUPM v Bosne a Hercegovine. Cieľom bolo posilniť našu účasť v misiách EBOP v regiónoch prioritného zamerania zahraničnej politiky SR. Z tohto dôvodu vláda SR schválila 23. novembra 2005 zvýšenie účasti SR v operácii EUFOR Althea o strážnu rotu v počte do 40 ľudí. V rámci ďalších aktivít EÚ v oblasti civilného krízového manažmentu SR ponúkla do výberového konania dvoch policajných expertov do hraničnej monitorovacej misie EU BAM v Moldavsku a na Ukrajine, jedného policajného experta do misie EUPOL COPPS na území Palestínskej samosprávy a dvoch vojenských pozorovateľov do akcie EÚ na podporu misie Africkej únie AMIS v Sudáne. V závere 2005 SR uspela vo výberovom konaní dvoch policajných expertov do misie EU BAM v Moldavsku a na Ukrajine.

SR sa v oblasti vojenských kapacít zaviazala prispieť do dvoch bojových skupín EÚ (battle groups-BG). Okrem bojovej skupiny s PR, DE a za účasti LV a LT, v ktorej bude mať SR zastúpenie do 200 vojakov, vytvorí SR bojovú skupinu spoločne s ČR so zastúpením v počte do 300 vojakov. SR týmto spôsobom reagovala na výzvy EÚ pokryť pretrvávajúce nedostatky v rámci konceptu bojových skupín. Operačná pohotovosť BG s účasťou SR sa predpokladá v druhej polovici roku 2009 a v prvej polovici roku 2010.

V roku 2005 začala plniť svoje funkcie Európska obranná agentúra, ktorej cieľom je konsolidácia európskeho trhu vojenských technológií a zvýšenie konkurencieschopnosti európskeho obranného priemyslu. Výzvou do budúcnosti zostáva zabezpečiť aktívnu účasť obranného priemyslu SR na programoch agentúry.

V procese budovania kapacít civilného krízového manažmentu (CKM) nastal v roku 2005 v porovnaní s rokom 2004 pozitívny posun. Vláda SR prijala dňa 7. júna 2005 Koncepciu účasti SR v civilnom krízovom manažmente EÚ, ktorá rieši otázky výberu, vzdelávania a evidencie expertov CKM SR. Nepodarilo sa však zatiaľ uspokojivo doriešiť

otázku ich financovania v prípade vyslania do misií EÚ. Deklarovaný počet expertov CKM SR v roku 2005 dosiahol počet 133 osôb. Napriek tomu, že sa celkový počet expertov CKM SR za posledný rok podarilo zvýšiť o 12, naďalej existujú oblasti, kde narážame (podobne ako iné ČK) na problémy personálneho, organizačného, legislatívneho a finančného charakteru.

SR sa zapojila v roku 2005 do výcvikových aktivít v oblasti EBOP formou participácie svojich expertov na programoch Európskej obrannej a bezpečnostnej akadémie a výcvikových programoch Európskeho spoločenstva v oblasti civilného krízového manažmentu. Tieto programy budú pokračovať aj v roku 2006.

Rozvoj strategického partnerstva medzi EÚ a NATO v oblasti krízového manažmentu pokračoval v roku 2005 vo forme spolupráce v kontexte dohôd Berlin plus, ktoré sa využívajú v rámci vojenskej operácie EUFOR Althea. Koordinácia medzi EÚ a NATO prebiehala aj v rámci podpory misie Africkej únie AMIS v Sudáne. Z hľadiska SR by sa však dialóg medzi EÚ a NATO v budúcnosti nemal obmedzovať iba na otázky vojenského a operačného charakteru. Potreba koordinácie a spolupráce s NATO vyplýva hlavne z dôvodu del'by úloh v konkrétnych regiónoch (napr. BaH, Sudán) a zdieľania tých istých kapacít (napr. EU Battle Groups a NATO Response Force).

2. ORGANIZÁCIA SEVEROATLANTICKEJ ZMLUVY (NATO)

2.1. Vyhodnotenie plnenia hlavných priorít definovaných v ZP SR vo vzťahu k NATO pre rok 2005

Rok 2005 bol prvým celým rokom členstva SR v Aliancii po pristúpení k NATO v apríli 2004. Politika a pôsobenie SR v rámci NATO vychádzali z troch základných princípov - kontinuity, transparentnosti a predvídateľnosti. SR v súčasnosti pôsobí ako plnohodnotný spojenec presadzujúci svoje zahraničnopolitické záujmy, ktorý zároveň znáša zodpovednosť za otázky globálnej bezpečnosti a spojeneckých záujmov. Hlavné ciele zahraničnej politiky SR vo vzťahu k NATO boli za rok 2005 splnené.

SR na pôde Aliancie pôsobila ako krajina podporujúca transatlantické spojenectvo a dialóg, transformáciu obranných kapacít, plánovacích štruktúr a mechanizmov NATO, rozvoj partnerstiev a rozširovanie Aliancie, ako aj spoluprácu NATO a EÚ. Z hľadiska geografických priorít SR aktívne podporovala silnejšie zaangažovanie sa Aliancie najmä na Ukrajine a na západnom Balkáne. Ozbrojené sily SR sa zúčastňovali na realizácii hlavných operácií Aliancie v Afganistane (ISAF), Kosove (KFOR), a Iraku (NATO Training Mission – Iraq, NTM-I). V júni 2005 sa uskutočnila návšteva GT NATO Jaapa de Hoop Scheffera v SR.

2.2. Podiel SR na pokračujúcej transformácii vojenských síl Aliancie

Prijatie Bezpečnostnej a Obrannej stratégie SR v roku 2005 novým spôsobom definovalo požiadavky na spôsobilosti ozbrojených síl SR a spôsob dosiahnutia celkovej nasaditeľnosti a udržateľnosti síl v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. SR sa aktívne zapájala do tvorby koncepčných aliančných dokumentov v oblasti transformácie. SR v roku 2005 pokračovala v implementácii Pražských záväzkov spôsobilostí, ktoré boli plne premietnuté do akceptovaných Cieľov ozbrojených síl SR. V priebehu roka 2005 sa SR v rámci NATO postupne zapojila do projektu aktívnej protiraketovej obrany bojiska.

SR ešte v roku 2004 prijala úlohu vedúcej krajiny pre oblasť likvidácie vojenských výbušnín a manažmentu následkov (EOD) v rámci programu Konferencie národných riaditeľov pre vyzbrojovanie v obrane proti terorizmu. V rámci naplňovania tejto úlohy sa podieľala na rozvoji schopností NATO a prispievala k budovaniu efektívneho EOD systému NATO s možnosťou zriadenia mnohonárodnej jednotky

Na novembrovej Konferencii o tvorbe síl bol oficiálne deklarovaný príspevok SR do Síl reakcie NATO (NRF 7) od druhej polovice r. 2006 šiestimi dôstojníkmi.

Prehľad hlavných stykových aktivít za r. 2005

- Summit NATO (Brusel, február)
- neformálne zasadnutie ministrov obrany (Nice, február)
- neformálne zasadnutie ministrov ZV (Vilnius, apríl)
- Bezpečnostné fórum EAPC (Aare, máj)
- formálne zasadnutie ministrov obrany (Brusel, jún)
- neformálne zasadnutie ministrov obrany (Berlín, september)
- formálne zasadnutie ministrov zahraničných vecí (Brusel, december)
- neformálne výjazdové zasadnutie Vojenského výboru v SR (október)
- účasť GT NATO na porade veľvyslancov SR (jún)
- návšteva predsedu Vojenského výboru v SR (október)

2.3. Aliančné operácie a misie

Účasť SR v operáciách NATO je dôležitým indikátorom naplňovania záväzku byť nielen konzumentom, ale aj poskytovateľom bezpečnosti, s ambíciou spolupodieľať sa na posilňovaní mieru a stability vo svete. V porovnaní s rokom 2004 došlo v tejto oblasti k určitému zlepšeniu. Prijatie materiálu „*Vyhodnotenie pôsobenia ozbrojených síl Slovenskej republiky v operáciách a misiách medzinárodného krízového manažmentu za rok 2004 s návrhom predpokladanej účasti v rokoch 2005 – 2006*“ vnieslo do aktivít SR potrebný prvok systémového prístupu. Z hľadiska schopnosti SR dostatočne rýchlo reagovať na výzvy súvisiace so zapájaním sa do operácií krízového manažmentu NATO (Sily rýchlej reakcie), ako aj ďalších medzinárodných organizácií (Bojové skupiny EÚ), je nevyhnutné naďalej zdokonaľovať a spružňovať systém komplexného politického, vojensko-odborného a finančného posudzovania potrieb a možností SR. Mimoriadne dôležité je vytvorenie systémového prístupu k finančnému zabezpečovaniu nových, neplánovaných operácií a misií, ako aj vytvorenie právneho rámca pre rýchle rozhodovanie o vysielaní našich ozbrojených síl do operácií (túto otázku by mal riešiť pripravovaný návrh novelizácie Ústavy SR).

SR sa zúčastňovala na najväčšej aliančnej operácii v Afganistane (ISAF), ktorá pre NATO predstavuje politickú i bezpečnostnú prioritu. SR dlhodobo podporuje aktívne pôsobenie NATO v Afganistane a postupné spojenie operácie ISAF s koalíčnou operáciou Trvalá sloboda zameranou na boj proti terorizmu. SR začala pripravovať opatrenia na posilnenie svojho kontingentu v ISAF cestou presunu jednotky v súčasnosti pôsobiacej v koalíčnej operácii Trvalá sloboda pod ISAF a rozšírením jej pôsobnosti aj mimo územia Kábulu. Dvaja zástupcovia SR boli ako prví civilní experti spomedzi nových členských krajín NATO úspešne zapojení do nemeckého Provinčného rekonštrukčného tímu (PRT/ISAF) v Kunduze. Expertka SR prezentovala na zasadnutí veľvyslancov Severoatlantickej rady prvé skúsenosti zo zmiešaného civilno-vojenského tímu v PRT/ISAF v Kunduze. SR v roku 2005 poskytla Afganskej národnej armáde formou bezodplatnej vojenskej pomoci z nadbytočných zásob MO SR techniku, výzbroj, muníciu a materiál na osobné použitie v celkovej sume 41 mil. Sk.

Výcviková misia NATO v Iraku (*NATO Training Mission – Iraq, NTM-I*) v priebehu roka 2005 začala v plnom rozsahu fungovať. NTM-1 podstatnou mierou prispievala k výcviku irackých ozbrojených síl tak, aby boli schopné prevziať zodpovednosť za bezpečnosť krajiny do vlastných rúk. SR tento proces politicky aktívne podporovala a aj prakticky sa do neho zapojila. V priebehu roka 2005 sa SR podieľala na všetkých štyroch hlavných formách NTM-I, a to účasťou na výcviku irackých bezpečnostných síl na území Iraku (dvaja inštruktori OS SR), výcvikom irackých vojenských policajtov vo výcvikových zariadeniach SR (SR ponúkla aj kapacity na výcvik ženijných špecialistov-odmínovačov a vojenských policajtov), donáciou vojenského materiálu a finančným príspevkom do Trust fondu, vytvoreného za účelom financovania aktivít NTM-I. Podiel SR na NTM-I možno považovať za primeraný možnostiam Slovenska.

SR v roku 2005 pokračovala v plnení úloh v rámci operácie KFOR v Kosove (100 vojakov) a vyslaním 4 dôstojníkov sa zapojila do činnosti veliteľstva NATO v Sarajeve. V druhej polovici roka boli prijaté opatrenia pre samostatné pôsobenie nášho kontingentu v KFOR (logistická podpora), pričom od januára 2006 by sa počet našich vojakov v KFOR mal zvýšiť na 135. SR odstránila národné obmedzenia týkajúce sa nasadenia jednotky v KFOR a zlepšila jej akcieschopnosť (rozšírenie územnej pôsobnosti vojakov na celý západný Balkán, umožnenie používať zbrane). V politickej rovine SR podporovala, aby prebiehajúca reštrukturalizácia KFOR (účelové operačné zoskupenia namiesto doterajších mnohonárodných brigád) nevedla k zníženiu vojenskej prítomnosti Aliancie v Kosove. Výsledkom je, že KFOR bude aj naďalej v potrebnom rozsahu pokračovať v plnení svojich doterajších úloh.

V roku 2005 sa NATO prvý raz v histórii zapojilo do niekoľkých operácií humanitárneho charakteru: logistická podpora operácii Africkej únie v Darfúre (AMIS II); letecký presun humanitárnej pomoci do USA v súvislosti s následkami hurikánu Katrina (na prevoz humanitárnej pomoci SR bola použitá letecká technika NATO) a aliančná operácia v Pakistane v súvislosti s likvidáciou následkov zemetrasenia (SR poskytla bilaterálnu pomoc).

2.4. NATO - RF

SR podporovala rozvoj politického dialógu v rámci Rady NATO – Rusko, ako aj rozvoj praktickej spolupráce v oblastiach spoločného záujmu (výskum a technológie, obranný priemysel). SR sa zúčastnila ako pozorovateľ na procese prípravy štúdie interoperability protiraketových systémov NATO a Ruska.

2.5. NATO - Ukrajina

Po vnútropolitických zmenách na Ukrajine došlo k výraznému zintenzívneniu kontaktov a skvalitneniu vzťahov a spolupráce medzi Alianciou a Ukrajinou. Významným momentom bolo povýšenie vzťahov NATO a Ukrajiny prostredníctvom začatia Posilneného dialógu o otázkach členstva a relevantných reformách (ministerské zasadnutie 21. 4. 2005 vo Vilniuse). I keď ukrajinská strana verejne deklarovala záujem získať Akčný plán členstva (MAP) už na ministerskom zasadnutí v decembri 2005, v Aliancii neexistoval konsenzus o tejto otázke. Pre jej rozhodovanie bude dôležitý výsledok volieb na Ukrajine v marci 2006. V oblasti praktickej spolupráce došlo k oživeniu činnosti všetkých spoločných pracovných skupín NATO - Ukrajina. V apríli 2005 bol prijatý balík posilnených foriem spolupráce v piatich oblastiach (politický dialóg, budovanie demokratických inštitúcií, posilnenie spolupráce pri reforme obranného a bezpečnostného sektoru, manažment dôsledkov obrannej reformy, verejná diplomacia) a v júni 2005 zasa pracovný program Spoločnej pracovnej skupiny pre obrannú reformu na roky 2005-2006.

SR sa aktívne podieľala na presadení myšlienky zvolania summitu NATO-Ukrajina vo februári 2005, na začatí Posilneného dialógu NATO s Ukrajinou. Vzhľadom na chýbajúci konsenzus o MAP navrhlo prepojenie partnerských foriem spolupráce s posilneným dialógom a procesmi MAP. Slovensko výrazne zvýšilo úroveň praktickej pomoci Ukrajine prostredníctvom bilaterálnych konzultácií, aktivít expertov, príspevkom (30.000 EURO) do PfP Trust Fund projektu na likvidáciu munície, ručných a ľahkých zbraní a prenosných protivzdušných systémov (MANPADS) na Ukrajine, ako aj do projektu na podporu profesionálneho rozvoja civilných pracovníkov MO Ukrajiny. Konkrétne formy spolupráce v oblasti reformy obranného sektora Ukrajiny definuje memorandum o spolupráci MO SR a MO Ukrajiny podpísané v novembri. Slovensko sa taktiež výrazne angažuje v oblasti verejnej diplomacie na Ukrajine, prispelo k tvorbe informačnej stratégie o NATO a zrealizovalo prednáškové turné stáleho predstaviteľa SR pri NATO v južných regiónoch Ukrajiny.

2. 6. NATO – EÚ

Politický dialóg NATO – EÚ naďalej stagnoval a bol obmedzený len na vzájomné informovanie sa o pôsobení v BaH. Oživenie dialógu a spolupráce NATO – EÚ sa doposiaľ nepodarilo dosiahnuť. SR využívala všetky príležitosti na akcentovanie hodnoty strategického partnerstva NATO a EÚ a podporovala rozšírenie ich vzájomného, komplementárneho pôsobenia, vrátane budovania vojenských kapacít.

2.7. NATO – západný Balkán

V oblasti vzťahov medzi NATO a západným Balkánom SR podporovala kroky Aliancie vedúce k maximálnemu priblíženiu Srbska a Čiernej Hory (SaČH) a Bosny a Hercegoviny (BaH) k NATO aj v podmienkach ich trvajúceho nezapojenia do programu Partnerstvo za mier. Obe krajiny súčasne vyzývala k splneniu požiadavky plnej spolupráce s ICTY. SR prispela uskutočnením seminára o obrannej reforme pre účastníkov z BaH a SaČH, účasťou experta na obrannú reformu na seminári v Sarajeve a uskutočnením prednáškového turné stáleho predstaviteľa SR pri NATO v BaH. SR pomáhala Chorvátsku, Macedónsku a Albánsku v procese ich príprav na členstvo v NATO v rámci MAP.

2.8. Verejná diplomacia

V roku 2005 SR prispela k realizácii troch skupinových informačných návštev slovenských učiteľov, novinárov a študentov v sídle NATO. Ťažiskovou akciou roka bola októbrová konferencia GLOBSEC v Bratislave, ktorú zorganizovala Slovenská atlantická komisia s podporou MZV SR.

2.9. Parlamentné zhromaždenie (PZ) NATO

Na jarnom plenárnom zasadnutí PZ NATO v Ľubláne vystupoval poslanec SR Jozef Banáš po prvýkrát v pozícii podpredsedu PZ NATO (do funkcie zvolený v novembri 2004 v Benátkach). Pôsobenie z tohto postu umožnilo výraznejšie profilovať postoje Slovenska na pôde PZ NATO, osobitne v oblastiach prioritného záujmu zahraničnej politiky voči Ukrajine a Balkánu. V októbri 2005 sa uskutočnilo spoločné rokovanie predsedníctva PZ NATO, Severoatlantickej rady a predsedníctva Verchovnej rady. V novembri 2005 sa uskutočnilo jesenné plenárne zasadnutie PZ v Kodani.

3. ORGANIZÁCIA SPOJENÝCH NÁRODOV (OSN) A INÉ UNIVERZÁLNE MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE

Pôsobenie SR vo vzťahu k OSN a ďalším medzinárodným organizáciám bolo realizované v súlade s prioritami a cieľmi zahraničnej politiky, ako aj v kontexte záverov kľúčových globálnych konferencií a aktuálneho vývoja na medzinárodnej scéne. Formovanie stanovísk SR k prerokovávaným otázkam bolo koordinované s EÚ. SR sa aktívne zúčastňovala pravidelných koordinačných stretnutí EÚ a podieľala sa na vypracovaní spoločných stanovísk v rámci prebiehajúcich rokovaní hlavných orgánov OSN a špecializovaných organizácií systému OSN v New Yorku, Ženeve a vo Viedni. Naďalej pokračovala spolupráca vo formáte V4.

3.1. Zvolenie SR za člena Bezpečnostnej rady OSN

Rok 2005 charakterizoval úspech pôsobenia SR na pôde OSN, ktorým bolo zvolenie SR za nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN pre roky 2006-2007 vo voľbách 10. októbra 2005 v New Yorku, na miesto vyčlenené pre Východoeurópsku regionálnu skupinu. Úspešnosť kampane potvrdzuje výsledok tajného hlasovania na 60. zasadnutí Valného zhromaždenia OSN. SR bola za člena Bezpečnostnej rady OSN zvolená 185 hlasmi zo všetkých 191 členských krajín OSN. Šesť krajín sa zdržalo hlasovania. Slovensko získalo jeden z najvýznamnejších a najprestížnejších postov v rámci multilaterálnej diplomacie, prostredníctvom ktorého môže naša krajina výraznou mierou prispieť k realizácii najdôležitejších funkcií OSN v oblasti medzinárodného mieru a bezpečnosti vo svete. Výsledok voľby je vyjadrením silnej dôvery našich partnerov. Dokumentuje to, že SR je vnímaná ako konsolidovaný, stabilný a dôveryhodný partner.

MZV SR sa dôkladne pripravilo po všetkých stránkach na úspešné zvládnutie úloh vyplývajúcich z členstva SR v BR OSN. MZV personálne dobudovalo a posilnilo tímy pre BR OSN na Stálej misii pri OSN v New Yorku a v ústredí, vykonalo rad opatrení v oblasti technického zabezpečenia členstva v Bezpečnostnej rade OSN. Z hľadiska obsahovej a koncepcnej prípravy na členstvo je potrebné vyzdvihnúť realizáciu politických konzultácií so stálymi a nestálymi členmi BR a s významnými regionálnymi hráčmi, ktoré sa uskutočnili na úrovni vedúcich pracovníkov MZV.

Zvoleniu SR predchádzala rozsiahla a intenzívna kampaň, ktorá na jednej strane zahŕňala aktívnu diplomaciu a angažovanosť na medzinárodnej scéne, na strane druhej prezentáciu SR ako krajiny, ktorá svojimi transformačnými skúsenosťami, skúsenosťami z mierových operácií a potenciálom napomôť riešeniu konfliktov a nachádzaniu kompromisov, má čím prispieť k činnosti BR OSN. Počas kampane boli kontaktované všetky členské štáty OSN, či už v rámci bilaterálnych stykov, alebo na multilaterálnych fórach. Na kampani sa aktívne podieľal minister zahraničných vecí a celá zahraničná služba, ako aj najvyšší ústavní činitelia prostredníctvom svojich bilaterálnych, či multilaterálnych zahranično-politických aktivít a stykov. Jej úspešný záver je teda výsledkom sústredeného úsilia celého vedenia štátu. Osobitný význam v tomto kontexte mala účasť prezidenta SR I. Gašparoviča, ministra zahraničných vecí SR E. Kukana a ďalších členov delegácie na 60. zasadnutí VZ OSN.

3.2. Účasť SR v mierových misiách OSN

Rozsah a kvalita pôsobenia SR v mierových misiách OSN sú medzinárodne dlhodobo pozitívne vnímané a vysoko oceňované. SR v roku 2005 aktívne prispievala do 4 mierových misií OSN: formou priamej vojenskej účasti (v misii UNDOF na Golanských výšinách a

v misii UNFICYP na Cypre) a prostredníctvom účasti vojenských pozorovateľov (misia UNTSO Izrael/Palestína a misia UNAMSIL v Sierra Leone).

SR okrem toho plne podporovala aktivity OSN v Iraku, v Afganistane, na Blízkom východe a na Balkáne v súvislosti s hľadaním trvalých riešení bezpečnostnej situácie a stabilizáciou politických a sociálno-ekonomických problémov. SR sa naďalej aktívne zasadzovala, aby najmä v Iraku sa úloha OSN posilňovala. V duchu svojich dlhodobých zahranično-politických priorit, i ako člen EÚ a NATO, SR venovala veľkú pozornosť participácii na posudzovaní a riešení situácie na západnom Balkáne a v celom regióne juhovýchodnej Európy.

3.3. Valné zhromaždenie OSN. Reforma OSN

Rok 2005 bol rokom 60. výročia založenia OSN. V dňoch 14. – 16. septembra 2005 sa uskutočnilo v sídle OSN v New Yorku za účasti viac než 150 hláv štátov a vlád jedno z najväčších zasadnutí svetových lídrov v histórii – Summit OSN 2005. Po skončení Summitu sa 17. septembra začala jesenná časť 60. zasadnutia Valného zhromaždenia OSN (VZ OSN).

Prezident SR a minister zahraničných vecí SR v rámci oficiálnych vystúpení a množstva pracovných stretnutí prezentovali SR ako aktívneho člena OSN, ktorý má eminentný záujem na komplexnej reforme a revitalizácii OSN. Prejavy prezidenta SR na Summitu i vo všeobecnej rozprave 60. zasadnutia Valného zhromaždenia OSN obsahovali jasné posolstvo, že podmienkou pre ďalšiu existenciu OSN ako najvýznamnejšej multilaterálnej organizácie je realizácia dôkladných reforiem v oblasti rozvoja, bezpečnosti, ľudských práv i v oblasti reformy hlavných orgánov a zefektívnenia manažmentu organizácie. Ku všetkým týmto otázkam SR na pôde OSN jasne prezentovala svoje pozície.

K dobrému renomé SR na pôde OSN prispeli nielen viaceré pracovné návštevy politických predstaviteľov SR (predseda NR SR P. Hrušovský, minister zahraničných vecí SR E. Kukan a ďalší), ale aj angažovanosť slovenskej diplomacie vo všetkých vitálnych témach, ktoré boli v aktuálnej agende OSN v roku 2005. SR sa v roku 2005 aktívne zúčastňovala na práci hlavných výborov Valného zhromaždenia OSN. Predstaviiteľka SR vykonávala funkciu spravodajcu v 5. výbore počas 59. zasadnutia a zároveň predsedala rokovaniam o viacerých rezolúciách 5. výboru, diplomat SR pôsobil počas 59. VZ OSN vo funkcii podpredsedu 4. výboru.

Slovenská diplomacia sa počas celého roku aktívne zapájala do diskusií o reformnom procese OSN, ktorý sa začal už v decembri 2004 zverejnením správy Panelu na vysokej úrovni a pokračoval prezentáciou reformných návrhov generálneho tajomníka OSN v marci 2005. SR podporovala a naďalej podporuje komplexnú reformu OSN. Svoje postoje pri presadzovaní reformy úzko koordinovala s Európskou úniou, ktorá ako celok patrí medzi najaktívnejších zástancov reformy OSN. Najvýznamnejším momentom reformného procesu v roku 2005 bolo prijatie záverečného dokumentu Summitu OSN 2005, ktorý zároveň tvorí významný medzník pre naštartovanie konkrétnych reformných zmien v rámci OSN. SR sa zapojila do jeho prípravy a zasadzovala sa za schválenie čo najkvalitnejšieho textu záverečného dokumentu. SR sa zúčastňovala na reformných procesoch aj na pôde 60. Valného zhromaždenia OSN s cieľom prispieť k implementácii záverov Summitu a prispôsobiť tak OSN novým realitám dneška. Aktívne sa podieľala na diskusiách k jednotlivým prioritám agendy OSN (Komisia pre budovanie mieru, Rada pre ľudské práva, reforma manažmentu OSN, problematika boja proti terorizmu, problematika rozvoja).

Osobitnou kapitolou reformy OSN bola reforma BR OSN. Ide o mimoriadne citlivý a zdĺhavý proces, v ktorom sa zatiaľ nepodarilo dospieť ku konsenzu. SR na pôde OSN dlhodobo podporovala a podporuje vytvorenie demokratickejšej a reprezentatívnejšej

Bezpečnostnej rady, ktorá by lepšie odzrkadľovala novú geopolitickú realitu. Presadzuje rozšírenie BR OSN v oboch kategóriách členstva a širšie zastúpenie rozvojových krajín.

3.4. Orgány, programy a fondy OSN. Odborné organizácie systému OSN a iné univerzálne medzinárodné organizácie

Aktívne pôsobenie Slovenskej republiky v medzinárodných organizáciách sa v roku 2005 zameriavalo na upevnenie postavenia SR v medzinárodnom spoločenstve v kontexte priorít zahraničnej politiky SR. Pevnou súčasťou pôsobenia SR na pôde medzinárodných organizácií bola realizácia Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky EÚ, aktívne zapojenie sa do koordinačných mechanizmov EÚ s cieľom formulovať spoločné stanoviská k aktuálnym témam agendy medzinárodných organizácií.

3.4.1. Humanitárna oblasť

V roku 2005 činnosť jednotlivých medzinárodných organizácií výrazne poznamenali výnimočné situácie v dôsledku prírodných katastrof. Slovenská republika sa zapojila do aktivít medzinárodných organizácií s cieľom zmierniť ich humanitárne následky. Na donorskej konferencii pre pomoc oblastiam postihnutým v juhovýchodnej a južnej Ázii a Afrike v januári 2005 poskytla SR pomoc v celkovej výške 1,23 milióna USD.

Slovenská republika promptne reagovala na dôsledky zemetrasenia v Pakistane v októbri 2005 a ako jeden z prvých donorov zaslala do postihnutých oblastí humanitárnu pomoc v podobe špeciálneho slovensko-maďarského záchranného tímu na dezinfekčné práce. Ďalej poskytla materiálnu a finančnú pomoc v celkovej výške 22 miliónov korún. V reakcii na výzvu Úradu OSN pre koordináciu a humanitárne záležitosti poskytla slovenská strana 4 mil. Sk pre Detský fond OSN - UNICEF na nákup potravinového tovaru a 4 mil. Sk korún pre Svetovú zdravotnícku organizáciu.

Otázky migrácie a azylovej politiky naďalej patrili k aktuálnym témam v globalizovanom svete, pričom čoraz častejšie bolo možné pozorovať úzku prepojenosť humanitárnej, rozvojovej a ekonomickej agendy. Zahraničná politika SR preto v roku 2005 venovala zvýšenú pozornosť agende utečencov a migrácie, najmä v kontexte členstva SR v EÚ. SR sa zapájala do aktivít **Medzinárodnej organizácie pre migráciu IOM** a aktívne spolupracovala s **Úradom vysokého komisára OSN pre utečencov - UNHCR** na viacerých podujatiach, ktoré UNHCR organizoval v spolupráci s inými medzinárodnými organizáciami.

3.4.2. Spolupráca v oblasti školstva a kultúry

SR v roku 2005 aktívne pôsobila na poste člena **Výkonnej rady Organizácie OSN pre vzdelávanie, vedu a kultúru – UNESCO**. Počas 33. zasadnutia Generálnej konferencie UNESCO ako jediná krajina spomedzi 24 členských krajín 2. volebnej skupiny predsedala Komisii pre vedy.

Počas volieb Generálnej konferencie bola SR zvolená do dvoch významných expertných subsidiárnych orgánov v oblasti prírodných a sociálnych vied (hydrológia a bioetika).

SR významne prispela k plneniu úloh UNESCO aj pri formulovaní spoločných stanovísk EÚ k trom pripravovaným medzinárodnoprávnym nástrojom UNESCO, ktoré schválila 33. Generálna konferencia; *Dohovoru o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov*, *Dohovoru proti dopingovému v športe* a *Deklarácii o univerzálnych bioetických normách*.

Z hľadiska zahranično-politických záujmov SR bola významnou udalosťou v roku 2005 návšteva generálneho riaditeľa UNESCO K. Matsuru v SR (20.-23. augusta 2005), počas ktorej sa uskutočnili stretnutia s prezidentom a ministrami zahraničných vecí, školstva, kultúry a životného prostredia.

V oblasti kultúrnych aktivít sa SR zamerala na prípravu nominačných projektov a výraznejšie zviditeľnenie slovenských diel a pamätihodností na svetových zoznamoch UNESCO. SR získala z UNESCO finančnú podporu na prípravu projektu „Fujara – hudobný nástroj a jeho hudba“, ktorý bol dňa 25. novembra 2005 slávnostne zapísaný na Zoznam diel nemotného kultúrneho dedičstva

V súvislosti s prírodnou katastrofou vo Vysokých Tatrách získala SR z UNESCO 25 tisíc USD na vypracovanie štúdie na záchranu biosférickej rezervácie Vysokých Tatier v rámci Participačného programu (PP) UNESCO. Na ďalšie projekty, ktoré SR predložila v tomto PP boli získané finančné prostriedky vo výške 110 tisíc USD.

UNESCO súhlasilo s návrhom SR zaradiť dátumy narodenia významných slovenských osobností do výročí UNESCO, pričom podporí aj prípravu podujatí k 100. výročiu narodenia Ladislava Novomeského (2005), Ladislava Hanusa (2006) a Ľudovíta Rajtera (2007).

3.4.3. Drogy, prevencia kriminality a organizovaný zločin

Výrazom konkrétnej spolupráce SR s **Úradom OSN pre drogy a kriminalitu – UNODC** v oblasti prevencie kriminality bolo začatie realizácie projektu „*Prístup orgánov činných v trestnom konaní k nezákonnému obchodovaniu s ľuďmi*“, ktorý bol schválený UNODC v celkovej sume 297 000,- USD na obdobie 18 mesiacov. Tento demonštračný projekt Globálneho programu proti obchodovaniu s ľuďmi je na národnej úrovni zameraný na zlepšenie efektívnosti orgánov činných v trestnom konaní a súdnictva v boji s nezákonným obchodovaním s ľuďmi. Na regionálnej a medzinárodnej úrovni má za cieľ posilniť spoluprácu medzi kľúčovými inštitúciami krajín pôvodu, tranzitu a určenia nezákonného obchodovania s ľuďmi. Podpredseda vlády a minister spravodlivosti SR Daniel Lipšic sa zúčastnil segmentu na vysokej úrovni v rámci 11. Kongresu OSN o prevencii kriminality a trestnej justícii, ktoré sa uskutočnilo v Thajsku v dňoch 21. – 26. 4. 2005.

3.4.4. Spolupráca v oblasti ekonomiky, priemyslu a duševného vlastníctva

Slovenská republika sa podieľala na aktivitách všetkých 7 výborov **Európskej hospodárskej komisie OSN (EHK-UN/ECE)**. Najvýznamnejším podujatím bolo výročné zasadnutie EHK vo februári 2005, ktoré sa okrem hodnotenia aktivít a dosiahnutých výsledkov v uplynulom období venovalo otázkam vnútornej reformy organizácie a zameraniu jej činnosti na základe odporúčaní členských krajín, berúc do úvahy meniaci sa charakter regiónu a nové ekonomické aspekty globalizácie.

Slovenská republika predložila formou vyplneného dotazníka reformné návrhy so zameraním na posilnenie aktivít v oblasti životného prostredia, v oblasti harmonizácie predpisov v doprave, implementácie pozitívnych skúseností vyplývajúcich z oficiálnych štatistík, v oblasti zefektívnenia manažmentu v lesníctve a drevárstve, optimalizácii územného plánovania a pri propagácii progresívnych technológií a mechanizmov ich riadenia.

V rámci rokovaní odborných výborov prezentovali slovenskí zástupcovia výsledky dosiahnuté v SR v súvislosti s aktuálnymi trendmi slovenskej ekonomiky a podporili iniciatívy súvisiace s regionálnym a globálnym pôsobením organizácie.

Vzhľadom na postavenie EHK v systéme OSN bola mimoriadna pozornosť venovaná aj otázkam súvisiacim s plnením tzv. Miléniových cieľov najmä v oblasti financovania udržateľného rozvoja a zefektívnenia rozvojovej pomoci najmenej rozvinutým krajinám.

Programy Konferencie OSN pre obchod a rozvoj – UNCTAD boli v roku 2005 zamerané na rozvojové stratégie v podmienkach globalizácie, otázky súvisiace s podmienkami medzinárodného obchodu, oblasť investičnej politiky, rozvoj technológií a prenosu technologických poznatkov medzi členskými krajinami. Dôraz sa kládol na prípravu odborníkov v rozvojových krajinách so zameraním na technické oblasti, ekonomickú a vedeckú diplomáciu a ochranu duševného vlastníctva. Expertné rokovania sa venovali tiež návrhom na vytvorenie efektívneho mechanizmu rozvojovej pomoci pre najmenej rozvinuté krajiny (LDC's). V oblasti medzinárodného obchodu sa prehĺbila spolupráca UNCTAD s WTO, najmä v súvislosti s prípravou materiálov na rokovanie VI. Ministerskej konferencie WTO v Hongkongu. Slovenská republika sa zúčastňovala najmä rokovaní expertov zameraných na aplikáciu inovačných finančných mechanizmov, ktoré by mohli prispieť k synergii národných stratégií rozvoja s globálnymi ekonomickými procesmi.

Z hľadiska aktivít SR bola ďalej dôležitá participácia v programoch EÚ – UNCTAD na základe strategického dokumentu „Union's Key Objectives for UNCTAD XI“, ktorý bol orientovaný predovšetkým na reformu OSN, podporu LDC's a vytvorenie systému efektívnejších a transparentnejších finančných mechanizmov v rozvojových krajinách.

SR prezentovala aktívny prístup aj v oblasti vedy, techniky a technológií, ktorú UNCTAD považuje za kľúčovú pri plnení Miléniových cieľov OSN v rozvojových krajinách. V rámci programu Komisie pre vedu a technológiu OSN (CSTD – UNCTAD) bola prezentovaná stratégia konkurencieschopnosti SR do r. 2010 a viaceré slovenské akademické inštitúcie sa zapojili do medzinárodných vedeckých programov podporovaných organizáciami OSN (UNCTAD, UNIDO) i regionálnymi vedeckými centrami v Ázii, Latinskej Amerike a Afrike.

V roku 2005 sa východiskom pre realizáciu donorskej politiky Slovenskej republiky voči **Organizácii OSN pre priemyselný rozvoj - UNIDO** stalo schválenie vládnej koncepcie spolupráce medzi SR a UNIDO na roky 2005-2007. Tematicky sa spolupráca bude orientovať na prioritné oblasti UNIDO, teritoriálne na vybrané krajiny Európy, Strednej Ázie a Afriky. V spolupráci s MZV SR, MH SR a MŽP na jednej strane a Sekretariátu UNIDO na druhej strane bola pripravená Administratívna Dohoda medzi UNIDO a vládou SR týkajúca sa účelového príspevku do Fondu pre priemyselný rozvoj, ktorá bola dňa 23. septembra 2005 podpísaná ministrom zahraničných vecí SR E. Kukanom a generálnym riaditeľom UNIDO C. Magariñosom počas jeho oficiálnej návštevy SR. V prvej etape sa na realizáciu projektov využije finančný zostatok SR na uvedenom fonde vo výške 350 000 USD.

Na základe Administratívnej dohody bol ustanovený spoločný programový výbor SR a UNIDO, ktorého úlohou bude výber, posudzovanie a schvaľovanie konkrétnych projektov. Schvaľované projekty budú zodpovedať prioritám v činnosti UNIDO, ako aj teritoriálnym prioritám Strednodobej koncepcie oficiálnej rozvojovej pomoci SR na roky 2003-2008.

V rámci aktivít v **Organizácii OSN pre výživu a poľnohospodárstvo – FAO** plnila SR úlohy vyplývajúce z postu predsedníctva v Európskej lesníckej komisii a člena Výkonnej rady spoločného programu OSN/FAO Svetového potravinového programu – WFP.

V roku 2005 zastávala SR aj významný post regionálneho koordinátora Spoločného programu FAO/WHO pre potravinové normy –Codex Alimentarius a v rámci **Svetového potravinového programu – WFP** ako člen Výkonného výboru.

Hlavné ťažisko agendy **Programu OSN pre životné prostredie – UNEP** spočívalo v obsahovej prezentácii SR na 23. zasadnutí Riadiacej rady UNEP vo februári 2005, ktoré bolo venované hodnoteniu implementácie rozvojových cieľov Miléniovej deklarácie v kontexte rovnoprávnosti pohlaví, životného prostredia a politiky so zameraním na oblasť vody, sanitácie ľudských sídiel, ako aj otázkam medzinárodného enviromentálneho spravovania.

Valné zhromaždenie OSN dňa 23.10.2005 schválilo rezolúciu, v zmysle ktorej sa Svetová organizácia cestovného ruchu – WTO stala novou špecializovanou agentúrou v systéme OSN. V rámci orgánov WTO pôsobila SR aktívne vo Výbore WTO pre rozpočet a financie s mandátom do roku 2007.

Jedným z ďalších výsledkov aktívnej práce SR v medzinárodných organizáciách v roku 2005 bolo aj zvolenie SR za predsedu Únie pre Zmluvu o patentovom práve, na post predsedu Parížskej únie, a získanie členstva v Programovom a rozpočtovom výbore **Svetovej organizácie duševného vlastníctva –WIPO** na roky 2006-2008.

3.4.5. Spolupráca v sociálnej a zdravotnej oblasti

V rámci agendy **Medzinárodnej organizácie práce – ILO** sa diskusia v uplynulom období zamerala na Globálnu agendu zamestnanosti a prepojení zamestnanosti s dôstojnou prácou, na ktorej SR aktívne participovala. V expertných výboroch ILO sa SR zapojila do normotvornej činnosti, vrátane prípravy Dohovoru o bezpečnosti a zdraví pri práci.

V kontexte riešenia globálnych civilizačných problémov participovala SR na agende **Svetovej zdravotníckej organizácie – WHO**. V januári 2005 bol na ministerskej konferencii WHO prijatý Akčný plán duševného zdravia. Medzi najvýznamnejšie podujatia WHO patrilo zasadnutie WHO venované príprave Medzinárodných zdravotných pravidiel, zakladajúcich jednotný medzinárodno-právny režim pre prevenciu, ochranu a kontrolu šírenia chorôb v medzinárodnom meradle. Dokument bol schválený na 58. svetovom zdravotníckom zhromaždení WHO v máji 2005.

SR vypracovala národný plán prípravy na Pandémiu chrípky na základe predpisov /guidelines/ WHO.

Vo februári 2005 vstúpil do účinnosti Rámcový dohovor na kontrolu tabaku, ktorý SR ratifikovala a stal sa tým pre ňu právne záväzný.

V decembri 2005 SR podpísala Dvojročnú dohodu o spolupráci medzi MZ SR a Regionálnym úradom WHO pre Európu na roky 2006-2007. Na základe rokovaní medzi MZ SR a WHO/EURO dohoda špecifikuje spoluprácu v dvoch základných oblastiach:

1. Prevencia a manažment neprenosných ochorení
2. Riadiaca úloha Ministerstva zdravotníctva v zdravotníckom systéme.

4. VZŤAHY V OBLASTI DVOJSTRANNEJ SPOLUPRÁCE V STREDNEJ EURÓPE

4.1. Vzťahy Slovenskej republiky so susednými štátmi

Základnú rovinu našich vonkajších vzťahov v roku 2005 tvorili vzťahy so susednými štátmi. S Českom, Poľskom, Maďarskom, Rakúskom a Ukrajinou máme nielen spoločnú hranicu, ale aj najužšie hospodárske, kultúrne, historické a spoločenské väzby.

Rámcom vzťahov so susednými štátmi sa v roku 2005 stala spoločná európska politika. Posunom v bilaterálnych vzťahoch v roku 2005 oproti predchádzajúcemu obdobiu bolo, že sa veľmi silno prekrývali s multilaterálnymi vzťahmi v rámci NATO a osobitne EÚ. Naše úsilie o koordináciu postupu nám pomáhalo postupne vo väčšej miere presadzovať záujmy SR v rámci EÚ, najmä v oblastiach Novej finančnej perspektívy na roky 2007-2013, Lisabonskej stratégie, reformy spoločnej poľnohospodárskej politiky, ďalšieho rozširovania EÚ, liberalizácie prístupu na trhy práce v tzv. starých členských krajinách atď.

Nezastupiteľnú úlohu v tomto kontexte zohrala Visegrádska spolupráca, ktorá v uplynulom roku ukázala svoju kapacitu multiplikovať vplyv stredoeurópskeho priestoru na medzinárodnú politiku a tiež na naše pôsobenie v rámci EÚ a NATO. Rozvíjala sa komunikácia medzi V4 a Beneluxom a v špecifických agendách aj s inými štátmi strednej a východnej Európy. V tomto kontexte treba osobitne zdôrazniť spoluprácu vo formáte V4 s Ukrajinou. K regionálnemu partnerstvu sme pristupovali proaktívne, nie však na úkor agendy V4. Aj vďaka politike a prístupom SR má V4 dobré meno, dokázala si vybudovať dobré postavenie v systéme medzinárodných vzťahov a je rešpektovaným formátom. Pre záujmy SR sa V4 stala a aj do budúcnosti ostane fórom prednostného významu na výmenu skúseností a poznatkov a na koordináciu stanovísk a postupov v rámci agendy EÚ.

SR sa v roku 2005 úspešne zhostila predsedníctva v SEI, ktorého členmi sú všetci naši susedia. SR, ako predsednícka krajina, hlavnú pozornosť zamerala na posilnenie spolupráce s EÚ a transfer skúseností a poznatkov z prístupových procesov do euroatlantických štruktúr.

Česká republika

Vo vzťahoch s Českou republikou nemáme otvorené prakticky žiadne politické otázky alebo problémy relevantného významu. Vzťahy SR a ČR možno označiť za nadštandardné a bezproblémové. ČR ostáva pre SR aj naďalej najbližším partnerom a najtesnejším spojencom predovšetkým vzhľadom na historické, kultúrne, hospodárske a spoločenské väzby. Faktor členstva oboch štátov v EÚ kvalitatívne posunul bilaterálnu komunikáciu, takže v nej na všetkých úrovniach jednoznačne dominovala európska agenda. Sú vytvorené všetky predpoklady, aby pokračovala veľmi úzka spolupráca v bilaterálnej rovine a tiež v rámci EÚ, NATO, OSN, iných medzinárodných organizácií a multilaterálnych fór svetového a regionálneho významu. SR a ČR ukázali, že disponujú solídnym potenciálom na prehĺbenie a zefektívnenie Visegrádskej spolupráce.

Otvorená ostala otázka tzv. režimovej zmluvy, ktorú obe strany odmietajú ratifikovať v obave pred zhoršením občianskeho komfortu na spoločných hraniciach. Vstupom SR a ČR do schengenského systému by taká dohoda i tak stratila platnosť. Slovenská strana preto nevyvíjala žiadne relevantné aktivity a vyčkáva, aký postoj k predmetnej zmluve zaujme český parlament. V ČR však nie je dostatok politickej vôle na ratifikáciu zmluvy.

Dôležité aktivity sa v uplynulom roku uskutočnili v oblasti vojenskej a bezpečnostnej spolupráce. Popri pôsobení česko-slovenskej jednotky v rámci KFOR a činnosti česko-slovensko-poľskej brigády (ukončila činnosť na jeseň 2005) sa pozornosť zameriavala na ďalšie rozvinutie iniciatívy na užšiu spoluprácu pri spoločnej ochrane vzdušného priestoru

a na rozpracovanie námetu na vytvorenie spoločnej bojovej skupiny (*battle group*) v rámci EÚ. Rokovania vyústili do podpísania dohody medzi MO SR a MO ČR o vytvorení spoločnej bojovej skupiny. Pre rozvoj hospodárskych vzťahov v roku 2005 bolo dôležité 1. zasadanie Medzirezortnej konzultačnej komisie na úrovni ministrov, ktoré iniciovalo stretnutie vrcholových manažérov oboch krajín v septembri 2005 počas medzinárodného strojárkeho veľtrhu v Brne.

Maďarská republika

Hlavné úlohy vo vzťahoch s Maďarskom zadefinované v zameraní zahraničnej politiky SR na rok 2005 sa podarilo splniť. V dvojstranných vzťahoch sa posilňujú prvky dôvery, rešpektu a výhodnosti. Slovenská strana vyvíjala premyslené a cieľavedomé úsilie, aby sa slovensko-maďarské vzťahy rozvíjali ako vzťahy medzi dvoma partnermi a spojencami a na prospech rozvoja spolupráce vo všetkých oblastiach.

Bilaterálna spolupráca sa rozvíjala v smere definovanom v Základnej zmluve. Zmluva spolu so spoluprácou v rámci EÚ a NATO ako aj V4 sú hlavnými faktormi, ktoré stimulujú dvojstrannú komunikáciu a spoluprácu a kultivujú proces rozvoja bilaterálnych vzťahov.

V hodnotenom období sa uskutočnil celý rad z hľadiska obsahu dobre pripravených bilaterálnych stykových akcií na všetkých relevantných úrovniach. Hoci sa európska agenda a agenda spolupráce v NATO, osobitne vo formáte V4, do značnej miery prekrývala s bilaterálnou agendou, dimenzia čisto dvojstrannej spolupráce veľmi užitočne napomáhala posilnenie prvkov dôvery, rešpektu a vzájomnosti, čím celkový rámec vzťahov medzi SR a Maďarskom získaval vysokú pridanú hodnotu.

Na základe Základnej zmluvy v roku 2005 pokračovala činnosť 11 komisií. Osobitne treba podčiarknuť obnovenie činnosti zmiešanej komisie pre euroatlantickú integráciu (Bratislava, november). Pozornosť zasluhuje 5. zasadanie zmiešanej komisie pre záležitosti menšín (Budapešť, november), ktoré prijalo 16 nových odporúčaní pre vlády oboch štátov týkajúcich sa najmä oblasti vzdelávania a televízneho a rozhlasového vysielania. Bolo zhodnotené plnenie medzivládnej dohody o vzájomnej podpore národnostných menšín v oblasti vzdelávania a kultúry z decembra 2003. Poskytovanie podpory zo strany Maďarskej republiky prebieha v súlade s dohodou a komisia odporučila aj slovenskej strane využiť rámec vytvorený dohodou vo vzťahu k slovenskej menšine žijúcej v Maďarsku. Dôležitým momentom z hľadiska dvojstranných vzťahov bola informácia maďarskej strany, že tzv. Program národnej zodpovednosti vlády Maďarskej republiky vo vzťahu k zahraničným Maďarom (vrátane Programu Domovina) sa bude vo vzťahu k Slovenskej republike uplatňovať v súlade s dvojstrannou dohodou o vzájomnej podpore národnostných menšín v oblasti vzdelávania a kultúry z roku 2003. Z uvedeného vyplýva, že akákoľvek podpora môže smerovať len do oblasti vzdelávania a kultúry a bude realizovaná prostredníctvom Nadácie Pétera Pázmány. Na základe dvojstrannej Dohody o cezhraničnej spolupráci začala v roku 2005 pôsobiť aj zmiešaná komisia pre cezhraničnú spoluprácu (apríl, október).

Relatívne krátko po nástupe do funkcie vykonal dňa 8. 12. 2005 oficiálnu návštevu SR prezident Maďarskej republiky László Sólyom. SR bola druhou krajinou (po Rakúsku), ktorú navštívil. Pre vzájomné vzťahy SR a MR znamenala jeho návšteva – po predchádzajúcom útlme bilaterálnych kontaktov vysokých ústavných činiteľov – rozhodne pozitívny signál.

Poľská republika

Členstvo SR a Poľska v EÚ a NATO obom štátom dáva prvýkrát v histórii možnosť budovať vzájomné vzťahy na základe suverénneho a rovnocenného spojenectva. SR považuje Poľsko za v zásade bezproblémového a spoľahlivého partnera a spojencu, reálne uvažujúceho geopolitického aktéra v regióne strednej a východnej Európy i širšom kontexte Európy

a transatlantickej dimenzie. Slovensko-poľské vzťahy patria do primárneho okruhu zahraničnej politiky SR. V uplynulom roku sa uskutočňovala intenzívna komunikácia o celom rade tém spoločného záujmu, s osobitným dôrazom na európske témy a tiež niektoré priority spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (Ukrajina, Rusko, západný Balkán), transatlantická spolupráca, boj proti terorizmu.

Poľsko má prirodzenú ambíciu presadiť sa ako regionálny líder. V tomto kontexte pre SR má osobitný význam skutočnosť, že Poľsko sa usiluje nielen deklaratívnej roviny o posilnenie Visegrádskej spolupráce. Poľsko podporuje tézu o V4 ako regionálnom jadre EÚ.

Dosiahnutý stav slovensko-poľských vzťahov je dobrý a ilustruje ho celý rad bilaterálnych stretnutí a rokovaní. Konanie parlamentných a prezidentských volieb v Poľsku čiastočne ovplyvnil kalendár bilaterálnych návštev. Túto skutočnosť kompenzovala intenzita stretnutí a rokovaní predstaviteľov oboch krajín na rôznych multilaterálnych podujatiach (V4, OSN, EÚ, NATO, Regionálne partnerstvo a podobne).

Veľmi dobre sa vyvíjali vzťahy vo vojenskej a bezpečnostnej oblasti, ktoré po našom vstupe do NATO získali kvalitatívne lepšiu úroveň. Základom spolupráce bolo pôsobenie slovenských vojakov pod poľským velením v Iraku, ale aj úspešný postup prípravy vytvorenia spoločnej bojovej skupiny pod velením Poľska pre potreby krízového manažmentu EÚ.

Rakúska republika

Slovensko-rakúske vzťahy možno v zásade hodnotiť ako bezproblémové a na vysokej úrovni. V súvislosti s členstvom SR v EÚ zvýšil sa záujem o SR ako partnera v únii. Vzájomné kontakty medzi predstaviteľmi oboch štátov sú intenzívne na všetkých úrovniach, od prezidentskej po expertnú. Vo viacerých otázkach, osobitne však v európskej agende, koordinujú SR a Rakúsko svoje stanoviská a postupy a vedú vystupovať ako spojenci.

Najzávažnejším problémom praktickej roviny bilaterálnych vzťahov je otázka dobudovania primeranej infraštruktúry, hlavne pokiaľ ide o cestné spojenie. Diaľničné spojenie (A6) medzi Bratislavou a Viedňou by malo byť dokončené do konca roku 2007. Pozitívny posun nastal v oblasti cezhraničného spojenia ponad rieku Moravu. Ďalší rozvoj železničného spojenia medzi Bratislavou a Viedňou, resp. letiskami v oboch hlavných mestách závisí aj od ukončenia procesu privatizácie bratislavského letiska, v ktorom zostalo jedno konzorcium s účasťou Rakúska (letisko Schwechat).

V oblasti jadrovej energetiky zotrúva rakúska vláda konzekventne na svojom odmietavom postoji. Rakúsko jednoznačne zamietlo snahy SR o posunutie termínu odstavenia boku V1 JE J.Bohunice z roku 2006 na rok 2008. Problematika jadrovej energetiky je jednou z centrálnych otázok vo vzťahu rakúskeho obyvateľstva k svojim susedom a je to asi jediná problematická téma v bilaterálnych vzťahoch, ktorú treba mať stále na zreteli a pristupovať k nej otvoreným spôsobom a vecnými argumentmi.

Otázka Benešových dekrétov, ktorá bola do vstupu SR do EÚ vo vzájomných vzťahoch stále latentne prítomná, prestala byť na oficiálnych miestach pertraktovaná a príležitostne je otváraná už len zo strany Sudetonemeckých a Karpatonemeckých spolkov, avšak bez dosahu na bilaterálne vzťahy.

K otvoreným otázkam, ktoré rakúska strana vníma citlivo, patrí prechodné obdobie na voľný pohyb pracovných síl z nových štátov EÚ. Vzhľadom na spomalenie dynamiky ekonomických aktivít a rast miery nezamestnanosti v Rakúsku ohlásila vláda predĺženie prechodného obdobia o ďalšie tri roky, t.j. do roku 2009. Šanca na prehodnotenie tohto zámeru je minimálna aj vzhľadom na konanie parlamentných volieb na jeseň roku 2006.

Ukrajina

Naštartovanie demokratických zmien na Ukrajine (UA) umožnilo rozvinúť východnú dimenziu ako prioritu ZP SR. Napriek vnútropolitickým turbulenciám v Kyjeve sa podarilo zintenzívniť a prehĺbiť politický dialóg, uskutočniť viaceré stykové aktivity na úrovni členov vlád a predstaviteľov parlamentov a dosiahnuť novú kvalitu vzájomných vzťahov, o čom svedčia aj oficiálne návštevy ministra ZV SR na UA a predsedu vlády UA v SR.

SR obhajovala na všetkých fórach ukrajinské snahy o približovanie sa k EÚ a k NATO. Jedným z konkrétnych krokov SR bolo odovzdanie Návrhu pomoci SR Ukrajine pri plnení cieľov Akčného plánu EÚ – UA počas oficiálnej návštevy J. Jechanurova v SR v novembri 2005. SR v návrhu ponúkla Ukrajine výmenné pobyty, expertné konzultácie a stáže zamerané na podporu spoločenských, ekonomických a sociálnych reforiem na Ukrajine. Ukrajinská strana túto ponuku vysoko ocenila.

V júni 2005 sa uskutočnila stáž ukrajinských odborníkov pre európske záležitosti na Úrade vlády SR. SR vyslala experta do pracovnej skupiny na prípravu informačnej stratégie o integrácii UA do NATO. ZÚ Kyjev usporiadal seminár o skúsenostiach SR z informačnej kampane pred vstupom do NATO. V novembri 2005 sa na MZV SR konala konferencia „Ukrajina na ceste do EÚ: rok po oranžovej revolúcii“. Konferencia bola príležitosťou na prezentovanie SR ako aktívneho partnera schopného reálne pomôcť transformačným procesom na Ukrajine.

V ekonomickej oblasti došlo k zvýšeniu obchodného obratu o cca 40%. Nastal tiež významný posun v mnohých dlhodobo neriešených bilaterálnych otázkach (otvorenie hraničného priechodu Veľké/Malé Slemence, privatizácia Krivorožského ťažobno-upravárenského kombinátu KŤUK). Vláda SR zaviedla od 1.5.2005 asymetrický vízový režim s UA (občania SR bez víz, občania Ukrajiny víza bez poplatkov). Počas zasadnutia SEI v Bratislave dňa 24. novembra 2005 bola podpísaná „Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Ukrajiny o hospodárskej, priemyselnej a vedecko-technickej spolupráci“, ktorá okrem iných úloh stanovuje vytvorenie Medzivládnej komisie pre hospodársku, priemyselnú a vedecko-technickú spoluprácu a jej hlavné úlohy.

V dňoch 8.-9. decembra absolvoval oficiálnu návštevu SR minister vnútra UA J. V. Lucenko. Témou jeho rozhovorov so slovenským partnerom bola spolupráca inšpekčných služieb polícií a možnosť zvýšenia kapacity záchytných táborov pre ilegálnych migrantov na ukrajinskom území. Dňa 14. 11. 2005 vykonal zahraničnú pracovnú cestu na Ukrajinu podpredseda vlády a minister spravodlivosti SR Daniel Lipšic – témami rokovaní s ministrom spravodlivosti Ukrajiny, predsedom Ústavného súdu Ukrajiny a generálnym prokurátorom Ukrajiny boli skúsenosti SR v oblasti boja proti korupcii a pomoc SR Ukrajine pri plnení cieľov Akčného plánu EÚ – Ukrajina v oblasti justície.

V roku 2005 sa nepodarilo uskutočniť plánované zasadnutie medzivládnej komisie pre otázky národnostných menšín, školských, kultúrnych a vedeckých stykov. V oblasti pomoci krajanskej komunite je potrebné spomenúť finančnú pomoc SR poskytnutú rezortom školstva základnej škole v Užhorode poskytujúcej bilingválne ukrajinsko-slovenské vzdelávanie.

4.2. Visegrádska spolupráca

Visegrádska spolupráca potvrdila svoju opodstatnenosť a životaschopnosť aj po vstupe štátov V4 do EÚ. Ukazuje sa, že naďalej pôsobí kohézná sila spoločných strategických záujmov štátov V4, ich porovnateľných sociálno-ekonomických parametrov, spolupatričnosti k jednému regiónu, ako aj historických, kultúrnych a spoločenských väzieb. Pravidelné a relatívne časté stretávanie najvyšších ústavných činiteľov krajín V4 považujeme za svedectvo vôle všetkých štátov V4 pokračovať v spolupráci. Po vstupe štátov V4 do EÚ

spolupráca v tomto rámci získala väčšiu dynamiku a nadobudla novú kvalitu. Ukazuje sa kapacita V4 multiplikovať vplyv stredoeurópskeho priestoru na medzinárodnú politiku a tiež na naše pôsobenie v rámci EÚ a NATO. Veľmi užitočná sa ukázala spolupráca štátov V4 v procese zostavovania novej finančnej perspektívy na roky 2007-2013 a spoločné aktivity v rámci implementácie Európskej susedskej politiky. V4 má kapacitu stať sa regionálnym jadrom EÚ. Summit hláv štátov V4 30. septembra 2005 v poľskej Wisle, na ktorom sa zúčastnil prezident SR Ivan Gašparovič, vyslal silný jednotný signál o nutnosti prehodnotenia prechodných období pre voľný pohyb pracovných síl vnútri EÚ.

SR kladne hodnotí pôsobenie V4 počas poľského predsedníctva (do 30.6.2005), ako aj s mierou plnenia priorít a cieľov definovaných maďarským predsedníctvom (od 1.7.2005), či už v oblasti spoločnej prípravy komunikačnej a informačnej stratégie krajín V4 (jej cieľom je najmä priblíženie Visegrádskej spolupráce občanom), prípravy štátov V4 na vstup do Schengenského priestoru, v diskusii o Novej finančnej perspektíve EÚ na roky 2007-2013 (posilnenie kohézie, schopnosti konzultovať a spolupracovať v otázkach EÚ alebo v rozvoji spolupráce s východnými susedmi EÚ (napomáhať transformačné a modernizačné úsilie v strednej a východnej Európe). Oceniť možno aj spoluprácu V4 s tretími krajinami a medzinárodnými zoskupeniami, napríklad s Rakúskom, Slovinskom a Ukrajinou.

Pozitívne sa v roku 2005 vyvíjala spolupráca medzi V4 a Beneluxom. V Bruseli sa konali pravidelné zasadnutia pracovnej skupiny (Task Force) zloženej z národných koordinátorov V4 a Generálneho sekretariátu Beneluxu. V priebehu roka sa uskutočnili 2 rokovania (4.5. a 27.9.2005). Na pozvanie MZV SR vykonal generálny sekretár Beneluxu B.M.J. Hennekam pracovnú návštevu SR (15.-16.2.2005).

SR podporovala výraznejšiu komunikáciu V4 s pobaltskými štátmi. Perspektívna môže byť aj spolupráca vo formáte V4-pobaltské štáty -Benelux.

4.3. Regionálna a cezhraničná spolupráca

SR kladne hodnotí vzťahy s **Rakúskom** v rámci Zmiešanej slovensko-rakúskej komisie pre spoluprácu v oblasti dopravy, ktorej náplňou je riešenie aktuálnych problémov v oblasti cestnej, železničnej, leteckej a lodnej infraštruktúry, hraničných priechodov a rozvoja cestovného a turistického ruchu na slovensko-rakúskej hranici. Výsledkom realizácie týchto zmien bolo zvýšenie priechodnosti hraničných prechodov a skvalitnenie situácie v zabezpečovaní osobnej a nákladnej železničnej dopravy. Po dlhoročných prietáhoch z rakúskej strany bol určený termín dokončenia diaľničného prepojenia Bratislavy a Viedne na rok 2006. V oblasti cezhraničného spojenia ponad rieku Moravu bol v júli 2005 otvorený most medzi Moravským Svätým Jánom a Honehau. Slávnostným pokresťením makety v novembri 2005 vstúpili do ďalšieho štádia práce nad sklápacím dreveným mostom medzi Záhorskou Vsou a Angernom. V procese privatizácie bratislavského letiska zostalo jedno konzorcium s účasťou Rakúska (viedenské letisko Schwechat). Od výsledku tejto privatizácie závisí aj ďalší rozvoj železničného spojenia medzi Bratislavou a Viedňou, resp. letiskami v oboch hlavných mestách.

Budovanie cezhraničnej dopravnej (najmä cestnej) infraštruktúry pokračovalo pomalším tempom oproti očakávaniam SR aj zo strany **Poľska a Ukrajiny**.

Kladne hodnotíme vývoj cezhraničnej spolupráce s **Maďarskom**. Jej rámcom je Základná zmluva. Túto spoluprácu usmerňuje a vyhodnocuje príslušná zmiešaná medzivládna komisia, ktorá bola založená na základe dvojstrannej Dohody o cezhraničnej spolupráci. Do tejto spolupráce sa aktívne zapájajú mestá, vyššie územné celky a podnikatelia, pričom je treba konštatovať, že najväčšiu dynamiku má cezhraničná spolupráca regiónu medzi Bratislavou a Komárnom (na maďarskej strane župa Győr-Moson-Sopron), v priestore Novohradu a Gemera, slabá je dynamika v cezhraničnej spolupráci medzi hraničnými regiónmi východného Slovenska a severovýchodného Maďarska. Začala sa príprava

budovania železničného a cestného spojenia ponad rieku Ipeľ, vrátane projektu na skvalitnenie cesty prvej triedy z Budapešti cez Zvolen do Varšavy, čo prispeje k rozvoju kontaktov v tejto oblasti.

5. ĎALŠIE OBLASTI DVOJSTRANNEJ SPOLUPRÁCE

Spoluúčasť v európskej politike a transatlantickom partnerstve bola v roku 2005 prirodzeným multiplikátorom vzájomného dialógu s krajinami EÚ a NATO. Ide o vytvorenie novej dimenzie vzťahov, určujúcej rámec zahraničnej i vnútornej politiky členskej krajiny. Jeho dôsledkom je celkovo väčší záujem o Slovensko a o dynamickejšiu vzájomnú spoluprácu. Na druhej strane členstvo SR v EÚ zvýraznilo potrebu venovať zvýšenú pozornosť monitorovaniu a analýze vnútropolitického vývoja a zahraničnopolitickým prioritám v členských krajinách EÚ a NATO, na základe ktorých možno anticipovať európske a transatlantické pozície jednotlivých krajín.

Ako ukazuje vysoká intenzita stykových aktivít SR s členskými krajinami EÚ, záujem o bilaterálne kontakty neútlmí. Ich rámcom v prvom polroku 2005 boli konzultácie a politický monitoring zacielené na vnútropolitickú diskusiu sprevádzajúcu záverečnú fázu ratifikačného procesu ÚZ, na vysvetľovanie vzájomných návrhov a pozícií k štruktúre NFP a na implikácie vyplývajúce z revidovanej lisabonskej stratégie a reformy Paktu stability a rastu. Katalóg tém po júnovom summite Európskej rady reflektoval situáciu, v ktorej sa EÚ ocitla po zamietnutí luxemburského návrhu NFP, pretrvávajúce dôsledky krízy v súvislosti s neprijatím ústavnej zmluvy EÚ, ako aj blížiac sa vyhodnotenie prvej časti prechodného obdobia na voľný pohyb pracovných síl.

Významnou súčasťou bilaterálneho dialógu boli konzultácie so stálymi členmi Bezpečnostnej rady OSN a ďalšími partnermi, ktorí majú skúsenosti z pôsobenia na poste nestáleho člena BR OSN, zamerané na zabezpečenie efektívneho pôsobenia SR v BR OSN.

5.1. Vzťahy so štátmi NATO a EÚ

Spojené štáty americké (USA)

Rozvoj všestranných vzťahov s USA bol v r. 2005 jednou z hlavných priorít bilaterálnej diplomacie SR. Ich úroveň dosiahla v tomto roku najvyšší stupeň v histórii. Potvrdila to februárová historicky prvá návšteva prezidenta USA v SR, ktorá spolu so samitom prezidentov USA G. Busha a RF V. Putina patrila medzi vrcholné zahraničnopolitické aktivity uplynulého roka. Návšteva prispela k pozitívnej propagácii SR a potvrdila spojenecký a partnerský charakter slovensko-amerických vzťahov. Osobitne oceňujeme, že prezident Bush vyzdvihol SR ako vzor formovania demokracie a implementácie ekonomických reforiem pre všetky krajiny, ktoré sa vybrali touto cestou. Táto návšteva sa následne odzrkadlila v intenzívnom bilaterálnom dialógu na vládnej, parlamentnej i prezidentskej úrovni, keď sa uskutočnila návšteva prezidenta SR v USA, dve návštevy predsedu NR SR ako aj poslancov jednotlivých výborov a návšteva ministra zahraničných vecí SR E. Kukana, ktorý sa koncom októbra stretol vo Washingtone s ministerkou ZV USA C. Riceovou.

Začali sa tiež pravidelné konzultácie s americkou stranou o prioritných oblastiach zahraničnej politiky SR (západný Balkán, Ukrajina, Bielorusko), vrátane nášho členstva v Bezpečnostnej rade OSN, kde budú USA pre SR jedným z hlavných partnerov. Osobitne intenzívny a živý dialóg sa viedol k problematike západného Balkánu. Aj prispením slovenskej diplomacie sa formovali americké pozície v otázke transatlantickej integrácie krajín tohto regiónu.

Slovensko vystupovalo počas celého roka ako aktívny obhajca zachovania a posilnenia transatlantického spojenectva. Tieto snahy sa odrazili v záverečných dokumentoch júnového summitu EÚ – USA, ktoré stanovili prioritné oblasti rozvoja transatlantických vzťahov. Ide predovšetkým o boj proti medzinárodnému terorizmu, šírenie demokracie v tretích krajinách, posilňovanie ekonomického partnerstva, efektívny multilateralizmus a riešenie globálnych klimatických zmien.

V dňoch 6. – 10. 11. 2005 uskutočnil pracovnú cestu do USA podpredseda vlády a minister spravodlivosti SR Daniel Lipšic. Zúčastnil sa na významnom medzinárodnom sympóziu „International Rule of Law“ organizovanom Americkým združením advokátov. Počas návštevy USA D. Lipšic viedol pracovné rozhovory s ministrom spravodlivosti USA Albertom Gonzálesom a podpredsedom senátneho výboru pre súdnictvo Patrikom O’Leahym; bol tiež prijatý na Najvyššom súde USA.

V r. 2005 SR pokračovala v aktivitách zameraných na začleňovanie do bezvízového programu USA. Zásadným pokrokom v tomto smere bolo predstavenie Cestovnej mapy vedúcej k odstráneniu vízovej povinnosti počas návštevy amerického prezidenta. Bilaterálna pracovná skupina SR-USA, ktorá bola vytvorená na jeseň 2004, pokračovala vo svojej činnosti v napĺňaní kritérií vízovej cestovnej mapy a hľadani ciest k uľahčeniu cestovania občanov SR do USA.

Priaznivé bilaterálne slovensko-americké vzťahy pozitívne vplývali taktiež na vzájomnú hospodársku a ekonomickú spoluprácu. USA v r. 2005 zaujímali 8. priečku v rebríčku priamych zahraničných investícií (PZI) v SR s úhrnným investičným objemom 15,759 mld. Sk (526,3 mil. USD), čo predstavuje 4,0% podiel na PZI na slovenskom trhu. V SR pôsobilo viac ako 120 amerických firiem.

V roku 2005 bol v Los Angeles otvorený Generálny konzulát SR, ako aj Honorárny konzulát v Seattli.

Kanada

Ani v r. 2005 sa nepodarilo výraznejšie postúpiť v prehlbovaní doposiaľ asymetricky formovaných bilaterálnych vzťahov SR s Kanadou. Naďalej pretrváva jednostranná vízová povinnosť pre slovenských občanov. Táto téma sa stala aktuálnejšou aj na úrovni EÚ po zverejnení revízie vízovej politiky Kanady v apríli 2005. Zástupcovia EÚ vyjadrili sklamanie z prístupu Kanady a vyzvali ju na vypracovanie správy o pokroku v riešení vízovej povinnosti na ďalších summitoch EÚ - Kanada. EÚ nie je pre Kanadu prioritnou oblasťou záujmu (čo platí aj opačným smerom). Odráža sa to nielen v počte vzájomných návštev, ale aj na obsahu bilaterálnej agendy. K tomuto faktu ešte prispela prehľbujúca sa vnútropolitická kríza v Kanade, ktorá vyústila do predčasných volieb začiatkom r. 2006.

V priebehu roku 2005 sa uskutočnila len pracovná návšteva podpredsedu vlády a ministra spravodlivosti SR D. Lipšica v Kanade v dňoch 11.-12.11.2005.

Nemecká spolková republika (DE)

Pre SR je DE strategickým partnerom a jedným z najsilnejších investorov. Intenzitu bilaterálnych stykových aktivít a expertných rokovaní do istej miery ovplyvnili predčasné parlamentné voľby. Vysokú kvalitu vzájomných vzťahov i v tomto kontexte potvrdila návšteva spolkového prezidenta H. Köhlera v SR (2.11.2005), ktorá sa konala v čase formovania novej spolkovej vlády. Významnou bola aj pracovná návšteva PV SR M. Dzurindu (3.11.2005) v Berlíne, v rámci ktorej sa zúčastnil ako čestný zahraničný hosť na tradičnom podujatí - Dni nemeckých zamestnávateľov. Počas návštevy uskutočnil rozhovory s úradujúcim spolkovým kancelárom G. Schröderom a s predsedníčkou CDU a vtedajšou dezignovanou spolkovou kancelárkou A. Merkelovou. PV SR sprevádzala delegácia podnikateľov.

Na regionálnej úrovni pokračovali osobitne úzke kontakty najmä s Bavorskom. Spolupráca napredovala aj s ďalšími spolkovými krajinami, nové impulzy v rozvoji spolupráce s Dolným Saskom priniesla návšteva ministerského predsedu Ch. Wulffa (4.10.2005) v SR.

Pokračovala nadštandardnú spolupráca SR a DE pri obnove Afganistanu (účasť

slovenských expertov v Provinčnom rekonštrukčnom tíme Kundus).

Francúzska republika (FR)

Vnútornú a európsku politiku FR v roku 2005 najvýraznejšie ovplyvnil negatívny výsledok referenda o Ústavnej zmluve EÚ v máji 2005. Vláda FR v snahe o analýzu príčin odmietnutia ÚZ prejavila záujem o prehĺbenie bilaterálneho dialógu na politickej i expertnej úrovni, najmä s novými členskými krajinami EÚ. Potvrdením toho je, že prvá oficiálna návšteva nového ministra ZV FR P. Douste-Blazyho v SR sa uskutočnila (7.-8.10.2005) len niekoľko mesiacov potom, ako SR navštívil (4.4.2005) vtedajší minister ZV FR M. Barnier.

Podpredseda vlády a minister financií SR I. Mikloš vystúpil (11.10.2005) v Parížskej obchodnej komore. Ďalej sa uskutočnili bilaterálne konzultácie ŠTAT MZV SR M. Vášáryovej vo FR /19.-21.10.2005/ a stretnutia expertov k bezpečnostnej tematike a k nadchádzajúcemu členstvu SR v BR OSN. Podpredseda vlády a minister spravodlivosti SR Daniel Lipšic absolvoval v dňoch 25. – 26. 5. 2005 v Paríži pracovné rokovania s ministrom spravodlivosti FR p. Dominique Perbenom a ministerkou pre európske záležitosti FR p. Claudie Haigneré.

Slovenská diplomacia uskutočnila vo FR početné prezentácie politických, ekonomických a kultúrnych aspektov SR. SR bola témou konferencií a okrúhlych stolov pred širokou verejnosťou i pred špecificky zameraným publikom.

Dňa 31. 3. 2005 bola podpísaná Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Francúzskej republiky o výmenách mladých odborných pracovníkov, ktorú pripravili MPSVR SR a francúzske Ministerstvo zamestnanosti, práce a sociálnej kohézie. V roku 2005 vstúpil výmenou nôt do platnosti Program školskej, jazykovej, univerzitnej a vedeckej slovensko-francúzskej spolupráce na roky 2004-2006. Úspešne sa rozvíjala i spolupráca medzi slovenskými a francúzskymi regiónmi.

Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska (UK)

Pragmatický prístup britskej strany k SR umožnil bezproblémovú a veľmi otvorenú konzultáciu v prakticky všetkých citlivých otázkach globálneho diania či už na expertnej alebo politickej úrovni. Vo vzťahu NATO-EÚ panovala zhoda v názore na budovanie efektívnych kontaktov, ktoré rešpektujú a využívajú nenahraditeľnú úlohu Aliancie. UK si vysoko cení principiálnu ale zároveň i flexibilnú pozíciu SR v kľúčových otázkach Európskej únie, ako aj pôsobenie SR v zložitých mierových a stabilizačných operáciách, najmä v Iraku a Afganistane.

V rovine bilaterálnych vzťahov parlamentné voľby v UK (5/2005) a britské predsedníctvo EÚ (2. polrok 2005) výrazne ovplyvnili možnosti realizácie bilaterálnych návštev na vysokej úrovni. Medzi najdôležitejšie návštevy patrili návšteva podpredsedu vlády UK J. Prescottta v SR (7/2005), návšteva delegácie Ústavno-právneho výboru NR SR v Škótsku (9/2005), návšteva vojvodu z Yorku vo funkcii vyslanca pre investície a obchod v SR (10/2005); konzultácie ŠTAT MZV SR J. Berényiho k rozvojovej pomoci (10/2005), konzultácie ŠTAT MZV SR M. Vášáryovej k členstvu SR v BR OSN (11/2005) a návšteva podpredsedu vlády SR P. Csákyho v UK.

Talianska republika (IT)

Determinujúcim faktorom slovensko-talianskych vzťahov je postavenie IT ako tradične najbližšieho juhoeurópskeho partnera.

Rozvoj politického dialógu medzi SR a IT na najvyššej úrovni pokračoval v r. 2005 návštevou parlamentnej delegácie vedenej predsedom NR SR P. Hrušovským (7.-9.6.2005). Minister ZV IT G. Fini navštívil SR (17.2.2005) v súvislosti s podpisom zmluvy medzi

Slovenskými elektrárňami a talianskou spoločnosťou ENEL o odpredaji 66% balíka akcií spomínanému talianskemu producentovi elektrickej energie. Vstup ENEL-u do SR je významnou udalosťou nielen z hľadiska celkového objemu investície, ale i z hľadiska diverzifikácie talianskych investícií v SR, ktoré doteraz smerovali prevažne do bankového sektora.

V dňoch 18.-20. apríla 2005 navštívila Taliansku republiku delegácia Ústavnoprávneho výboru Národnej rady SR. Štátny tajomník MZV SR J. Berényi otvoril (20-21.6.2005) v IT dva nové honorárne konzuláty (Neapol, Ascoli Piceno). 28.6.2005 uskutočnil pracovnú návštevu SR predseda Výboru pre zahraničné veci a záležitosti EÚ Poslaneckej komory IT G. Selva. Na okraj summitu SEI (24.-25.11.2005) podpredseda vlády a minister hospodárstva a financií IT G. Tremonti rokoval s predsedom vlády SR M. Dzurindom.

Dňa 1.8.2005 nadobudla platnosť Bezpečnostná dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Talianskej republiky o vzájomnej ochrane utajovaných skutočností (Rím, 14.4.2005).

S cieľom podporiť spoluprácu podnikateľských subjektov bolo dňa 30. mája 2005 podpísané Memorandum o porozumení medzi Ministerstvom hospodárstva SR a Ministerstvom pre výrobné činnosti Talianskej republiky zamerané na podporu spolupráce malých a stredných podnikov.

Holandské kráľovstvo (NL)

Úsilie tak slovenskej, ako aj holandskej vlády pokračovať v realizácii sociálnych a ekonomických reforiem vytváralo paralelu vo vývoji oboch krajín v roku 2005. Táto téma mala byť i jednou z hlavných tém rokovaní PV SR a NL, ktoré však bolo z termínových dôvodov na oboch stranách odložené na r. 2006. 20.12.2005 navštívil SR minister ZV NL B. Bot. Návšteva potvrdila veľmi dobrú úroveň slovensko-holandských vzťahov a vytvorila dobré predpoklady pre udržanie a ďalší rozvoj pravidelného politického dialógu medzi oboma krajinami. Úspešne napredovala ekonomická (NL je na 1. mieste v rebríčku zahraničných investorov v SR) a regionálna spolupráca.

Negatívny výsledok referenda o zmluve zakladajúcej ústavu pre Európu v NL (06/2005), ktorý vyústil do prerušenia národnej ratifikácie tohto dokumentu, zásadne ovplyvnil NL k európskym politikám v prospech zdôraznenia princípu subsidiarity a proporcionality v EÚ.

Belgické kráľovstvo (BE)

V dvojstranných vzťahoch v roku 2005 dominoval rozvoj kultúrnej, školskej, hospodárskej a regionálnej spolupráce. Vzhľadom na členstvo SR v NATO a EÚ, ktoré sídli v Belgicku, bol badateľný pokles klasických bilaterálnych stretnutí na vysokej politickej úrovni. V súvislosti s oficiálnym započatím činnosti Slovenského regionálneho domu v Bruseli v roku 2005 však možno očakávať prehĺbenie vzájomných vzťahov na úrovni VÚC a jednotlivých regiónov, miest a obcí.

Dňa 2.3.2005 uskutočnil pracovnú návštevu SR štátny tajomník MZV BE pre európske záležitosti D. Donfut, počas ktorej rokoval so ŠTAT MZV SR J. Berényim.

Luxemburské veľkovoľvodstvo (LU)

Vyvrcholením vzájomných vzťahov bolo uskutočnenie štátnej návštevy veľkovoľvodu Henriho s manželkou veľkovoľvodkyňou Mariou Teresou v SR (7.-9.9.2005). Súčasťou delegácie bola misia luxemburských podnikateľov, ktorú viedol korunný princ Guillaume. Otvorená diskusia a výmena názorov na aktuálne témy prispeli k ozrejmeniu a ďalšiemu zblíženiu postojov oboch krajín v dôležitých otázkach medzinárodnej politiky.

V dňoch 14.-15.3.2005 vykonal pracovnú návštevu LU PV SR M. Dzurinda. Počas návštevy sa uskutočnili trojstranné rokovania predsedov vlád Luxemburska, Chorvátska a Slovenska k problematike podmienok začatia prístupových rokovaní s HR ešte počas LU predsedníctva v EÚ, ktoré tiež prispeli ku kryštalizácii stanoviska Rady.

Írsko (IE)

Hlavné aktivity SR voči IE boli zamerané na rozvoj ekonomickej spolupráce a podporu širšej kultúrnej prezentácie. Bilaterálne kontakty sa uskutočňovali najmä na expertnej úrovni. Na najvyššej politickej úrovni bolo rozpracovaných viacero zámerov, ktoré sa naplnia v roku 2006 (návšteva prezidenta SR v IE, návštevy predsedu Snemovne reprezentantov R. O'Hanlona a predsedu ZV írskoho parlamentu M. Woodsa v SR). Rokovania s partnermi v IE uskutočnil štátny tajomník MO SR M. Fedor.

V oblasti obchodnej a hospodárskej spolupráce bolo v hodnotenom období systémovým prínosom zriadenie obchodného oddelenia v Dubline. Na jeseň navštívila SR početná misia írskych podnikateľov vedená štátnym tajomníkom pre podnikanie a obchod MH IE M.Ahernom so zameraním na moderné technológie v telekomunikačných a bankových službách. Lepšie podmienky pre rozvoj obchodných kontaktov medzi oboma krajinami vytvorilo i nadviazanie priameho leteckého spojenia Bratislava-Dublin (nízkonákladová letecká spoločnosť SkyEurope).

Dánske kráľovstvo (DK)

Slovensko-dánske vzťahy v roku 2005 možno hodnotiť tradične ako dobré a bezproblémové, navyiac s veľkým potenciálom pre ich rozvoj v budúcom období, osobitne v oblasti obchodno-ekonomickej spolupráce a investícií.

Priaznivé podmienky na rozvoj dvojstranných vzťahov sa zlepšili po vstupe SR do EÚ a NATO a aj vzhľadom na dlhodobější záujem dánskej strany o prehlbovanie spolupráce malých a stredných štátov s cieľom vytvorenia podmienok na efektívnejšie presadzovanie ich spoločných záujmov na pôde oboch integračných zoskupení.

Helénska republika (GR)

Rok 2005 bol z hľadiska plnenia úloh ZP SR voči Helénskej republike (Grécko-GR) rokom plnenia štandardných úloh. Vo väčšine aktuálnych zahranično-politických otázok zaujímajú SR a GR podobné alebo identické stanoviská, čo vytvára predpoklady pre bezproblémovú spoluprácu vo vybraných oblastiach vzájomných vzťahov, resp. na multilaterálnych fórach.

Najvýznamnejšou aktivitou v rozvoji politického bilaterálneho dialógu bola oficiálna návšteva predsedu Národnej rady SR Pavla Hrušovského v Grécku v dňoch 15.-16.6.2005. Osobitosť tejto návštevy dodala skutočnosť, že išlo o prvé oficiálne stretnutie na tejto úrovni od vzniku SR v r.1993. Intenzívny dialóg prebiehal medzi ministerstvami obrany SR a GR - Atény navštívil (02/2005) ŠTAT MO SR M. Fedor, recipročnú návštevu SR (06/2005) uskutočnil námestník ministra národnej obrany GR V. Michaloliakos. Na pracovnej úrovni sa uskutočnilo viacero konzultácií, osobitne medzi MZV SR a GR, ale napr. aj ministerstvom vnútra SR a ministerstvom verejného poriadku GR.

Španielske kráľovstvo (ES)

Celkovú dimenziu vzájomných vzťahov SR a ES rozšírilo hľadanie spoločných priesečníkov v európskej politike. ES je pre SR naďalej inšpiráciou a zdrojom skúseností z povstupového obdobia do EÚ.

V rámci bilaterálneho dialógu sa ES a SR zamerali na rozvoj kontaktov na expertnej

úrovni. Plánovaná recipročná návšteva ministra ZV ES v SR (10/2005) sa z dôvodu neočakávaných programových zmien na oboch stranách neuskutočnila a bola odložená na r. 2006. ES navštívil (9.-11.3.2005) podpredseda vlády a minister spravodlivosti D. Lipšic, ktorý sa zúčastnil Medzinárodného summitu o demokracii, terorizme a bezpečnosti v Madride. V dňoch 14.-16.11.2005 sa uskutočnila pracovná návšteva zástupcov Výboru NR SR pre zdravotníctvo vedená jeho predsedom J. Bielikom.

Úspešne pokračovala i ekonomická a kultúrna prezentácia Slovenska v ES.

Portugalská republika (PT)

Najvýznamnejšou udalosťou roku 2005 bola oficiálna návšteva prezidenta SR I. Gašparoviča v PT (24. –26. 10. 2005), ktorá potvrdila veľmi dobrú úroveň vzájomného politického dialógu a novú dynamiku i v ďalších oblastiach bilaterálnych vzťahov, najmä v hospodárskej spolupráci. S cieľom dať impulz rozvoju v ekonomickej oblasti sa uskutočnila i návšteva ministra hospodárstva SR P. Ruska v PT (11. –13. 5. 2005). K prehĺbeniu vzájomnej spolupráce medzi MO SR a PT prispela i návšteva ŠTAT MO SR M. Fedora v PT (20. – 22. 6. 2005).

Dôkazom posilnenia vzájomných vzťahov je i zriadenie rezidentného veľvyslanectva PT v Bratislave. PT je pre SR naďalej zdrojom užitočných informácií a skúseností z prvých rokov členstva po vstupe do EÚ.

Švédske kráľovstvo (SE)

Vzťahy so Švédskom určovali konzultácie a zosúladovanie národných pozícií k jednotlivým spoločným európskym politikám, čo bolo dané aj tým, že pozície Švédska, ako čistého prispievateľa do rozpočtu EÚ, je v mnohých aspektoch diametrálne iná ako sú pozície SR. Vzťahy so Švédskom možno hodnotiť ako dobré a bezproblémové.

SR sa v rozvoji vzťahov so Švédskom zamerala na jeho programovú snahu o komplexný rozvoj vzťahov so stredoeurópskymi krajinami. V roku 2005 sa nepodarilo rozvinúť relevantnejším spôsobom komunikáciu medzi V4 a Severskou radou ministrov.

Fínska republika (FI)

Základný cieľ zahraničnej politiky SR vo vzťahu k Fínsku, t.j. vybudovať novú kvalitu vzťahov a presadiť ich zintenzívnenie, sa priebežne darí plniť. Praktickým prejavom veľmi dobrej úrovne slovensko-fínskych vzťahov je zhoda alebo blízkosť postojov k rozhodujúcim zahranično-politickým otázkam. Napredovaniu dvojstranných vzťahov napomáha záujem Fínska o komplexný rozvoj vzťahov s malými a stredne veľkými krajinami na pôde EÚ s cieľom koordinovane presadzovať spoločné záujmy. V máji 2005 bola na historicky prvej návšteve fínskej hlavy štátu v SR prezidentka Fínskej republiky Tarja Halonen.

Slovinská republika (SI)

Zahraničná politika SR voči Slovinsku vychádzala z pozície plnoprávneho členstva oboch štátov v EÚ a NATO. Slovensko-slovinské vzťahy možno hodnotiť ako dobré a bezproblémové s tendenciou rozvíjať jestvujúce a nadväzovať nové kontakty vo všetkých oblastiach, čo garantuje pokračovanie kultivovaného politického dialógu a tiež dynamický rozvoj obchodnej a aj vyšších foriem ekonomickej spolupráce. V dňoch 7. – 8. júla 2005 vykonal oficiálnu návštevu Slovinskej republiky prezident SR Ivan Gašparovič.

Pobaltské štáty: Lotyšsko (LT), Litva (LV), Estónsko (EE)

Rok 2005 v praxi potvrdil, že silnou stránkou zahraničnej politiky SR vo vzťahu k trom pobaltským republikám je bezproblémovosť dvojstranných vzťahov a existencia spoločných záujmov a postupov v rámci európskej agendy a agendy transatlantickej spolupráce. SR s pobaltskými krajinami zblízuje aj podobnosť alebo zhoda stanovísk v oblasti jadrovej energetiky. Prioritou zahraničnej politiky SR voči pobaltským republikám v roku 2005 bolo prehĺbovanie vzťahov a rozvoj spolupráce, ktoré by viedli k efektívnejšiemu presadzovaniu národných záujmov SR a troch malých pobaltských štátov v EÚ a NATO.

Prezident SR Ivan Gašparovič bol na historicky prvej návšteve slovenskej hlavy štátu v pobaltských štátoch – Litvu a Lotyšsko navštívil vo februári a Estónsko v októbri 2005.

Cyperská republika (CY)

Členstvo CY v EÚ a rozhodnutie EÚ začať s Tureckom rozhovory o vstupe do EÚ dávajú cyperskému problému európsku dimenziu, ktorá sa dotýka každého člena EÚ vrátane Slovenska. Slovenská diplomacia v r. 2005 pokračovala v aktívnom angažovaní sa pri hľadaní riešenia cyperskej otázky organizovaním bikomunitných stretnutí cyperských politických lídrov ako i účasťou vojakov OS SR v mierových silách OSN na Cypre (UNFICYP).

V roku 2005 pokračoval aktívny politický dialóg: v dňoch 30.5.-1.6. 2005 minister obrany J. Liška vykonal oficiálnu návštevu Cypru, 23.-24.6.2005 uskutočnil oficiálnu návštevu CY minister ZV SR E. Kukan, 30.8.2005 navštívil SR minister ZV Cypru G. Iacovou a v dňoch 24.-25.10.2005 predseda Poslaneckej snemovne CY D. Christofias.

Malta (MT)

Pracovnú návštevu Malty uskutočnil v dňoch 20.-21.10.2005 podpredseda vlády pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny P. Csáky. Stretol sa s ministrom ZV M. Frendom a s predsedom výboru pre zahraničné záležitosti a európsku integráciu J. Azzopardim.

Nórske kráľovstvo (NO) a Island (IS)

Dvojstranné vzťahy SR s Nórskom a Islandom sa už tradične vyznačujú bezproblémovosťou a stabilitou. Vstup SR do NATO a EÚ prispel ku kvalitatívnemu posunu v rozvoji vzťahov s oboma krajinami. Vo vzťahu k obom štátom SR deklaruje pripravenosť k intenzívnejšej spolupráci, a to nielen v politickej, ale najmä v ekonomickej oblasti.

Nórsko aj Island tiež zaviedli prechodné opatrenia na voľný pohyb pracovnej sily z nových štátov EÚ, na druhej strane sa však rozbehol proces implementácie využívania prostriedkov z tzv. Nového finančného mechanizmu EHP. Ide o prostriedky, ktoré Nórsko a Island uhradili ako svoj príspevok do EHP a sú určené pre nové členské štáty EÚ. Pre SR to znamená prostriedky v objeme zhruba 600 miliónov Sk ročne na obdobie piatich rokov. V januári 2005 bolo podpísané slovensko-nórske memorandum, ktoré stanovuje podmienky na využívanie týchto prostriedkov.

Rumunsko (RO)

V bilaterálnych vzťahoch voči Rumunsku (RO) prevládal dôraz na eurointegračnú a ekonomickú agendu, ako aj udržanie intenzívneho politického dvojstranného dialógu. V januári a máji navštívil RO podpredseda vlády SR P. Csáky, v júni zavítal do SR minister vnútra RO V. Blaga, v novembri oficiálne navštívil SR prezident RO T. Basescu. Intenzívne boli kontakty na expertnej úrovni v oblasti odovzdávania skúseností SR z predvstupového procesu do EÚ. NR SR ako prvý parlament spomedzi členských krajín EÚ 21.6.2005 vyslovil súhlas s prístupom RO k EÚ. V súvislosti s ničivými záplavami v SR opakovane poskytla RO materiálnu humanitárnu pomoc.

V roku 2005 bola podpísaná medzivládna dohoda o readmisii osôb, nadobudla účinnosť dohoda o vnútrozemskej plavbe a bol podpísaný dodatkový protokol k dohode o podpore a vzájomnej ochrane investícií.

Spolupráca s krajanmi (cca 16 tisíc osôb) sa sústredila na materiálnu a technickú pomoc pre krajské školstvo, ďalej pomoc pri budovaní Slovenského domu v skanzene ľudovej architektúry národnostných menšín v Temešvári. Na slovenských školách v RO naďalej pôsobili vyslaní slovenskí učitelia a boli udelené štipendiá vlády SR pre krajských študentov.

V oblasti multilaterálnych stykov sa zintenzívnila spolupráca týkajúca sa agendy Bezpečnostnej rady OSN. Koncom decembra SR prevzala od RO miesto nestáleho člena BR OSN vyčlenené pre východoeurópsku regionálnu skupinu, avšak už v apríli sa uskutočnili konzultácie o skúsenostiach RO v BR OSN.

Bulharská republika (BG)

Zahraničnopolitický rámec vzťahov s Bulharskom (BG) bol určený spoločným členstvom v NATO, členstvom SR v EÚ a podporou BG v jej úsilí o vstup do únie v r. 2007. V hodnotenom období pokračoval intenzívny politický dialóg, ktorý bol zameraný na odovzdávanie skúseností a poznatkov SR z prípravy na členstvo v EÚ (návšteva podpredsedu vlády SR P. Csákyho v BG, návšteva podpredsedníčky parlamentu BG K. Kasabovej na Slovensku, návšteva ministerky pre európsku integráciu BG M. Kunevej v SR). Prezident SR I. Gašparovič uskutočnil v novembri oficiálnu návštevu BG, počas ktorej bol vyššie uvedený trend potvrdený. NR SR v júni ako prvá spomedzi členských krajín EÚ vyslovila súhlas s prístupovou zmluvou BG.

Všetky dôležité oblasti dvojstrannej spolupráce SR s BG sú zmluvne upravené, a to aj v súvislosti s členstvom SR a budúcim členstvom BR v EÚ. V záverečnom štádiu prípravy je readmisná dohoda.

Spolupráca v kultúrnej a školskej oblasti pokračovala doterajšími tradičnými formami – poskytovaním štipendií, podporou výučby slovenského, resp. bulharského jazyka, vrátane vzájomného pôsobenia lektorátov. Vo Velikom Tarnove bol obnovený lektorát slovenskej kultúry a jazyka. V septembri až októbri sa v BG uskutočnili Dni slovenskej kultúry.

Turecká republika (TR)

Zahraničná politika SR voči Turecku (TR) bola v r. 2005 zameraná na udržanie primeranej úrovne politického dialógu, a to predovšetkým v kontexte integračného procesu TR do EÚ a otvorenia prístupových rokovaní 3.10.2005. Stanovisko vlády SR k začatiu negociácií o členstve v EÚ vychádzalo z uznesenia NR SR č. 1340 z 30. novembra 2004 o podpore začatia prístupových rokovaní EÚ s TR za predpokladu, že budú plnené kritériá členstva, pričom rozhovory nemusia vyústiť do prijatia TR do EÚ. V auguste sa v Bratislave uskutočnilo stretnutie štátnych tajomníkov ministerstiev ZV SR a TR J. Berényiho a A. Tuygana. Na pozvanie parlamentu TR sa v júni uskutočnila návšteva delegácie Zahraničného výboru NR SR. Nepodarilo sa však realizovať návštevu Výboru pre harmonizáciu s EÚ tureckého parlamentu v SR. Takisto sa nepodarilo realizovať výmenu ratifikačných listín k Zmluve medzi SR a TR o právnej spolupráci v občianskych a obchodných veciach, ktorá bola podpísaná 11. 11. 2004.

Absenciu otvorených otázok v politickej oblasti do istej miery narušilo uznesenie NR SR o genocíde Arménov. V rámci návštevy poslancov NR SR v Ankare a konzultácií na úrovni oboch MZV bola otázka náležite objasnená.

Výraznejší rozmer nadobudli pobyty tureckých študentov v rámci programov EÚ Socrates-Erasmus. V rámci týchto programov začalo na jeseň 2005 v SR študovať 15

tureckých študentov a v TR 3 slovenskí študenti.

V septembri 2005 bol otvorený Honorárny konzulát SR v Izmiere (druhý v poradí).

5.2. Vzťahy s ďalšími západoeurópskymi štátmi a štátnymi útvarmi

Švajčiarska konfederácia (CH)

Vzťahy so Švajčiarskom sú priateľské, majú dobrú úroveň a kvalitu, nie sú zaťažené žiadnymi otvorenými politickými otázkami. V kontexte pôsobenia slovenskej zahraničnej politiky v európskom rámci predstavujú vzťahy so Švajčiarskom dôležitý faktor, osobitne pokiaľ ide o partnerské vzťahy medzi Švajčiarskom a EÚ. Dôkazom toho je úspešné ukončenie rokovaní a podpis dohôd Bilaterale II a pripravovaný podpis memoranda o švajčiarskej kohéznej pomoci pre 10 nových štátov EÚ. Pokiaľ ide o problematiku voľného pohybu osôb, Švajčiarsko bude uplatňovať vo vzťahu k novým členským štátom EÚ, podobne ako pôvodná pätnásťka, maximálne 7 ročné prechodné obdobie.

Lichtenštajnské kniežatstvo (LI)

SR uznáva Lichtenštajnské kniežatstvo ako suverénny a nezávislý štát a vyjadrila ochotu nadviazať s ním diplomatické styky bez akýchkoľvek výhrad alebo jednostranných podmienok. V roku 2005 nedošlo vo vzťahoch s Lichtenštajnskom k žiadnemu relevantnejšiemu posunu.

Svätá stolica (Vatikán)

V sledovanom období pokračoval pozitívny trend rozvoja vzájomných vzťahov medzi SR a Svätou stolicou, čoho dôkazom sú aj oficiálne návštevy prezidenta SR I. Gašparoviča (17.6.2005) a predsedu NR SR P. Hrušovského (19.10.2005) vo Vatikáne. Prezident SR I. Gašparovič, predseda NR SR P. Hrušovský a minister ZV SR E. Kukan sa zúčastnili na pohrebe pápeža Jána Pavla II. (8.4.2005). PV SR M. Dzurinda a minister ZV SR participovali na slávnostnej inaugurácii pápeža Benedikta XVI. (24.4.2005). Pracovnú návštevu Svätej stolice uskutočnil (24.11.2005) minister ZV SR E. Kukan, pod ktorého záštitou sa v Ríme konala medzinárodná konferencia „Slovensko a Svätá stolica v 20. storočí“. Predseda NR SR P. Hrušovský a PV SR M. Dzurinda prijali (20.9.2005) pápežského legáta kardinála J. Tomku.

V r. 2005 sa nepodarilo uzavrieť Zmluvu medzi SR a Svätou stolicou o uplatňovaní práva na výhradu svedomia.

Sanmarínska republika (SM)

Predseda NR SR P. Hrušovský vykonal (9.6.2005) historicky prvú oficiálnu návštevu jedného z najvyšších ústavných činiteľov SR v Sanmarínskej republike. Stretol sa s dvojicou kapitánov regentov F. S. Morgantim a C. Gasperonim, so štátnym tajomníkom pre zahraničné veci a politické záležitosti, ekonomické plánovanie a spravodlivosť F. Berardim a štátnou tajomníčkou pre vnútro, školstvo a univerzity R. Zafferani.

Monacké kniežatstvo

V rámci účasti na multilaterálnom fóre o nadnárodnom zločine v novembri 2005, uskutočnil podpredseda vlády SR P. Csáky bilaterálne rozhovory s členmi novej vlády Monackého kniežatstva – predsedom vlády J.-P. Proustom a ministrom ZV R. Impertim.

Andorrské kniežatstvo

V apríli 2005 sa v Andorrskom kniežatstve uskutočnili parlamentné voľby.

Pokračovala štandardná spolupráca, najmä na multilaterálnej úrovni.

Zvrchovaný rád maltézskych rytierov (ZRMR)

V sídle ZRMR v Ríme sa uskutočnilo (17.6.2005) bilaterálne stretnutie prezidenta SR I. Gašparoviča s veľmajstrom A. Bertiem a oficiálna návšteva predsedu NR SR P. Hrušovského v ZRMR (19.10.2005). Rokovania oboch najvyšších ústavných činiteľov SR s maltézskymi predstaviteľmi boli venované posilneniu inštitucionálnej spolupráce medzi SR a orgánmi Zvrchovaného rádu maltézskych rytierov na existujúcich projektoch v oblasti sociálnej a zdravotnej starostlivosti o telesne a mentálne postihnuté deti, starých a nevyliciteľne chorých občanov na Slovensku.

5.3. Vzťahy so štátmi SNŠ

Ruská federácia (RF)

Zahraničná politika SR voči **Ruskej federácii (RF)** sa v r. 2005 realizovala v dvoch líniiach. SR sa aktívne podieľala na formovaní a implementácii politiky EÚ voči Rusku vo formáte EÚ-RF. V bilaterálnej relácii sa podarilo posilniť politický dialóg. Významnou mierou tomu napomohli stykové aktivity na najvyššej úrovni (oficiálna návšteva prezidenta RF V. Putina v SR, účasť prezidenta SR I. Gašparoviča na oslavách 60. výročia Víťazstva nad fašizmom v Moskve, oficiálna návšteva predsedu Štátnej dумы Federálneho zhromaždenia RU B. Gryzlova v SR, návšteva ministra ZV SR E. Kukana v RF).

Hlavný dôraz sa však kládol na spoluprácu v hospodárskej oblasti. Obe strany konštatovali, že vstup SR do EÚ a NATO nemal negatívny dopad na rozvoj dvojstrannej spolupráce. Jedným z hlavných výsledkov návštevy V. Putina vo februári 2005 bol podpis medzivládnej dohody o hospodárskej a vedecko-technickej spolupráci, ktorá umožňuje obnovenie zasadnutí príslušnej medzivládnej komisie v najbližšom období. Ruská strana na najvyššej úrovni potvrdila platnosť existujúcich záväzkov v energetickej oblasti pri dodávkach ropy a plynu do SR. Plnenie dohôd sa pravidelne monitorovalo a vyhodnocovalo. SR pozorne sledovala kauzu ruskej ropnej spoločnosti Jukos, ktorá je vlastníkom 49% akcií spoločnosti Transpetrol. V otázke Transpetrolu došlo k zmenám, ktoré viedli SR k tomu, aby aktívnejšie presadzovala svoje záujmy.

Pokračovali aktivity smerujúce k vybudovaniu siete honorárnych konzulátov v RF. SR v r. 2005 otvorila svoje prvé HK v Chanty-Mansijsku a v Rostove na Done.

Bielorusko (BY)

SR v r. 2005 aktívne participovala na kolektívnom úsilí EÚ v podpore prodemokratických, proreformných a proeurópskych síl, ktoré sa usilujú o demokratizáciu pomerov v krajine v súlade so všeobecne uznávanými európskymi a medzinárodnými štandardami. SR aktívne podporuje budovanie občianskej spoločnosti v Bielorusku aj prostredníctvom aktívnej spolupráce s MVO, ktoré sa snažia o šírenie demokratických hodnôt v krajine.

Napriek vážnym obmedzeniam v oblasti politických kontaktov medzi SR a BY pokračoval rast vzájomného obchodného obratu. Priorita v oblasti stykovej činnosti spočívala v stimulovaní pracovných kontaktov na expertnej úrovni. Uskutočnilo sa 7. zasadnutie medzivládnej komisie pre obchodno-ekonomickú a vedecko-technickú spoluprácu a postupne sa rozširovala dvojstranná zmluvná základňa.

Roku 2005 sa začal realizovať rozsiahly projekt prezentácie slovenskej kultúry v BY pod názvom „Biely pozdrav pre Bielorusko“. I keď ide o kultúrny projekt, v podmienkach vnútornej izolácie BY má táto iniciatíva aj politický význam. K intenzifikácii kontaktov

medzi občanmi SR a BY by mal prispieť obojstranne prejavovaný záujem na hľadanie možností liberalizácie vízového režimu pre vybrané kategórie občanov.

Moldavsko (MD)

Hlavným zámerom ZP SR voči **Moldavsku (MD)** bola podpora európskeho smerovania krajiny a riešenia podnesterského konfliktu. SR aktívne pristupovala k dialógu o formovaní Európskej susedskej politiky voči MD, ktoré začalo v r. 2005 plniť Akčný plán EÚ–MD.

Dvojstranné kontakty sa v r. 2005 uskutočnili len v rámci multilaterálnych fór (stretnutie prezidentov počas VZ OSN v New Yorku, stretnutie predsedov vlád počas summitu SEI v Piešťanoch). Nevyriešený podnesterský konflikt a zložitá ekonomická situácia v MD neumožnili dosiahnuť významnejšiu úroveň obchodno-ekonomickej spolupráce.

V konzulárnej oblasti zostávajú nevyriešené problémy spojené najmä s nelegálnou imigráciou. Obe strany sa počas expertných rokovaní dohodli urýchliť prípravu kľúčových dokumentov: readmisnej dohody a dohody o boji proti organizovanej trestnej činnosti.

južný Kaukaz (Arménsko, Gruzínsko, Azerbajdžan)

V regióne Južného Kaukazu ostáva dominantnou otázkou riešenia „zmrazených konfliktov“, ktoré aj naďalej brzdia politický a hospodársky vývoj tunajších štátov. Vzťahy s krajinami Južného Kaukazu nepatria medzi priority slovenskej zahraničnej politiky a v roku 2005 sa odvíjali predovšetkým v kontexte vzťahov EÚ a NATO s krajinami regiónu (Európska susedská politika, Euroatlantická partnerská rada, program Partnerstvo za mier).

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že vzťahy sú na zodpovedajúcej štandardnej úrovni. V r. 2005 sa však s týmito krajinami neuskutočnila žiadna významnejšia dvojstranná styková aktivita na úrovni ústavných činiteľov.

Stredná Ázia (Kazachstan, Kirgizsko, Tadžikistan, Turkménsko, Uzbekistan)

Vo vzťahu ku krajinám regiónu Strednej Ázie sme sa v roku 2005 zamerali na kontinuálne prehĺbovanie obchodno-ekonomickej spolupráce.

SR aktívne pristupovala k formovaniu politiky EÚ voči regiónu najmä potom, ako vláda v máji 2005 násilne potlačila nepokoje v uzbeckom Andižane. K zviditeľneniu SR v regióne prispieva pôsobenie prvého veľvyslanca SR do Kazachstanu (od novembra 2005), ktorý má akreditáciu aj pre Kirgizsko a z hľadiska EÚ najmä schválenie slovenského diplomata J. Kubiša na post špeciálneho predstaviteľa EÚ (EUSR) pre Strednú Áziu.

5.4. Vzťahy so štátmi západného Balkánu

Chorvátska republika (HR)

Zahraničnopolitické aktivity voči HR boli kontinuálne zamerané na podporu chorvátskeho úsilia začleniť sa do euroatlantických integračných štruktúr. Aj vďaka úsiliu slovenskej diplomacie sa 3.10.2005 podarilo otvoriť prístupové rokovania s EÚ.

Bilaterálne vzťahy **Chorvátskom (HR)** sa dynamicky rozvíjali vo všetkých oblastiach, čoho dôkazom bol aj veľmi intenzívny politický dialóg na úrovni najvyšších ústavných činiteľov. Prezident SR I. Gašparovič navštívil HR trikrát, prezident HR S. Mesić bol v novembri na oficiálnej návšteve v SR. Predseda vlády SR M. Dzurinda bol na návšteve HR v októbri, jeho partner I. Sanader navštívil SR trikrát. Ministerka zahraničných vecí a európskych integrácií HR K. Grabar-Kitarović navštívila Bratislavu vo februári, minister ZV SR E. Kukan Záhreb (spolu s premiérom) v októbri. Úspešne pokračovala medzirezortná spolupráca, kontakty na úrovni parlamentných výborov, ako aj medzi subjektami regionálnej

a miestnej samosprávy.

Rok 2005 bol aj v znamení zvýšenej publicity o SR v chorvátskych médiách, kde bola naša krajina predstavená nielen ako advokát chorvátskych záujmov v EÚ a NATO, ale aj ako ojedinelý príklad rýchlej a úspešnej transformácie a integrácie do euroatlantických zoskupení, v ktorých SR funguje ako rešpektovaný a sebavedomý člen.

Srbsko a Čierna Hora (SC)

Vzťahy so Srbskom a Čiernou Horou (SC) patria k prioritám zahraničnej politiky SR. Vývoj bilaterálnej relácie so SC bol aj v r. 2005 pomerne dynamický. V októbri 2005 sa uskutočnila oficiálna návšteva ministra zahraničných vecí SR E. Kukana v SC, počas ktorej navštívil Belehrad, Podgoricu a Prištinu. Intenzívne sa rozvíjali medzirezortné kontakty. Určité rezervy boli zaznamenané len v oblasti medziparlamentnej spolupráce, kde z objektívnych dôvodov došlo k posunutiu návštevy predsedu parlamentu SC v SR na r. 2006.

Srbsko-čiernohorská strana pri komunikácii s predstaviteľmi SR prejavila eminentný záujem o skúsenosti z integračného procesu SR, vychádzajúc pri tom z deklarovanej ponuky SR odovzdať maximum skúseností v súlade s prioritami našej ZP. V uvedenom kontexte bola napr. pripravená medzirezortná dohoda o spolupráci vo vojenskej oblasti, ktorú v novembri v Belehrade podpísal minister obrany J. Liška. Ocenením vkladu SR pre stabilizáciu situácie na západnom Balkáne je aj decembrové vymenovanie politického riaditeľa MZV SR M. Lajčáka za osobného predstaviteľa J. Solanu pre rokovania o referende v Čiernej Hore.

Štvrté zasadnutie zmiešanej komisie pre obchodno-hospodársku spoluprácu sa napriek veľkému úsiliu zo strany SR nepodarilo v roku 2005 uskutočniť. Podpisom novej medzivládnej dohody o hospodárskej spolupráci, ktorá zohľadňuje členstvo SR v EÚ, sa však vytvorili podmienky pre jej uskutočnenie v 1. štvrtroku 2006. Nepodarilo sa doriešiť ani otázku pohľadávok bývalej ČSFR/SR voči nástupníckym krajinám bývalej SFRJ.

V r. 2005 úspešne pokračovala oficiálna rozvojová pomoc (ODA), kde je SC privilegovanou programovou krajinou so samostatným Fondom Bratislava-Belehrad. ODA sa ukázala ako jeden z najefektívnejších nástrojov pôsobenia SR v regióne pri prehlbovaní ďalšej spolupráce a rozvoja všetkých oblastí spoločnosti, ako aj pri presadzovaní záujmov SR v regióne.

V krajskej oblasti sa iba čiastočne podarilo zmeniť zaužívané formy pomoci slovenskej komunity v SC pri podpore rozvoja ich kultúry, národnej identity a vzdelávania, ktoré už nezodpovedajú aktuálnym potrebám. Došlo k určitému pokroku v systéme poskytovania krajských štipendií, keď v roku 2005 študovalo v SR 175 štipendistov zo SC, čo predstavuje 59% z celkového počtu vládnych štipendistov v SR.

V júni 2005 nastal ďalší posun v otázke liberalizácie vízového režimu voči SC, keď slovenská vláda rozhodla o dočasnom (zatiaľ ročnom) zrušení vízových poplatkov pre občanov SC pri cestách do SR.

SR venovala veľkú pozornosť aj vývoju situácie v **Kosove**. Aktívne sme prispievali k formovaniu SZBP EÚ voči Kosovu a upozorňovali sme na potrebu dôslednej implementácie demokratických štandardov ako kľúčového predpokladu otvorenia rokovaní o budúcom štatúte oblasti. V tomto kontexte región v októbri navštívil minister ZV E. Kukan, pričom informoval, že SR začiatkom roku 2006 otvorí styčný úrad v Prištine a posilní svoj kontingent v KFOR o cca 35 vojakov. SR ponúkla UNMIK-u a kosovskej samospráve skúsenosti z budovania vlastného finančného a bankového systému v rámci poskytovania slovenskej rozvojovej pomoci (ODA), čo sa stretlo s pozitívnymi reakciami. V súvislosti s nadchádzajúcim členstvom SR v BR OSN a so začiatkom procesu určenia štatútu Kosova SR ponúkla zvláštnemu vyslancovi GT OSN M. Ahtisaarimu svoju bohatú expertízu z balkánskeho priestoru a navrhla výmenu informácií.

Macedónska republika (MK)

Politický dialóg medzi SR a Macedónskom (MK) pokračoval aj v r. 2005, a to bilaterálne i na rôznych multilaterálnych fórach. 16.–17.10.2005 sa uskutočnila oficiálna návšteva ministra zahraničných vecí SR E. Kukana v Skopje. Určité rezervy však boli zaznamenané v oblasti medziparlamentnej spolupráce, kde došlo z termínových dôvodov k posunutiu návštevy predsedu parlamentu MK z r. 2005 na r. 2006. Macedónska strana pri komunikácii s predstaviteľmi SR prejavovala záujem najmä o skúsenosti z reformy ozbrojených zložiek. V tomto kontexte sa pripravuje návšteva macedónskeho ministra obrany J. Manasievského v SR.

Rozpracovaným zmluvnými dokumentmi zostávajú readmisná dohoda a dohoda o obchodno-hospodárskej spolupráci. V roku 2005 nastal určitý posun v otázke liberalizácie vízového režimu medzi SR a MK, keď macedónska vláda rozhodla o dočasnom zrušení vízovej povinnosti voči občanom SR do konca r. 2005. Slovenská strana je pripravená vo vzťahu k MK prejsť z platného osobitného vízového režimu na bežný vízový režim v súlade so štandardmi EÚ, ak macedónska strana zruší vízovú povinnosť pre občanov SR bez časového obmedzenia.

Bosna a Hercegovina (BA)

Po otvorení slovenského veľvyslanectva v Sarajeve došlo k rozvoju bilaterálnej relácie s Bosnou a Hercegovinou (BA). Vyvrcholením stykových aktivít bola prvá oficiálna návšteva prezidenta SR I. Gašparoviča v BA. Štátna tajomníčka MZV SR M. Vášáryová sa v júli 2005 zúčastnila spomienkového zhromaždenia pri príležitosti výročia tragédie v Srebrenici a prerokovala najdôležitejšie otázky vzájomných vzťahov. V máji 2005 sa na MZV SR konala konferencia o západnom Balkáne, ktorá prezentovala SR ako aktívneho partnera schopného reálne prispieť k stabilizácii situácie na Balkáne. Konferencie sa zúčastnil minister zahraničných vecí BA M. Ivanič, ktorý počas návštevy SR podpísal „Protokol medzi MZV SR a MZV BA o spolupráci v otázkach európskej integrácie“.

V oblasti zmluvno-právnej základne sa nepodarilo uskutočniť jej revíziu. Rovnako treba ukončiť prípravu readmisnej dohody, dohody o oficiálnej rozvojovej pomoci a dohody o obchodno-hospodárskej spolupráci. Pokračovali aktivity SR v rámci oficiálnej rozvojovej pomoci - v r. 2005 sa v BA úspešne implementovalo 7 rozvojových projektov.

Určitou prekážkou rozvoja vzájomných vzťahov je osobitý vízový režim, ktorý SR uplatňuje voči BA. BA 1.10.2005 jednostranne zrušila vízovú povinnosť voči občanom SR.

Albánska republika (AL)

Vzťahy s Albánskom (AL) sú v porovnaní s inými reláciami v priestore západného Balkánu najmenej rozvinuté. Príčinou je nielen absencia rezidentných zastupiteľských úradov, ale aj veľmi obmedzená komunikácia štátnych inštitúcií. V júni 2005 prešlo pokrývanie AL z pôsobnosti ZÚ Belehrad na ZÚ Atény čím sa podarilo rovnomernejšie a efektívnejšie zabezpečiť rozloženie priakreditácií ZÚ SR na západnom Balkáne. Veľvyslanec SR v AL so sídlom v Aténach odovzdal poverovacie listiny v Tirane 14.11.2005. Kompetencie OBEO však naďalej zostali na ZÚ Belehrad, rovnako aj priakreditovaný pridelenec obrany SR pre AL má sídlo v Belehrade.

Politický dialóg v uplynulom období nemal uspokojivú intenzitu vzhľadom na parlamentné voľby v Albánsku v júli 2005. Stretnutia najvyšších predstaviteľov sa uskutočňovali iba pri príležitosti multilaterálnych fór. Predseda vlády AL S. Berisha navštívil SR počas summitu SEI 24.-25.11., na ktorom AL prevzalo po SR predsedníctvo. Minister ZV AL B. Mustafaj uskutočnil návštevu SR v decembri 2005, počas ktorej bol podpísaný protokol o revízii zmluvnej základne. Stagnovala oficiálna rozvojová pomoc SR voči AL, a to

vzhľadom na nedostatočný záujem slovenských a albánskych subjektov, ktoré nepožiadali o financovanie žiadneho rozvojového projektu.

5.5. Vzťahy so štátmi Ázie, s Austráliou a štátmi Oceánie

Zahraničná politika SR vo vzťahoch voči Ázii ako regiónu vychádzala z uvedenia si jej rastúceho hospodárskeho a politického významu v medzinárodných vzťahoch. Z celkového bezpečnostného hľadiska v regióne pretrvávala stabilita. Vývoj v otázke severokórejského jadrového programu a v oblasti Taiwanského prielivu sa zúčastneným stranám darilo udržať diplomatickými prostriedkami pod kontrolou bez bezpečnostných incidentov. Aj keď nebezpečenstvo teroristických útokov nebolo odstránené, bola znížená pravdepodobnosť ich výskytu. Významným úspechom boli prvé demokratické parlamentné voľby v Afganistane, stabilizácia situácie v krajine si však stále vyžaduje mimoriadnu pozornosť medzinárodného spoločenstva. Prínos pre budúcu stabilitu regiónu predstavovalo úsilie pakistanského vedenia v boji proti teroristickým skupinám a pozitívne náznaky v indicko-pakistanských vzťahoch. Ako významný úspech možno hodnotiť realizáciu monitorovacej a odzbrojovacej misie v indonézskej Aceh, ktorá bola organizovaná spoločne EÚ a vybranými krajinami ASEAN. Znepokojenie vyvolával vývoj situácie v Nepále a Bangladéši, zhoršovanie situácie bolo zaznamenané v Barme/Mjanmarsku. Kľúčové krajiny regiónu dosahovali dobré hospodárske výsledky, pričom Čína dominovala svojím dynamickým hospodárskym rastom.

Zahraničnopolitické záujmy SR v regióne boli dôsledne presadzované s dôrazom na hospodársku spoluprácu a prezentáciu SR ako spoľahlivého partnera. Záväzky vyplývajúce zo spoločných európskych pozícií voči regiónu a jeho jednotlivým krajinám, na formulácii ktorých sa SR aktívne podieľala, boli v rámci možností splnené a podpora európskych pozícií bola v súlade s bilaterálnymi záujmami SR. V rámci medziregionálneho procesu „Stretnutie Ázia-Európa“ (ASEM) sa za účasti SR uskutočnili stretnutia ministrov zahraničných vecí v Japonsku, ministrov financií v ČLR a ministrov hospodárstva v Holandsku, ktoré ďalej prispeli k posilňovaniu politického, ekonomického a kultúrneho európsko-ázijského dialógu. Pre SR sa rozšírili možnosti bilaterálnych kontaktov s ázijskými krajinami, čo v širšom kontexte prispelo k zvýšeniu zahraničnopolitického významu SR v regióne.

K prehĺbeniu vzťahov významne prispeli návštevy slovenských štátnych predstaviteľov - predsedu vlády v Japonsku a Kórejskej republike, ministra zahraničných vecí v Thajsku a Singapore a návšteva predsedu vlády ČLR v SR. Hospodárska interakcia mala stúpajúcu tendenciu, čo sa prejavilo najmä na rastúcom obrate obchodnej výmeny. Najvýznamnejším obchodným partnerom bola oblasť tzv. veľkej Číny (tzn. ČLR vrátane Hongkongu, Macaa a Taiwanu), s ktorou obrat obchodnej výmeny dosiahol viac než 1 mld. USD, po ktorej nasledovalo s odstupom Japonsko. Pozitívnym javom je nárast slovenského vývozu do kľúčových krajín (Čína, Japonsko, India), aj keď jeho tempo nestačí na vyrovnávanie obchodnej bilancie. Aktívnu obchodnú bilanciu dosiahla SR s Austráliou a Novým Zélandom, vyrovnanú s Hongkongom. Úspešne možno hodnotiť aj vstup priamych investícií do SR, na čom sa podieľali najmä spoločnosti z Kórejskej republiky (Hyundai-Kia Motors a Samsung) a niekoľko menších investorov z Japonska. Tradične dobre sa rozvíjala kultúrna výmena s Japonskom, kde možno realizovať kultúrne projekty na komerčnom základe, primerane s Čínou a Indiou. Ázijské krajiny využili približne dve desiatky slovenských vládnych štipendií. Všetky významné krajiny regiónu podporili kandidatúru SR na nestáleho člena BR OSN v rokoch 2006-2007. Priateľské a konštruktívne vzťahy SR s Austráliou a Novým Zélandom boli tradične postavené na zdieľaní spoločných hodnôt a orientované na hospodársku spoluprácu.

Vo vzťahoch s **Čínou** sa slovenská zahraničná politika sústreďovala do oblasti hospodárskej spolupráce s cieľom zvýšiť vývoz slovenského tovaru na čínsky trh a získať

účasť na realizácii čínskych rozvojových projektov. ČĽR bola najvýznamnejším ázijským obchodným partnerom SR (predpokladaný obrat takmer 1 mld. USD). V prípade spoločných cieľov európskej zahraničnej politiky v otázkach citlivých pre ČĽR, ako sú najmä dodržiavanie ľudských práv, tibetská a taiwanská otázka, postupovala SR koordinovane s ostatnými európskymi partnermi. SR sa aktívne podieľala na formulácii mandátu pre EK k rokovaniam s ČĽR o rámcovej dohode medzi EÚ a ČĽR. V prípade Taiwanu SR vychádzala konzistentne z princípu „jednej Číny“ a sústredila sa na rozvoj hospodárskych vzťahov a získanie investícií. Na tieto účely bola využitá aj návšteva predsedu vlády ČĽR v SR (7.-8.12.2005). Pozornosť bola venovaná spolupráci v rámci EÚ pri rokovaníach s ČĽR o dohodách upravujúcich cezhraničný pohyb osôb (vízové náležitosti, readmisia, repatriácia) tak, aby boli vytvorené účinné zábrany nelegálnej čínskej migrácii do Európy. Dobrá úroveň spolupráce na multilaterálnej úrovni bola potvrdená podporou kandidatúry SR na miesto nestáleho člena BR OSN v rokoch 2006–2007.

Vo vzťahoch s **Japonskom** kontinuálne pokračovala prezentácia SR ako dôveryhodného partnera pre príliv zahraničných investícií. Prostredníctvom vládnych kontaktov boli vytvárané podmienky na všestranný rozvoj vzťahov. Aj v hodnotenom období bola potvrdená názorová zhoda alebo príbuznosť v súvislosti s väčšinou medzinárodných otázok, čo vytvára prirodzenú bázu konštruktívnej spolupráce počas súbežného členstva SR a Japonska v BR OSN v roku 2006. Najdôležitejšou stykovou aktivitou bola návšteva predsedu vlády SR v Japonsku v máji. Návštevu vysokého japonského predstaviteľa v SR sa nepodarilo realizovať z termínových dôvodov japonskej strany. V oblasti hospodárskej spolupráce bol indikovaný mierne sa zvyšujúci záujem japonských investorov vyvolaný najmä dobrými makroekonomickými výsledkami SR a členstvom SR v EÚ. Obchodná výmena si udržala stúpajúci trend, pričom slovenský vývoz najviac ovplyvňuje úspešnosť automobilov Volkswagen vyrábaných v Bratislave na japonskom trhu. Japonsko predstavuje v Ázii druhého najvýznamnejšieho obchodného partnera SR pokiaľ ide o vývoz aj obrat obchodnej výmeny. V oblasti multilaterálnej diplomacie Japonsko podporilo kandidatúru SR na miesto nestáleho člena BR OSN v rokoch 2006–2007. SR vysoko pozitívne hodnotí udeľovanie grantov japonskej vlády. Posledným takýmto darom je udelenie grantu štátnemu komornému orchestru Žilina na nákup nástrojov a zariadení vo výške 14 800 000 Sk.

Vo vzťahoch s **Indiou** boli ďalej rozpracované námety z návštevy prezidenta SR v Indii v r. 2004, ako aj z Dohody o hospodárskej spolupráci medzi MH SR a Ministerstvom obchodu a priemyslu Indickej republiky, ktorá bola podpísaná pri tejto príležitosti. Napriek pozitívnym náznakom investičnej spolupráce, napríklad v oblasti komponentov pre elektronické zariadenia, sa nedarilo zásadnejším spôsobom zvýšiť obrat obchodnej výmeny. Sledované boli možnosti spolupráce v obrannom priemysle. Pozornosť bola venovaná príprave Spoločného akčného plánu EÚ-India, ktorý bol prijatý v septembri za účelom posilnenia spolupráce a strategického európsko-indického partnerstva. Spolupráca na multilaterálnej úrovni bola sústredená do oblasti reformy OSN.

Vo vzťahu ku **Kórejskej republike** boli zahranično-politické aktivity prostredníctvom politického dialógu orientované na posilnenie hospodárskej spolupráce s dôrazom na získanie kórejských investícií. K pozitívnym aspektom možno zaradiť potvrdenie rozhodnutia automobilovej spoločnosti KIA Motors o výstavbe závodu na výrobu automobilov pri Žiline. Počas návštevy predsedu vlády SR v máji v KR bola podpísaná dohoda o podpore a vzájomnej ochrane investícií. Dobrú úroveň spolupráce v multilaterálnej oblasti potvrdila podporou kandidatúry SR na miesto nestáleho člena BR OSN na roky 2006–2007.

Vo vzťahoch s **Thajskom** sa SR sústreďovala na udržiavanie vyváženého dialógu a posilnenie spolupráce vo všetkých oblastiach spoločného záujmu s dôrazom na hospodársku oblasť. Výrazom obojstranného záujmu o rozvoj vzťahov bola májová oficiálna návšteva ministra zahraničných vecí SR v Thajsku, počas ktorej bola podpísaná medzivládna dohoda o hospodárskej spolupráci vrátane založenia spoločnej komisie pre hospodársku spoluprácu. Pokračovali rokovania o bilaterálnej dohode o zamedzení dvojitého zdanenia. SR sa podieľala na príprave rokovaní o dohode o partnerstve a spolupráci medzi EÚ a Thajskom. Vzájomne sa zintenzívnili slovensko-thajská spolupráca a koordinácia v medzinárodných organizáciách.

Aktivity SR v **Malajzii** smerovali prioritne na podporu politického dialógu s cieľom vytvoriť podmienky na posilnenie hospodárskej spolupráce. Dôraz bol kladený na využitie podnetov, ktoré priniesla návšteva prezidenta SR v r. 2004. Cielená podpora perspektívnych oblastí hospodárskej spolupráce v oblasti biotechnológií a obranného priemyslu priniesla realizáciu prvých slovenských dodávok pre malajzijskú armádu. Pokračovali rokovania o dohode o podpore a vzájomnej ochrane investícií. V oblasti vzdelávania bolo využité vládne štipendium SR. Malajzijská strana vydala súhlas s otvorením Honorárneho konzulátu SR vo federálnom štáte Sabah.

Prioritou vo vzťahoch s **Indonéziou** zostávala hospodárska spolupráca s dôrazom na zvýšenie slovenského exportu. V rámci politického dialógu sa stretol štátny tajomník MZV SR s ministrom zahraničných vecí Indonézie pri príležitosti účasti SR na stretnutí ministrov zahraničných vecí EÚ a Združenia krajín juhovýchodnej Ázie v Jakarte. SR poskytla Indonézii humanitárnu pomoc pre provinciu Aceh a podieľala na príprave monitorovacej misie EÚ v tejto provincii. Sľubne pokračovala spolupráca v oblasti obranného priemyslu, ktorá sa priblížila realizačnému štádiu. Kontinuálnemu zvyšovaniu objemu vzájomnej obchodnej výmeny významne napomáhala činnosť indonézske-slovenského výboru pri Indonézskej obchodnej a priemyslovej komore, čo sa prejavilo aj trojnásobným nárastom slovenského vývozu oproti r. 2004.

Vzťahy s **Vietnamom** boli aj v roku 2005 prioritne orientované na oživenie hospodárskej spolupráce. Významným impulzom v tejto oblasti bola októbrová návšteva viceprezidentky Vietnamu, počas ktorej bola podpísaná dohoda o readmisii. Proces zriadenia honorárneho konzulátu v Hočiminovom meste bol rozpracovaný do štádia prípravy jeho otvorenia v r. 2006.

Vo vzťahu k **Afganistanu** vychádzalo pôsobenie SR z koordinovaného postupu EÚ a v širšom kontexte medzinárodného spoločenstva, ktorého cieľom je demokratizácia krajiny, vybudovanie právneho štátu a obnova hospodárstva. SR v primeranom počte pokračovala vo svojej účasti na operácii protiteroristickej koalície Trvalá sloboda (40 vojakov) a operácii NATO ISAF (17 vojakov) zameraných na obnovenie bezpečnosti v krajine ako nevyhnutnej podmienke rozvojových procesov. Dvaja civilní odborníci sa podieľali na rekonštrukčných projektoch (PRT Kunduz). SR sa podieľala na formulácii spoločného vyhlásenia EÚ a Afganistanu o formovaní vzájomných vzťahov podpísaného v novembri, ktoré zakotvuje rozvoj pravidelného politického dialógu. SR monitorovala možnosť participácie na rozvojových projektoch medzinárodného spoločenstva s dôrazom na vytypovanie oblastí možnej perspektívnej hospodárskej spolupráce v procese obnovy afganského hospodárstva.

Vo vzťahoch s ostatnými krajinami Ázie bola v priebehu roku 2005 venovaná primeraná pozornosť udržiavaniu základných kontaktov, prípadne možnostiam oživenia

hospodárskej spolupráce. Dobrú úroveň a pragmatickú orientáciu vzťahov v bilaterálnej aj multilaterálnej oblasti so **Singapur**om potvrdila návšteva ministra zahraničných vecí SR, počas ktorej bola podpísaná dohoda o zamedzení dvojitého zdanenia. V rámci slovenskej vládnej rozvojovej pomoci pokračovali projekty v **Mongolsku** a finančná podpora humanitárnemu projektu kliniky pre deti infikované vírusom HIV/AIDS v **Kambodži**. Vo vzťahu k **Barme/Mjanmarsku** SR vychádzala z koordinovaného postupu EÚ, ktorá odsudzuje porušovanie ľudských práv a stagnáciu v procese demokratizácii krajiny vedenej vojenským režimom. SR podporovala spoločný prístup EÚ k mierovému riešeniu otázky jadrového programu **Kórejskej ľudovodemokratickej republiky** s cieľom vytvorenia stabilného a bezjadrového Kórejského polostrova. Na **Filipínach, v Pakistane, Bangladéši, Nepále, na Srí Lanke, Maledívach, v Bhutáne, Laose, Východnom Timore a Bruneji** bol sledovaný vývoj situácie. V jednotlivých prípadoch boli na základe spolupráce v oblasti vzdelávania využívané štipendiá vlády SR. V prípadoch, kedy EÚ považovala za potrebné reagovať na znepokojivý vývoj situácie v určitých krajinách, podieľala sa SR na prijímaní spoločných európskych reakcií a opatrení.

V rámci spolupráce s **Austráliou** a **Novým Zélandom** bola prioritná pozornosť venovaná prezentácii SR ako krajiny s bezpečným a investične priaznivým hospodárskym prostredím. Austrálska spoločnosť Legend pôsobiaca v oblasti elektroniky prijala rozhodnutie o investícii na východnom Slovensku. Obchodná výmena mala stúpajúci trend. Ťažisko politického dialógu sa tradične nachádzalo v multilaterálnej oblasti. Nakoľko SR a Austrália vychádzajú v zahraničnej politike z rovnakých hodnôt, možno spoluprácu na medzinárodných fórach a v oblasti bezpečnosti a boja proti terorizmu hodnotiť ako spriaznenú a konštruktívnu. V hodnotenom období pokračovalo úsilie SR o uľahčenie udeľovania víz pre krátkodobé pobyty občanom Slovenska. Nový Zéland umožnil bezvízový vstup a krátkodobý pobyt našich občanov od 1.4.2005. Tradične dobrá kultúrna spolupráca sa rozvíjala s krajanskými komunitami osobitne v Austrálii, pričom bola vhodne spájaná s kultúrnou prezentáciou SR aj pre širšiu verejnosť. S ostatnými **krajinami Oceánie** boli udržiavané základné kontakty.

5.6. Vzťahy so štátmi Blízkeho a Stredného Východu a severnej Afriky

SR venovala pozornosť nielen rozvíjaniu ekonomických vzťahov s regiónom, ktoré sa opierajú o dlhoročné tradície, ale aj celkovému bezpečnostnému a politickému vývoju v oblasti. Blízkovýchodný mierový proces je jednou zo strategických priorít EÚ, ktorá je členom Kvarteta, preto základný rámec slovenskej zahraničnej politiky v danom regióne formovali jednotlivé programy EÚ, predovšetkým Barcelonský proces či Európska susedská politika. Na summite predstaviteľov EÚ a krajín Stredomoria Euromed k 10. výročiu podpisu Barcelonskej deklarácie 27. - 28.11.2005, viedol delegáciu SR predseda vlády SR M. Dzurinda.

V roku 2005 pokračoval dynamický rozvoj vzťahov so **Štátom Izrael**, potvrdený marcovou návštevou prezidenta SR I. Gašparoviča v Izraeli na slávnostnom otvorení Múzea Holokaustu – Yad Vashem. Izraelský minister zdravotníctva Dan Naveh uskutočnil návštevu SR v apríli 2005. Stanoviská prezentované počas týchto návštev potvrdili, že izraelskí partneri majú naďalej záujem o prehĺbenie slovensko-izraelských vzťahov. Po vstupe do EÚ predstavuje SR pre Izrael aj bezpečného partnera pre ďalšie umiestňovania izraelských investícií a širší rozvoj obchodno-ekonomickej spolupráce vôbec. V oblasti parlamentnej spolupráce v júni 2005 došlo k dlho očakávanému vytvoreniu skupiny izraelsko-slovenského priateľstva v Knesete.

Vo vzťahu k **Palestínskej samospráve** sú kontakty obmedzované najmä z bezpečnostných dôvodov. Hlavnou príčinou tohto stavu ostáva izraelsko-palestínsky konflikt a pretrvávajúce riziko útokov. K aktivizácii spolupráce by malo prispieť otvorenie pobočky ZÚ v Ramalláhu formou tzv. „Representative Office“. Vzhľadom na záujem o oživenie slovensko-palestínskeho politického dialógu bolo počas stretnutia ministra ZV E. Kukana s palestínskym ministrom ZV Nasserom al-Kidwom na VZ OSN v New Yorku v septembri 2005 obnovené pozvanie pre palestínskeho partnera na oficiálnu návštevu SR. Palestínska strana vyjadrila záujem o zriadenie svojho ZÚ v Bratislave, k čomu MZV SR vydalo príslušný súhlas.

Vnútropolitická nestabilita a bezpečnostná situácia v **Iraku** neumožnili v roku 2005 dosiahnuť rozvoj štandardných bilaterálnych vzťahov vo všetkých oblastiach, napriek tomu však došlo k určitému pozitívnemu posunu oproti predchádzajúcemu roku. V politickej oblasti najvýznamnejšou bilaterálnou stykovou akciou bolo stretnutie ministrov zahraničných vecí SR a Iraku počas zasadnutia VZ OSN v New Yorku. SR sa zapojila do procesu rekonštrukcie a obnovy Iraku. Vláda SR rozhodla o odpustení celého irackého dlhu vo výške 145 mil. USD ako „prejav vôle pomôcť krajine budovať slobodnú demokratickú spoločnosť“. Slovenské mimovládne organizácie Pontis a Inštitút pre verejné otázky pripravili a realizovali študijné pobyty mladých Iráčanov vo veku 25-35 rokov zamerané na odovzdávanie know-how a skúseností SR s transformáciou od totalitného režimu k demokracii, právnemu štátu a trhovému hospodárstvu. MO SR zorganizovalo výcvikový kurz pre 15 príslušníkov irackej vojenskej polície v SR.

Egypt patrí medzi nosné krajiny, na ktoré sa orientuje slovenská zahraničná politika v regióne. SR vníma Egypt ako krajinu, ktorá má špecifické a významné postavenie v prelínajúcich sa regiónoch – oblasti Blízkeho východu, afrického kontinentu a oblasti Stredomoria, osobitne z hľadiska sídla Ligy arabských štátov. V hodnotenom období sa uskutočnila návšteva štátneho tajomníka MZV SR J. Berényiho v Káhire za účelom medziministerských konzultácií. K najčastejšej interferencii ZP SR a EAR dochádzalo v oblasti euro-stredomorskej spolupráce, kde je Egypt koordinátorom stanovísk 8 arabských krajín a kde sa najviac prejavila dynamika vzájomných vzťahov po vstupe do EÚ. SR pokračovala v úsilí viesť politický dialóg, ale naďalej pretrvávajú pomerne pasívny postoj egyptskej strany o intenzívnejšie kontakty.

Priestor pre intenzívnejší rozvoj vzťahov s **Libyom** sa otvoril po zrušení sankcií OSN a EÚ. Určité oživenie zaznamenali vzťahy s **Marokom** a to hlavne v hospodársko-obchodnej oblasti. V posledných dvoch rokoch Maroko patrí k najvýznamnejším obchodným partnerom SR v regióne severnej Afriky. Pripravovanú návštevu ministra ZV v SR v júni 2005 marocká strana odložila na rok 2006. Spolupráca s **Íránom** bola determinovaná vývojom otázky iránskeho jadrového programu, ktorý má negatívny vplyv na vzťahy. Zasadnutie spoločnej hospodárskej komisie s cieľom využiť možnosti ekonomicko-obchodnej spolupráce sa v roku 2005 nerealizovalo.

Najdôležitejšou udalosťou vo vzťahoch SR so **Sýriou** bol podpis trojstrannej medzivládnej dohody medzi SR, ČR a Sýriou v apríli 2005 v Prahe na úrovni ministrov financií o vysporiadaní sýrskeho dlhu z obdobia bývalého Československa. Po dlhodobých a zložitých rokovaniach sa v nej Sýria zaviazala k priamym finančným transferom dohodnutej čiastky, ktorá bola v súlade s prijatými záväzkami Sýriou realizovaná do šiestich mesiacov od podpisu dohody. Návštevy ministra obrany SR J. Lišku a ďalších predstaviteľov MO SR v priebehu r. 2005 mali charakter inšpekčných ciest slovenského vojenského kontingentu

SLOVCON, pôsobiaceho v rámci mierových síl OSN UNDOF na Golanských výšinách.

Základné kontakty boli udržiavané s **Kuvajtom, Tuniskom, Alžírskom, Libanom, Jordánskom, SAE, Saudskou Arábiou** a ďalšími krajinami oblasti. Na útlme stykovej činnosti sa podpísalo predovšetkým pokračujúce zvýšené napätie v regióne so zložitou a destabilizovanou situáciou, čo sa premietlo v celom rade ďalších krajín EÚ do zredukovania bilaterálnych interakcií voči krajinám oblasti.

5.7. Vzťahy so štátmi subsaharskej Afriky

V uplynulom roku nedošlo v rámci subsaharskej Afriky k realizácii žiadnych bilaterálnych návštev na najvyššej úrovni. Členstvo SR v EÚ obohatilo našu zahraničnú politiku o novú dimenziu, ktorá sa prejavila vo zvýšenom prístupe k informáciám a možnosti participovať na tvorbe politiky EÚ voči tomuto regiónu. Zvolením SR za nestáleho člena BR OSN sa africká problematika stala jednou z priorít zahraničnej politiky SR a zároveň sa zvýšila aj požiadavka na monitorovanie situácie v krízových oblastiach subsaharskej Afriky. V nadväznosti na to bolo rozhodnuté vytvoriť do konca roka 2005 diplomatické zastúpenie SR v etiópskom hlavnom meste Addis Abeba s priakreditáciou pri Africkej únii. Ako prioritné krajiny pre slovenskú ODA boli opätovne potvrdené Keňa, Sudán a Mozambik.

V oblasti južnej Afriky hlavný dôraz SR kládla na vzťahy s **Juhoafrickou republikou**, vzhľadom na jej postavenie lídra vo väčšine integračných zoskupení na africkom kontinente. Uskutočnilo sa niekoľko stykových aktivít na vyššej aj nižšej úrovni v oblasti politickej, hospodárskej a kultúrnej, ktoré prispeli k oživeniu vzájomného dialógu. Najvýznamnejšou bola pracovná návšteva ŠTAT MH SR E. Šimkovej v sprievode delegácie podnikateľov v JAR, počas ktorej bolo podpísané Memorandum o založení Spoločnej ekonomickej rady medzi rezortmi hospodárstva SR a JAR a zároveň sa uskutočnilo 1. zasadnutie tejto Rady. Memorandum vyplnilo chýbajúcu zmluvnú a inštitucionálnu bázu pre posilnenie bilaterálnej hospodárskej spolupráce medzi SR a JAR. V obchodnej oblasti naďalej pokračoval nastúpený úspešný trend zvyšovania vzájomného obchodného obratu, pričom SR si zachováva výraznú kladnú bilanciu. Prejavom pozitívnej tendencie v rozvíjaní politického dialógu s JAR bola aj oficiálna návšteva ministra v úrade prezidenta JAR E. Pahada v SR v dňoch 21.-23.9.2005. na úrovni ministerstiev ZV sa uskutočnili expertné konzultácie zamerané na vzájomne prospešnú výmenu poznatkov na vývoj situácie vo vybraných krízových afrických regiónoch (napr. Zimbabwe, Darfúr, Veľké jazerá atď.).

Nosnou reláciou pôsobenia zahraničnej politiky SR voči krajinám východnej Afriky je **Keňa**. Prispieva k tomu aj skutočnosť, že Nairobi je sídlom jedinej úradovne OSN v rozvojovom svete a Keňa je cieľovou krajinou ODA. ZÚ SR pôsobí zároveň ako SM SR pri Úradovni OSN v Nairobi, a aktívne participuje na rokovaníach a konferenciách v rámci UNEP a UN-Habitat, ako aj v rámci regionálnej skupiny strednej a východnej Európy (CEEG) a v koordinačnom výbore UN – EÚ. V nadväznosti a v súlade so schválenou koncepciou poskytovania ODA na roky 2003-2008 prebiehali v Keni v roku 2005 dva projekty. V bilaterálnej oblasti je potrebné vyzdvihnúť decembrovú pracovnú návštevu ministra ZV E. Kukan v **Etiópii**, počas ktorej sa stretol s najvyššími predstaviteľmi tejto krajiny i s najvyššími predstaviteľmi Africkej únie. Ďalším znakom zintenzívnenia kontaktov s Africkou úniou - aj v kontexte členstva SR v BR OSN - bolo aj rozhodnutie o vyslaní diplomatického pracovníka MZV SR do Addis Abeby.

Dôležité miesto v zahraničnej politike SR voči krajinám západnej Afriky majú vzťahy

s **Nigériou**, ktorá je regionálnym lídrom a kľúčovou krajinou ECOWAS-u, Africkej únie i programu NEPAD. SR ako člen ECOWAS-u vo funkcii pozorovateľa prispievala v komunikácii s týmto regionálnym združením a jeho podpore k stabilizovaniu situácie v regióne. Ťažisko bilaterálnych vzťahov medzi SR a Nigériou spočívalo v obchodno-hospodárskej spolupráci a v snahe zvýšiť obchodnú výmenu.

5.8. Vzťahy so štátmi Latinskej Ameriky

Latinsko-americký región v priebehu roku 2005 potvrdil, že je ekonomicky sa rozvíjajúcou oblasťou sveta s veľkým potenciálom a expandujúcim trhom, na ktorom je prítomnosť SR z exportného hľadiska zaujímavá a žiadúca. Potvrďuje to aj rastúci záujem Európskej únie o tento región. EÚ uzavrela Asociačnú dohodu s Čile a Mexikom, Dohodu o politickej spolupráci a kooperácii s regiónom Strednej Ameriky, s Andským spoločenstvom a pokračovala v rokovaníach s Mercosurom.

Postavenie Latinskej Ameriky a Karibiku v slovenskej zahraničnej politike sa v roku 2005 výraznejšie nezmenilo napriek tomu, že v regióne rastie význam predovšetkým Brazílie, Mexika a Čile. Zredukované zastúpenie SR v regióne v ostatných rokoch (Čile a Peru) a pozastavenie činnosti OBEO na juhoamerickom kontinente viedlo k zvýšeným nárokom na činnosť celkom štyroch zastupiteľských úradov v Buenos Aires, Brazílii, Havane a v Mexiku.

Najdôležitejšou aktivitou bola účasť SR na XII. ministerskom stretnutí **Európskej únie a Skupiny Rio** (najreprezentatívnejšie fórum 19 členských krajín Latinskej Ameriky a Karibskej oblasti), ktoré sa uskutočnilo v máji 2005 v Luxemburgu. Slovenská republika mala možnosť participovať na prerokovávaní centrálnych výziev, stojacich pred EÚ a Skupinou Rio, medzi ktoré patria rozširovanie a upevňovanie demokracie, ochrana ľudských práv a podpora sociálnej spravodlivosti. Osobitne bola zdôraznená nevyhnutnosť pokračovať v boji proti šíreniu drog, terorizmu, organizovanej kriminalite, korupcii a podporovať budovanie spravodlivého mechanizmu medzinárodného obchodu.

Prioritnou reláciou v rámci latinsko-amerického regiónu zostáva **Brazília**, ktorá je zároveň našim najväčším obchodným partnerom a investorom v SR z tejto oblasti. Vo sfére hospodárskej spolupráce došlo k rozšíreniu brazílskych investícií v SR. Okrem brazílskej spoločnosti Embraco, ktorá je jedným z najvýznamnejších zamestnávateľov v regióne Spiša, zahájila svoju činnosť ďalšia brazílska spoločnosť CRW Slovakia na výrobu plastových dielov. Ďalšiemu rozvoju vzájomných vzťahov určite prispeje zrušenie vízovej povinnosti pre občanov SR, ktoré vstúpilo do platnosti 6.8.2005. V teritóriu pôsobí generálny honorárny konzulát v Sao Paule, HK v Recife, HK v Joinville, HK v Belo Horizonte a HK v Rio de Janeiro. Ich činnosť je zameraná predovšetkým na oblasť obchodnej a kultúrnej spolupráce.

Od 1.11.2005 prešla pôsobnosť pre Kolumbiu a Venezuelu zo ZÚ Mexiko na ZÚ Brazília. Vo **Venezuele** z osobných dôvodov ukončil v novembri 2005 svoju činnosť honorárny konzul SR.

Vo vzťahu k **Argentíne** boli jedinou relevantnou bilaterálnou stykovou aktivitou v novembri 2005 konzultácie na úrovni riaditeľov odborov MZV oboch krajín. Vo vzťahu k **Čile** to bola účasť štátnej tajomníčky MZV SR M. Vášáryovej na medzinárodnej konferencii Spoločenstva demokracií v Santiago de Chile. V obchodno-ekonomickej oblasti s uvedenými krajinami bol zaznamenaný rast obratu, hlavne v dôsledku nárastu slovenského exportu (automobily, pneumatiky Matador, nadväzovanie priamych kontaktov medzi slovenskými firmami a miestnymi partnermi – TRENDS, Chirana, Termostav). V priebehu roku 2005 bol oficiálne otvorený HK SR v Čile so sídlom v Santiago de Chile.

Mexiko patrí medzi tie krajiny regiónu, ktoré majú prednostný význam v zahraničnej politike SR. Objem obchodnej výmeny s Mexikom aj v roku 2005 naďalej rástol, predovšetkým vďaka colným výhodám vyplývajúcim z dohody o voľnom obchode medzi EÚ a Mexikom.

V apríli 2005 sa zúčastnil vedúci úradu MŠ SR Peter Mederly na II. summite ministrov vzdelávania krajín Latinskej Ameriky, Karibiku a Európskej únie v Mexiku. V procese prípravy je návšteva mexického prezidenta a mexického ministra ZV v SR v roku 2006. Intenzívne kontakty sa udržiavali aj so Skupinou slovensko – mexického priateľstva vytvorenou v mexickom Kongrese, ktorá plánuje navštíviť SR za účelom praktickej výmeny skúseností.

Vo vzťahu ku krajinám **Strednej Ameriky** bola s výnimkou Belize pre občanov SR zrušená vízová povinnosť. V Guatemale, Nikarague, Salvadore a Paname pôsobia HK SR.

Vo vzťahu ku **Kube** treba konštatovať, že SR venovala situácii v oblasti ľudských práv v tomto roku zvýšenú pozornosť. Napriek tomu sa situácia v tejto oblasti nezlepšila a kubánska strana odmietla aj náš záujem o obnovenie vzájomného dialógu.

K ťažiskovým **krajinám v karibskej oblasti** patrili Dominikánska republika, Jamajka a Haiti. V novembri 2005 uskutočnil návštevu Jamajky VEDÚ MZV SR Milan Tancár a pri tejto príležitosti bol oficiálne inaugurovaný HK SR. Rozpracované sú podnety na otvorenie HK SR v Dominikánskej republike so sídlom v Santo Domingo a na Haiti so sídlom v Port-au-Prince.

5.9. Vzťahy v oblasti kultúry, školstva, vedy a zdravotníctva

Vstup SR do EÚ kladie na prezentáciu Slovenskej kultúry a Slovenska prirodzene vyššie nároky rovnako v členských krajinách EÚ, ako aj v krajinách mimo Európy. Prostredníctvom svojich zastupiteľstiev sa SR zúčastňovala na pravidelných koordinačných stretnutiach predstaviteľov členských krajín EÚ v rôznych krajinách sveta a zabezpečovala svoju účasť na spoločných projektoch EÚ v rôznych krajinách sveta, napr. v Japonsku, Mexiku, Indii, čo si vyžadovalo aj primerane zvýšené náklady na prítomnosť SR v rámci projektov. Rastie intenzita spoločných kultúrnych podujatí členských krajín EÚ v Európe realizovaná predovšetkým prostredníctvom Slovenských inštitútov.

Kultúrnymi podujatiami sa SR prezentovala aj na pôde OSN pri príležitosti zvolenia SR za nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN na roky 2006-2007.

Na viacerých projektoch prezentácie slovenskej kultúry v zahraničí sa finančne priamo podieľalo i MK SR, SACR, či samosprávne kraje SR, čím sa dosiahol synergický efekt, zvlášť citelný v prípade prezentácií v Lisabone, Helsinkách, Ottawe, Slovenských dní v Krakove, či prezentácie slovenského ľudového umenia v La Vendee vo Francúzsku. Významné kultúrne podujatia sa uskutočnili v Pretórii, Pekingu, Kuala Lumpur, Kyjeve, Bukurešti.

V roku 2005 sa nepodarilo podpísať zamýšľanú dohodu medzi MZV SR a MK SR o spolufinancovaní vybraných kultúrnych podujatí v zahraničí. V oblasti školstva ďalej pokračovala spolupráca SR s ostatnými krajinami, s ktorými sú uzatvorené bilaterálne zmluvné dokumenty, a to v zmysle príslušných ustanovení týchto dokumentov predovšetkým v oblasti poskytovania štipendií na výmenné študijné a vedecké pobyty založené na báze reciprocity, ďalej v oblasti vyučovania slovenského jazyka a literatúry v zahraničí a opačne, vrátane podpory bilingválnych sekcií gymnázií v SR.

Boli podpísané nové vládne medzinárodné zmluvné dokumenty s USA (o Komisii J. W. Fulbrighta pre vzdelávacie výmeny v SR), Poľskom (v oblasti uznávania dokladov o vzdelaní), ako aj rezortné programy spolupráce s Ukrajinou, USA (upravujúci pôsobenie dobrovoľných učiteľov a pedagógov na evanjelických školách v Slovenskej republike) a Britskou radou Slovensko (v oblasti vzdelávania a výučby anglického jazyka). V roku 2005 vstúpil do platnosti rezortný program spolupráce s Francúzskom, ako aj program spolupráce s Luxemburským veľkvojvodstvom.

V oblasti medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce, ktorá je integrálnou súčasťou štátnej vednej a technickej politiky a ktorú z hľadiska mnohostrannej aj dvojstrannej spolupráce zabezpečuje Ministerstvo školstva SR, bol dňa 13. júla 2005 vo vláde SR

schválený Akčný plán pre oblasť vedy, výskumu a inovácií, v zmysle ktorého sa musí štátna vedná a technická politika zamerať na výchovu a podporu kvalitných vedcov, výskum medzinárodnej kvality s adekvátnym prepojením na podnikateľskú sféru a na účinnú verejnú podporu podnikateľských aktivít zameraných na vývoj a inovácie.

Hlavný dôraz v oblasti medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce je kladený na vytvorenie podmienok pre úspešné zapojenie pracovísk výskumu a vývoja SR do medzinárodnej spolupráce predovšetkým v rámci 6. rámcového programu EÚ pre výskum, vývoj a demonštračné aktivity, pripravovaného 7. rámcového programu EÚ, v rámci spolupráce OECD, CERN, NATO, COST, EUREKA, INTAS a na základe medzivládnych dohôd o vedecko-technickej spolupráci. SR má v súčasnosti podpísaných 17 medzivládnych dohôd o vedecko-technickej spolupráci (Česká republika, Nemecko, Rakúsko, Maďarsko, Ukrajina, India, Čína, USA, Grécko, Portugalsko, Taliansko, Francúzsko, Španielsko, Slovinsko, Srbsko a Čierna Hora, Poľsko, Bulharsko). V roku 2005 bola podpísaná Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Bulharskej republiky o vedecko-technickej spolupráci a úspešne sa začala spolupráca v rámci dohôd s Rakúskom a Ukrajinou

6. ĎALŠIE OBLASTI MNOHOSTRANNEJ SPOLUPRÁČE

6.1. Pôsobenie SR v medzinárodných medzivládnych organizáciách a zoskupeniach štátov

6.1.1. Rada Európy

SR aktívne pôsobila na pôde Rady Európy, ktorá stále zostáva významnou celoeurópskou medzivládnu organizáciou pre spoluprácu v oblastiach ochrany ľudských práv, podpory demokracie a právneho štátu, ale aj vo sfére kultúry, školstva, médií, športu a mládeže.

3. summit hláv štátov a vlád členských krajín sa konal 16.-17. mája 2005 vo Varšave. Prijal Politickú deklaráciu a Akčný plán, ktoré potvrdili uvedené prioritné zameranie organizácie. Na summite boli otvorené na podpis: Dohovor o predchádzaní terorizmu, Dohovor proti obchodovaniu s ľuďmi, Dohovor o praní špinavých peňazí a financovaní terorizmu. SR na summite reprezentoval prezident I. Gašparovič a minister zahraničných vecí E. Kukan.

115. Výbor ministrov (16. - 17. november 2005, Štrasburg) zhodnotil priebežný stav plnenia záverov 3. summitu RE a osobitne jednotlivých aktivít obsiahnutých v Akčnom pláne. Ministri zahraničných vecí potvrdili, že obsahom činnosti RE na najbližšie obdobie zostane konsolidácia systému ochrany ľudských práv v rámci RE, posilnenie aktivít RE pri podpore demokracie, budovanie humánnejšej Európy, posilnenie spolupráce medzi RE, EÚ, OBSE a OSN a posilnenie transparentnosti a efektivity činnosti samotnej RE.

V roku 2005 SR ratifikovala Protokol č. 13 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDLP) týkajúci sa zrušenia trestu smrti za každých okolností a Protokol č. 14 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDLP) pozmeňujúci kontrolný systém EDLP. Ratifikáciou týchto dôležitých medzinárodnoprávných nástrojov SR prispela k posilneniu ochrany ľudských práv v európskom priestore, k vytvoreniu „zóny bez trestu smrti“ a predovšetkým k nevyhnutným zmenám kontrolného mechanizmu EDLP.

SR ako vôbec prvá krajina ratifikovala Dodatokový protokol k Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne, ktorý sa týka biomedicínskeho výskumu.

6.1.2. Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE)

Najdôležitejšou udalosťou OBSE v roku 2005 bolo zasadnutie Ministerskej rady OBSE (MiR) v Ľubľane (5.-6.12.2005). Minister ZV E.Kukan vo svojom prejave poukázal na význam prebiehajúcej reformy OBSE, zdôraznil potrebu implementácie prijatých záväzkov účastníckych štátov a takisto podčiarkol dôležitosť riešenia vývoja na Balkáne a osobitne v Kosove. Účastníckym štátom sa nepodarilo dosiahnuť dohodu na texte záverečnej Ministerskej deklarácie, keď spornou otázkou naďalej zostáva stav plnenia záväzkov prijatých na summite OBSE v Istanbule v roku 1999 týkajúcich sa záväzku RF stiahnuť jednotky a vojenskú techniku z Moldavska a Gruzínska. Ministerská rada však prijala celý rad rozhodnutí týkajúcich sa reformy organizácie, boja proti terorizmu, rôznych aspektov ochrany ľudských práv, vrátane tolerancie, migrácie, boja proti nelegálnemu obchodovaniu s ľuďmi, ďalej rozhodnutia v oblasti boja proti organizovanému zločinu, nelegálnemu obchodovaniu s drogami, ako aj koncept v oblasti bezpečnosti a manažmentu hraníc. Rada tiež prijala regionálne vyhlásenia k Náhornému Karabachu a Gruzínsku.

Počas roku 2005 sa SR aktívne zúčastňovala na významných podujatiach OBSE, vrátane Konferencie o antisemitizme a ostatných formách netolerancie v Cordobe, Implementačnej schôdzky k ľudskej dimenzii vo Varšave a Tretej výročnej hodnotiacej konferencie o bezpečnosti v regióne OBSE vo Viedni. Na Konzultáciách na vysokej úrovni k reforme OBSE vo Viedni v dňoch 12.-13.9.2005 prezentovala SR názory na prebiehajúcu reformu OBSE: podpora vytvorenia 3 výborov, právnej subjektivity OBSE, zachovanie princípu konsenzu (s možnosťou výnimky v prípade menovania vedúcich misií a inštitúcií OBSE), zdôraznenie významu úlohy OBSE pri riešení zmrazených konfliktov.

Vzhľadom na zahranično-politické priority a záujem o väčšiu angažovanosť v regióne západného Balkánu sa SR už v roku 2004 iniciatívne prihlásila o funkciu spravodajcu EÚ pre Chorvátsko („*chef de file*“), čo v praxi znamená, že pripravuje spoločné vyhlásenia EÚ k vývoju v tejto krajine a k pôsobeniu Misie OBSE v nej. SR sa z tohto titulu aktívne zapojila do diskusie o programových aktivitách a návrhu rozpočtu Misie OBSE na rok 2006.

V roku 2004 sa nepodarilo prijať návrh o príspevkových škálach na roky 2005-2007 v stanovenom termíne (t.j. do konca r. 2004). Nespokojnosť RF s predmetným návrhom vyústila do zablokovania rozpočtu OBSE na rok 2005. Do mája t.r. organizácia fungovala v rozpočtovom provizóriu, ktoré nedovoľovalo rozbehnúť nové plánované aktivity. Až aprílové konzultácie medzi RF a USA v Moskve posunuli rokovania a pomohli prijatiu neštandardného riešenia - schváleniu rozpočtu na rok 2005 podľa predchádzajúcej príspevkovej škály na roky 2002-2004 s princípom retroaktivity. Dňa 12.5.2005 prijala Stála rada relevantné rozhodnutie o dočasných príspevkových škálach na rok 2005.

SR podporila nový návrh slovinského predsedníctva o príspevkových škálach do základného rozpočtu a do rozpočtu poľných misií na roky 2005-2007, ktorý bol prijatý Stálou radou dňa 25.11.2005. Tento návrh pre SR predpokladal postupné mierne zníženie výšky príspevku pre financovanie sekretariátu a inštitúcií OBSE (tzv. Helsinská škála) z 0,33% na 0,305 % v r. 2005 a 0,28 % v r. 2006-2007, a príspevku pre financovanie poľných misií (tzv. Viedenská škála) z 0,18 % na 0,16 % v r. 2005 a 0,15 % v r. 2006-2007.

Dňa 20.12.2005 Stála rada prijala rozhodnutie o rozpočte na rok 2006. V porovnaní s rokom 2005 je o niečo menší (predstavuje 168 165 800 EUR, t.j. zníženie o 420 000 EUR). Prvýkrát po 5 rokoch bol rozpočet prijatý v stanovenom termíne. Organizácia tak na rozdiel od predchádzajúceho roku môže už od začiatku roku 2006 normálne fungovať. K určitému zníženiu došlo v misiách na Balkáne a Kaukaze (najmä kvôli ukončeniu hraničnej pozorovateľskej misie v Gruzínsku), a naopak, navýšený bol rozpočet pre misie vo východnej Európe a v Strednej Ázii. Takisto sa čiastočne zvýšil aj rozpočet ODIHR v súvislosti s novými úlohami, ktoré mu boli pridelené (programy v oblasti tolerancie a nediskriminácie).

Vojensko-politická dimenzia OBSE

Oblasť plnenia Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe (ZoKOS)

V roku 2005 SR vykonala dve aktívne inšpekcie v Bielorusku (19.-22.4.2005) a v Ruskej federácii (14.-17.6.2005)

Oblasť plnenia Zmluvy o otvorenom nebi (ZON)

V súlade s relevantnými ustanoveniami ZON je SR povinná prijať v kalendárnom roku štyri pozorovacie lety zmluvných štátov a zároveň má právo vykonať rovnaký počet pozorovacích letov nad územiami ostatných partnerov. V roku 2005 SR vykonala jeden aktívny pozorovací let nad Ruskou federáciou/Bieloruskom a nad územím SR vykonala jeden pozorovací let Ukrajina.

Oblasť plnenia Viedenského dokumentu 1999

SR vykonala tri aktívne inšpekcie – v Srbsku a Čiernej Hore (1.-4.2.2005),

Macedónsku (22.-25.2.2005) a Rakúsku (27.-30.9.2005). Zároveň SR vykonala jednu aktívnu inšpekciu a jednu vyhodnocovaciu návštevu na Ukrajine.

Ľudsko-právna dimenzia OBSE

Problematika volieb bola jednou z hlavných tém ľudskej dimenzie v tomto roku. Bola jej venovaná doplnková schôdzka vo Viedni (21.-22.4.2005), ako aj viaceré stretnutia na úrovni expertov. Diskusie sa predovšetkým zamerali na nové výzvy volebných technológií a procedúr, ako aj možné doplnkové volebné záväzky (tzv. Copenhagen Plus).

ODIHR vyslal v r. 2005 viaceré volebné pozorovateľské, resp. hodnotiace misie do rôznych krajín OBSE (Kirgizsko, Tadžikistan, Moldavsko, Macedónsko, Veľká Británia, Bulharsko, Albánsko, Azerbajdžan, Kazachstan). ODIHR okrem toho pokračoval vo volebných aktivitách aj mimo územia OBSE. Na žiadosť palestínskych orgánov bol vyslaný expertný hodnotiaci tím ODIHR na prezidentské voľby na palestínskych územiach (7.-13.1.2005) a na žiadosť vlády Afganistanu volebný podporný tím na parlamentné a lokálne voľby v Afganistane (18.9.2005).

V roku 2005 SR opätovne vyslala svojich predstaviteľov do viacerých volebných pozorovateľských misií OBSE/ODIHR. Za významnú možno považovať skutočnosť, že i v tomto roku bol opätovne oslovený Úradom OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) zástupca MZV SR, vv. Ľubomír Kopaj so žiadosťou viesť Volebnú pozorovateľskú misiu OBSE/ODIHR - konkrétne v Kirgizsku (parlamentné voľby 27.2.2005 a prezidentské voľby 10.7.2005). V Misii ODIHR v Kirgizsku pôsobil aj predstaviteľ MEMO98 (ako mediálny analytik tzv. core teamu). Vv. Kopaj bol takisto členom (volebným expertom) Volebnej pozorovateľskej misie OBSE/ODIHR počas prezidentských volieb v Kazachstane (4.12.2005).

Ďalej bola SR svojimi pozorovateľmi zastúpená v nasledovných krajinách:

- Moldavsko (parlamentné voľby 6.3.) - 2 krátkodobí pozorovatelia (STOs)
- Macedónsko (komunálne voľby 13.3. resp. 27.3. – druhé kolo) - 1 STO
- Albánsko (parlamentné voľby 3.7.) - 2 STOs

SR oceňuje pokračujúcu dobrú spoluprácu medzi mimovládnyimi organizáciami SR (predovšetkým MEMO 98 a Občianskym okom) a OBSE/ODIHR. Napríklad na parlamentných voľbách v Azerbajdžane (6. 11.) pôsobil na základe žiadosti ODIHR v rámci Pozorovateľskej misie OBSE/ODIHR predstaviteľ MEMO98 ako mediálny analytik.

Na Konferencii OBSE o antisemitizme a ostatných formách netolerancie (8.-9.6. 2005 v Cordobe) štátna tajomníčka MZV SR M. Vášáryová poukázala na význam implementácie dohodnutých opatrení v boji proti netolerancii a diskriminácii a informovala o inovačných aktivitách SR v oblasti výchovy a vzdelávania.

Početná delegácia SR sa zúčastnila aj na tohtoročnej Implementačnej schôdzke OBSE k ľudskej dimenzii vo Varšave (19.-30.9.2005). Jej členkou bola okrem zástupcov viacerých rezortov aj splnomocnenkyňa vlády SR pre rómske komunity. V súvislosti s rómskou problematikou bola vyjadrená kritika voči SR zo strany MVO i zástupcu Rady Európy.

Ekonomicko-environmentálna dimenzia OBSE

Kľúčovým podujatím bolo 13. zasadnutie Ekonomického fóra v Prahe v dňoch 23.-27.5.2005 s názvom „Demografické trendy, migrácia a integrácia osôb patriacich k národnostným menšinám: zabezpečenie bezpečnosti a trvalo udržateľného rozvoja v oblasti OBSE“. Podujatie organizovala predsedníčka krajina Slovinsko.

Zastúpenie SR v misiách a inštitúciách OBSE

V júni 2005 ukončil svoje 6-ročné úspešné pôsobenie na poste generálneho tajomníka OBSE vv. Ján Kubiš (1999-2005). Na jeho miesto bol zvolený francúzsky zástupca Marc Perrin de Brichambaut.

V roku 2005 získala SR funkciu vedúceho Centra OBSE v Uzbekistane. Slovenský kandidát vv. Miroslav Jenča bol rozhodnutím trojky OBSE navrhnutý do tejto funkcie, do ktorej nastúpil vo februári 2005.

V misiách OBSE v súčasnosti celkovo pôsobí 6 slovenských občanov (okrem vv. Jenču v Uzbekistane pôsobí 1 predstaviteľ SR v Gruzínsku, 2 v Chorvátsku, 1 v Srbsku a Čiernej Hore a 1 v provincii Kosovo). V ďalších štruktúrach OBSE pracuje momentálne 5 občanov SR, z toho traja na Sekretariáte vo Viedni a po jednom v Prahe a v Kodani.

6.1.3. Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)

Rok 2005 bol už piatym rokom členstva SR v OECD. Slovenskí odborníci sa v roku 2005 zúčastňovali na aktivitách viac ako 160 výborov a pracovných skupín. Štátny tajomník MZV SR J. Berényi sa pravidelne zúčastňoval zasadnutí výkonného výboru OECD. V roku 2005 boli v rámci tohto fóra pre získavanie a výmenu skúseností s ekonomicky i politicky najdôležitejšími a najvyspelejšími krajinami sveta za prioritné úlohy SR považované nasledovné aktivity:

- zabezpečenie aktívnej účasti SR na ministerských schôdzkach OECD;
- podpora reformného procesu v slovenskej ekonomike a zabezpečenie prezentácie ekonomickej štúdie OECD o SR;
- aktívna účasť SR na pokračovaní reformy OECD;
- finalizácia procesu prístupu SR do Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA).

SR sa aj v roku 2005 aktívne zapájala do prebiehajúceho procesu reformy OECD, iniciovanej jej generálnym tajomníkom D. Johnstonom. Pre OECD je potrebné nájsť adekvátny spôsob reakcie na narastajúcu vzájomnú prepojenosť vyspelých krajín, ktorá je v protiklade s výrazným procesom marginalizácie rozvojových ekonomík.

Potrebný kompromis sa hľadal aj v otázkach zoštieňovania pracovných orgánov OECD, v spôsobe prijímania rozhodnutí a ich záväznosti ako aj v citlivej otázke budúceho rozširovania OECD s ohľadom na zachovanie jej funkčnosti a relevantnosti pre súčasné členské krajiny. Veľký vplyv na tento proces bude mať aj novozvolený generálny tajomník OECD Angel Gurría, mexický kandidát, ktorý na tento post nastúpi 1. júna 2006.

Schôdzka ministrov sociálnych vecí, ktorá sa konala v dňoch 31. marca – 1. apríla 2005 pod názvom *Rozširovanie príležitostí: ako nám všetkým môže prospieť aktívna sociálna politika*, sa venovala témam ako aktívna sociálna politika, potreba a spôsoby investovania do rodín a detí, aktívna sociálna politika v boji proti chudobe, spôsoby dosiahnutia súladu a lepšej sociálnej politiky pre všetky generácie. Delegáciu SR viedol minister práce, sociálnych vecí a rodiny, Ľudovít Kaník.

V dňoch 3. – 4. mája sa uskutočnila ministerská schôdzka (MCM) OECD. Vedúcim delegácie SR bol štátny tajomník MF SR, V. Tvaroška. Rokovanie bolo venované trom bodom – ekonomickému výhľadu a zhodnoteniu globálnej makroekonomickej situácie, globalizácii a štrukturálnym zmenám, ako aj multilaterálnym obchodným rokovaniam WTO rozvojového kola z Dohy. Ako štrukturálna a hlavná téma diskusie bola vybraná téma *Investície do energie*.

V roku 2005 sa uskutočnilo v poradí tretie hodnotenie Ekonomického prehľadu SR, ktorého priebeh ako aj celkové hodnotenie vyznelo pre SR veľmi pozitívne, pričom OECD vysoko hodnotila najmä uskutočnené, ako aj prebiehajúce štrukturálne reformy.

Z hľadiska SR je dôležité, že bola po prvýkrát, ako kandidátska krajina na vstup do

IEA, pozvaná na rokovanie Riadiacej rad IEA. Predmetom rokovania boli: problematika investícií do energetiky, energetickej bezpečnosti a politiky, regionálnej a globálnej spolupráce, osobitne Čínou a Ruskom a udržateľnej energetickej budúcnosti. Účasť delegácie SR pod vedením štátneho tajomníka MH SR L. Pomóthyho bola potvrdením vážneho záujmu SR o vstup do IEA.

6.1.4. Svetová obchodná organizácia (WTO)

VI. Ministerská konferencia WTO v Hongkongu (13. – 18. 12. 2005) zaznamenala ďalší posun v plnení záverov konferencie z Dohy, ktorá otvorila nové kolo multilaterálnych obchodných rokovaní, zameraných na rozvoj najmenej rozvitých a rozvojových krajín. Členské krajiny zhodnotili dosiahnutý pokrok rozvojovej agendy z Dohy (DDA) v sektore poľnohospodárskych a priemyselných výrobkov, služieb, duševného vlastníctva, uľahčovania obchodu, rozvojových aspektov, úpravy pravidiel pre antidumpingové a antisubvenčné opatrenia a pravidiel pre regionálne obchodné dohody a systém riešenia sporov. Medzi hlavné úspechy konferencie patrilo dosiahnutie dohody o odstránení poľnohospodárskych dotácií do roku 2013, plné modalities pre trhovú prístup poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych tovarov k 30. 4. 2006, dohoda o odstránení domácich podpôr narúšajúcich obchod s bavlnou do konca roku 2006 a bezcolný a bezkvótový prístup na trh pre 32 najmenej rozvinutých štátov sveta.

Slovenská republika na predchádzajúcich ministerských konferenciách vystupovala ako samostatný člen WTO s vlastnou obchodnou politikou. Na VI. ministerskej konferencii WTO vystupovala SR už ako člen EÚ, ktorý realizuje spoločnú obchodnú politiku EÚ. Záujmy SR negociovala Európska komisia v rámci mandátu, ktorý jej bol pridelený.

6.1.5. Svetová banka

Slovenská republika sa postupne dostáva do novej fázy partnerskej spolupráce so **Svetovou bankou**, ktorá bude zavŕšená graduáciou, teda konečným prechodom do pozície donora. Stratégia partnerstva (Country Partnership Strategy) so Slovenskou republikou na roky 2005 – 2007 počíta s relatívne nízkym úverovým rámcom vo výške 17 mil. USD. Dôvodom je čoraz lepší prístup SR k úverovým zdrojom. Stratégia sa zameriava na oblasť fiškálnej konsolidácie, implementáciu štrukturálnych reforiem s cieľom zvyšovania konkurencieschopnosti ekonomiky a zmierňovanie chudoby a sociálnu inklúziu. Celkovo sa aktivity banky postupne zameriavajú viac na neúverovú pomoc poskytovanú vo forme analytických a poradenských činností pri uskutočňovaní ďalších reforiem.

V oblasti spolupráce Slovenskej republiky s **Medzinárodným združením pre rozvoj (IDA – agentúra SB)** sa Slovensko zaraďuje medzi prispievateľské krajiny a aktívne participovalo na 11., 12., 13. a v súčasnosti prebiehajúcim 14. doplnení zdrojov IDA, ktoré boli a sú zamerané na finančnú pomoc pre najchudobnejšie štáty sveta.

Medzi najvýznamnejšie aktivity Svetovej banky patrí podpora Reformy riadenia verejných financií vo forme pôžičky vo výške 5 miliónov EUR (SK-7181) ako aj svojou odbornou znalosťou v technických a sprostredkovateľských záležitostiach.

6.2. Kontrola zbrojenia, odzbrojenie, nešírenia zbraní hromadného ničenia a kontrola exportu

6.2.1. Východiskový stav

SR v r. 2005 reagovala na vývoj v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia, nešírenia zbraní hromadného ničenia a kontroly exportu v súlade s existujúcimi trendmi a potrebou

nového vnímania bezpečnostných hrozieb. Usilovala sa podporiť všetky procesy, ktoré prispievajú k ich identifikácii a eliminácii. Presadzovala dôslednú implementáciu opatrení vyplývajúcich z relevantných medzinárodných zmlúv a podporovala posilnenie existujúcich a rozvoj nových mechanizmov v danej časti bezpečnostnej i humanitárnej agendy. Ambíciou SR bolo dávať ich do čo najužšieho kontextu so širšími otázkami medzinárodnej bezpečnosti, ako je podpora regionálnej stability, boj proti chudobe, poskytovanie rozvojovej pomoci, podpora ľudských práv a pod. SR sa usilovala nezamerať iba na povrchné príčiny šírenia ZHN, ale aj na podstatu, z ktorej vychádzajú. Podporovala úzku spoluprácu s kľúčovými partnermi a kládla dôraz na posilňovanie či zefektívňovanie multilaterizmu.

Zahraničnú politiku v oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia, nešírenia zbraní hromadného ničenia a kontroly exportu realizuje SR jednak prostredníctvom multilaterálnych fór, ako OSN - 1. výbor, Komisia OSN pre odzbrojenie, Konferencia o odzbrojení a tiež cez samostatné rokovacie fóra a implementačné orgány odzbrojovacích zmlúv a kontrolných režimov, ktorých je SR zmluvnou stranou, členským alebo účastníckym štátom.

SR je zmluvnou stranou všetkých významných dohôd v oblasti kontroly zbrojenia a odzbrojenia, vrátane Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (NPT), Dohovoru o zákaze biologických zbraní (BWC), Dohovoru o zákaze chemických zbraní (CWC), Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT), Dohovoru o určitých druhoch konvenčných zbraní (CCW), Dohovoru o zákaze protipechotných mín (tzv. Ottawský dohovor) a ďalších.

V rámci kontrolných režimov je SR členom Wassenaarskeho usporiadania (WA), Austrálskej skupiny (AG), Skupiny jadrových dodávateľov (NSG) a dobrovoľne dodržiava princípy Kontrolného režimu pre raketové technológie (MTCR). SR je tiež členom Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu (MAAE), Zanggerov(ho) výboru a účastníkom Bezpečnostnej iniciatívy proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (PSI) a patrí medzi pôvodných signatárov Haagskeho kódexu proti šíreniu balistických rakiet (HCOC).

6.2.2 Aktivity SR v rámci hlavných multilaterálnych zoskupení

Výbor VZ OSN pre odzbrojenie a medzinárodnú bezpečnosť (1. výbor)

V rámci práce 1. výboru počas 60. VZ OSN, ktorý sa zaoberá otázkami odzbrojenia, SR svoje národné pozície vo verejnom hlasovaní k viac ako 60 rezolúciám a rozhodnutiam formulovala na základe priorít svojej zahraničnej politiky a úzkej koordinácie s partnermi v EÚ a NATO.

SR prispela k tomu, že EÚ dosiahla celkovo dobré výsledky, potvrdila svoju kredibilitu a zachovala si vnútornú solidaritu - prejavilo sa to najmä vo vzťahu k tlaku niektorých krajín pri prezentovaní rezolúcií týkajúcich sa citlivých tém nešírenia jadrových zbraní a jadrového odzbrojenia. SR zároveň vyvíjala úsilie zamerané na prekonanie pokračujúceho rozkolu medzi "severom" a "juhom", ktorý negatívne ovplyvňuje celý mechanizmus kontroly zbrojenia.

Konferencia o odzbrojení

Situácia v KO však napriek snahe členských krajín zostáva nezmenená. Už siedmy rok po sebe KO nebola schopná prijať program práce a začať substantívne rokovania. Problematickými zostávajú najmä otázky jadrového odzbrojenia a zabránenie pretekov v zbrojení v kozme. Absencia konsenzu vo vzťahu k programu práce zabránila aj otvoreniu rokovaní o zmluve zakazujúcej výrobu štiepných materiálov pre zbrane a iné jadrové výbušné zariadenia (FMCT), ktorá patrí k prioritám SR. SR vo svojich pozíciách reflektovala skutočnosť, že dohoda o začatí rokovaní o FMCT je blízko konsenzu, a to za cenu dočasného ustúpenia od požiadavky na jej verifikovateľnosť. SR takisto podporila možnosť začať rokovania o zákaze transferov protipechotných mín, ako nástroja podporujúceho ciele

dohovoru o úplnom zákaze týchto zbraní.

SR si štandardne plnila svoje povinnosti vyplývajúce z členstva v Konferencii o odzbrojení (KO). V čase od 1.1. do 20. 2. 2005 SR po prvýkrát zastávala funkciu koordinátora Západoeurópskej regionálnej skupiny (WG). V marci 2005 vystúpil na pôde KO minister zahraničných vecí s prejavom, v ktorom poukázal na príčiny patovej situácie v tomto fóre a odporučil, ako ju prekonať. SR sa zapojila do aktivít zameraných na prípravu rokovaní KO v nasledujúcom roku, ktoré vyvrcholila jej prevzatím funkcie predsedníckej krajiny KO od augusta 2006.

Európska únia

SR sa v priebehu roka 2005 aktívne zúčastňovala na zasadnutiach pracovných skupín EÚ: pre export zbraní - COARM, jadrové nešírenie - CONOP, globálne odzbrojenie - CODUN. Medzi prioritné témy patrila agenda nešírenia zbraní hromadného ničenia (ZHN).

SR koordinovala v agende kontroly zbrojenia, odzbrojenia, nešírenia zbraní hromadného ničenia a kontroly exportu svoje pozície s ostatnými členskými štátmi EÚ. Cieľom SR bolo nájsť vo všetkých zásadných otázkach široký konsenzus a zabezpečiť jednotné vystupovanie EÚ za účelom dostatočne účinného presadzovania svojich zámerov v tejto časti bezpečnostnej politiky.

SR využívala v maximálnej možnej miere priestor poskytnutý v Stratégii EÚ proti šíreniu ZHN a ich nosičov a prispievala k implementácii záväzkov v ňom obsiahnutých. SR prednostne podporovala tie aktivity EÚ, ktoré presvedčaním vplývajú na problematické krajiny (predovšetkým Irán), že je podstatne výhodnejšie spolupracovať s medzinárodným spoločenstvom ako sa od neho izolovať kvôli svojim destabilizujúcim aktivitám.

Ďalšou dominantnou témou z pohľadu SR v rámci diskusie 25-ky na expertnej úrovni bola agenda konvenčných zbraní, predovšetkým zmena Kódexu správania sa štátov EÚ pri vývozech zbraní (Kódex EÚ) na právne záväzný dokument a práca na „tool-boxe“, zameraná na nájdenie efektívnych opatrení, ktoré by členské štáty uplatňovali v rámci vnútroštátneho systému kontroly exportu vojenského materiálu voči krajinám, na ktoré bolo zrušené zbrojné embargo EÚ.

SR v rámci Pracovnej skupiny Rady EÚ pre nešírenie ZHN - CONOP podporovala aktivity smerujúce k implementácii Stratégie EÚ proti šíreniu ZHN a k presvedčaniu tretích krajín o význame spolupráce s EÚ v tejto oblasti. SR aktívne participovala na Hodnotiacej konferencii NPT v máji 2005 v New Yorku a naďalej sa snaží o dosiahnutie pokroku v otázke členstva SR v Kontrolnom režime raketových technológií (MTCR).

SR poskytla údaje do 7. výročnej správy EÚ o vývozech zbraní za rok 2004 a zúčastnila sa na výmene informácií o zamietnutých žiadostiach o licencie na vývoz vojenského materiálu.

NATO

SR sa usilovala o podstatné zvýšenie svojho potenciálu prispieť do rozvoja nástrojov zamedzujúcich šírenie ZHN a budovania kapacít schopných vyvíjať maximálnu prevenciu proti nim. Využívala analýzy spracované v rámci aliancie na usmerňovanie zahraničnej politiky SR vo vzťahu k štátom, ktoré sú vzhľadom na ich renomé v danej oblasti predmetom záujmu, resp. znepokojenia aliancie. Nástrojom na tieto aktivity bola vyššia skupina pre nešírenie ZHN (SGP) a ďalšie naväzujúce aliančné štruktúry.

SR prispievala k dialógu NATO v oblasti nešírenia ZHN s partnerskými krajinami, vrátane Ruskej federácie, Ukrajiny a krajinami Stredomorského dialógu.

6.2.3. Aktivity SR podľa jednotlivých problematík

Zbrane hromadného ničenia (ZHN)

Otázka boja proti šíreniu zbraní hromadného ničenia (ZHN) sa v ostatnom období, osobitne od teroristických útokov v septembri 2001, dostáva do nebývalého popredia záujmu medzinárodného spoločenstva, osobitne partnerov SR z euroatlantických štruktúr. Vyplýva to z výrazne väčších bezpečnostných implikácií súvisiacich s potenciálom týchto zbraní a rapidne rastúcou možnosťou ich zneužitia aj teroristickými subjektami. Aktivity SR vo vzťahu k ZHN vychádzali z rámca určeného EÚ, OSN a NATO, konkrétne zo:

(1) Stratégie EÚ proti šíreniu ZHN a ich nosičov, ktorá nadviazala na tri základné dokumenty z r. 2003 – Deklaráciu Európskej rady o nešírení ZHN, Základné princípy Stratégie EÚ proti šíreniu ZHN a Akčný plán pre implementáciu Základných princíпов;

(2) Rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN 1540 (2005) o nešírení ZHN;

(3) Agendy NATO v oblasti boja proti šíreniu ZHN, rizík a hrozieb vyplývajúcich zo šírenia balistických rakiet a výstavby raketovej obrany NATO.

SR sa v r. 2005 aktívne zapájala do naplňovania úloh vyplývajúcich z vyššie uvedených dokumentov a agendy. Cieľom bolo jednak rozvíjať dosiahnutý a získavať ďalší politický kapitál na presadzovanie zahranično-politických záujmov SR a to aj nad rámec predmetnej bezpečnostnej agendy a využívať odborný potenciál v nej obsiahnutý na podporu rozvoja SR na hospodárskom a vedecko-technickom poli. V konkrétnom rozmere sa v r. 2005 zameriavala najmä na nižšie uvedené oblasti.

Zmluva o nešírení jadrových zbraní (NPT)

Najdôležitejšou udalosťou agendy kontroly zbrojenia, odzbrojenia a nešírenia ZHN bolo konanie 7. hodnotiacej konferencie (HK) NPT počas 4 týždňov v máji 2005. Slovensko intenzívne participovalo na príprave spoločnej pozície EÚ realizovanej na zasadnutiach Pracovnej skupiny Rady EÚ pre nešírenie (CONOP). Prispelo tým k dosiahnutiu krehkej rovnováhy medzi značne rozdielnymi národnými pozíciami krajín EÚ.

Na konferencii vystúpila štátna tajomníčka MZV SR s prejavom, v ktorom zdôraznila nevyhnutnosť zachovať vyvážený prístup ku všetkým trom pilierom NPT – jadrové odzbrojenie, nešírenie jadrových zbraní a spolupráca pri mierovom využívaní jadrovej energie. Vzhľadom na to, že šírenie jadrových zbraní predstavuje jednu z hlavných hrozieb, ktorej ľudstvo v súčasnosti čelí, dôraz kládla na boj proti tomuto javu. Nadviazala na vystúpenie ministra Kukana na pôde Konferencie o odzbrojení 17. 3. 2005 venovanému prioritne potrebe obnoviť dôveru medzi štátmi.

SR zastávala jedno z podpredsedníckych miest konferencie, ktoré pripadlo Východoeurópskej regionálnej skupine v OSN. Aktívne participovala na prípravách spoločných pozícií EÚ k jednotlivým ťažiskovým otázkam, kde presadzovala taktiež svoje zahranično-politické priority a predstavy. Vyzvala na dodržiavanie všetkých záväzkov všetkými krajinami, ktoré zo Zmluvy plynú.

Konferencia napriek veľkému úsiliu EÚ nebola schopná prijať záverečný dokument pre rozdielnosť názorov niektorých kľúčových aktérov na otázky jadrového odzbrojenia, nešírenia ZHN a bezpečnostných záruk. Z neúspechu konferencie vyvodila SR závery v podobe „Návrhu prístupu SR k ďalšej realizácii politiky v oblasti nešírenia jadrových zbraní“, ktoré boli schválené na úrovni vedenia MZV SR v júni 2005.

Zmluva o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) / Prípravná komisia Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (PrepCom CTBTO)

Dlhodobou agendou SR je snaha o urýchlenie nadobudnutie platnosti Zmluvy. SR svojim prístupom a príspevkom na bienálnej konferencii, uskutočnenej v septembri 2005 za týmto účelom, potvrdila svoju nemennú politiku zameranú na podporu celkového jadrového odzbrojenia a nešírenia.

Konkrétnym príspevkom SR do aktivít Prípravnej komisie Organizácie Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok bolo usporiadanie dvoch jednotýždenných tréningových kurzov v r. 2005 v zariadeniach OS SR. Každého sa zúčastnilo okolo 20 zástupcov krajín, ktoré zmluvu ratifikovali. Tieto aktivity boli realizované v úzkej spolupráci a za účasti predstaviteľov PrepCom CTBTO. V tejto súvislosti výkonný tajomník PrepCom CTBTO písomne poďakoval za konkrétne vyjadrenú podporu CTBT zo strany SR.

Dohovor o zákaze chemických zbraní (CWC) / Organizácia pre zákaz chemických zbraní (OPCW)

SR sa v súlade s cieľmi Dohovoru o zákaze chemických zbraní (CWC) usilovala o včasné a úplné uplatňovanie jeho zásad. V roku 2005 SR mala vo Výkonnej rade za Východoeurópsku skupinu OPCW pozorovateľský štatút. Okrem toho spolu s Ruskou federáciou zastávala pozíciu podpredsedu Konferencie zmluvných štátov, ktorá bola ukončená na 10. Konferencii zmluvných štátov v novembri 2005. Počas rokov 2005-2006 zastupuje SR Východoeurópsku skupinu OPCW v Komisii na zaobchádzanie s utajovanými skutočnosťami (*Confidentially Commission*).

SR aj po skončení funkcie pokračovala v aktívnej spolupráci s OPCW pri implementácii Dohovoru o zákaze chemických zbraní. Realizovala predovšetkým kurzy civilnej ochrany a aktivity v rámci výcviku inšpektorov OPCW. V tejto súvislosti generálny riaditeľ OPCW písomne poďakoval SR za trvalý prínos k cieľom dohovoru, najmä vo vzťahu k čl. X o medzinárodnej pomoci a ochrane proti chemickým zbraňam.

Dohovor o zákaze biologických zbraní (BWC)

Pôsobenie SR vo vzťahu k Dohovoru o zákaze biologických zbraní určila 5. hodnotiaca konferencii zmluvných štátov BWC (2001-2002), na ktorej došlo k výraznému zlomu v procese prípravy Verifikačného protokolu. Namiesto prijatia protokolu sa presadilo smerovanie založené na názore, že posilnenie a dodržiavanie BWC musí byť založené na disciplíne každého štátu a predovšetkým na detailnom rozpracovaní implementácie BWC na národných úrovniach. Rezort zdravotníctva, plniaci funkciu národného orgánu SR pre zákaz biologických zbraní, koordinoval prípravu národnej legislatívy pre túto oblasť.

SR sa v júni 2005 zúčastnila expertného stretnutia zmluvných štátov BWC, na ktorom bol prerokovaný jeden z aspektov implementácie BWC na národných úrovniach. SR sa zúčastnila na decembrovej Výročnej konferencii zmluvných štátov BWC, na ktorej sa zasadzovala za jednoznačne špecifikované záväzky pri prijímaní opatrení zameraných na posilnenie dohovoru prostredníctvom národných implementačných opatrení.

SR poskytla OSN výročný výkaz o aktivitách súvisiacich so zákazom biologických zbraní v rámci tzv. opatrení na budovanie dôvery. SR patrí k 23 zmluvným štátom BWC (z celkového počtu 152), ktoré si tento záväzok plnia každý rok.

Rezolúcia BR OSN 1540 (2005)

SR podporila aktivity EÚ, ktorá prostredníctvom demaršov pôsobila na členské krajiny OSN, aby si splnili svoju povinnosť vyplývajúcu z rezolúcie BR OSN č. 1540 (2005) o nešírení ZHN do rúk neštátnych aktérov a poskytli osobitne zriadenému výboru svoju správu o implementácii tejto právne záväznej rezolúcie.

Bezpečnostná iniciatíva proti šíreniu ZHN (PSI)

SR realizovala kroky zamerané na konkrétne zapojenie sa do iniciatívy s cieľom zúčastňovať sa aktivít zameraných na reagovanie na udalosti spojené so šírením ZHN a zvýšiť potenciál prevencie ich vzniku na maximálne možnú mieru. V rámci rezortu vnútra bol začiatkom r. 2005 vytvorený kontaktný bod SR pre koordináciu relevantných výkonných zložiek pre účasť cvičeniach PSI ako aj na potenciálnych reálnych zásahoch proti podozrivým aktivitám v oblasti ZHN.

Haagsky kódex proti šíreniu balistických rakiet (HCOC)

V rámci boja proti šíreniu ZHN SR pokračovala v podpore úsilia zamedziť nežiaducemu šíreniu rakiet a raketových technológií. Ako konkrétny príspevok k tomuto úsiliu SR predložila druhú výročnú správu o národnej implementácii tohto medzinárodného kódexu správania sa proti šíreniu balistických rakiet.

SR sa usilovala o dosiahnutie určitého stupňa univerzalizácie medzinárodnej spolupráce v boji proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a prostriedkov ich dopravy. V tomto zmysle podporila prijatie rezolúcie o HCOC v 1. výbore OSN v októbri 2005.

6.2.4. Kontrola exportu

Kontrola exportu konvenčných zbraní

V roku 2005 sa SR pri vývoze zbraní tradične riadila medzinárodnými záväzkami prihladajúc na princípy zavedené medzinárodnými organizáciami, ktorých je členom, resp. účastníčkou krajinou, vrátane dobrovoľného dodržiavania smerníc Kontrolného režimu raketových technológií, o prijatie do ktorého sa usilujeme.

Základným východiskom v rámci týchto záväzkov sú obmedzenia BR OSN, EÚ a OBSE. SR sa pri kontrole exportu riadi ustanoveniami a odporúčaniami obsiahnutými v Kódexe správania sa krajín EÚ pri vývoze zbraní, a rozhodnutiami a odporúčaniami multilaterálnych kontrolných režimov. SR sa pravidelne zúčastňovala medzinárodných multilaterálnych a bilaterálnych konzultácií a výmeny informácií o kontrole exportu. Rastúce nároky v oblasti kontroly exportu SR reflektovala ďalšou novelizáciou zákona o obchodovaní s vojenským materiálom.

Zmluva o obchode so zbraňami (ATT)

Členské krajiny EÚ a teda aj SR patria k priekopníkom kontroly exportu konvenčných zbraní. V tomto zmysle SR podporila, prostredníctvom októbrového vyhlásenia zo záverov Rady EÚ, myšlienku vypracovania a prijatia ATT pod patronátom OSN.

Kontrola exportu tovarov a technológií dvojakého použitia

Otázky kontroly exportu tovarov, ktoré kvôli svojim vlastnostiam môžu byť zneužitú na vojenské účely a výrobu ZHN si v r. 2005 vyžiadali zvýšenú pozornosť v súvislosti s existenciou tzv. nových hrozieb pre medzinárodnú bezpečnosť (hlavne kombinácia terorizmu a šírenia ZHN) a následne ich premietnutím sa do konkrétnych povinností pre SR ako člena EÚ. V tejto súvislosti SR prijala ďalšie opatrenia na vytvorenie legislatívneho prostredia nielen kompatibilného s legislatívou EÚ, ale i odstraňujúceho existujúcu duplicitu. Zákon o kontrole exportu položiek dvojakého použitia pripravovaný v r. 2005 zároveň zdokonalil vnútroštátny systém uplatňovania európskej legislatívy v predmetnej oblasti.

Multilaterálne kontrolné režimy exportu

Austrálska skupina (AG)

Austrálska skupina pokračovala v konzultáciách a výmene informácií o transferoch citlivých chemických a biologických položiek a tovarov dvojakého použitia a vytvoreniu efektívneho mechanizmu kontroly exportu týchto položiek v súlade s medzinárodnými záväzkami.

V apríli 2005 sa širšia medzirezortná delegácia SR zúčastnila 20. plenárneho zasadnutia AG. SR na ňom prezentovala príspevky do výmeny informácií z oblastí v kompetencii všetkých rezortov a inštitúcií podieľajúcich sa na zabezpečovaní aktivít SR vo vzťahu k AG. SR pokračovala v hľadaní optimálneho modelu ochrany informácií vymieňaných účastníkmi tohto kontrolného režimu.

Skupina jadrových dodávateľov (NSG)

V roku 2005 sa konali dve zasadnutia tzv. Konzultačnej skupiny a plenárne zasadnutie NSG. Aktuálnymi diskutovanými témami boli návrhy zmien v princípoch („guidelines“) NSG týkajúcich sa obmedzenia obchodovania s citlivými tovarmi, zavedenie dodatkového protokolu k zárukovému systému MAAE a dodržiavanie pravidiel NSG ako podmienky na dodávky kontrolovaných položiek, členstvo v NSG a vzťahy s tretími krajinami a inými multilaterálnymi fórami.

Svoje pozície k jednotlivým témam SR koordinovala s partnermi EÚ a podieľala sa na príprave spoločných vystúpení a stanovísk zohľadňujúc záujmy SR v oblasti výroby, vývoja a obchodu s týmito tovarmi a technológiami. Komplexnosť a náročnosť danej agendy, zvlášť však jej podstatný expertný rozmer, si vyžadovala plné zapojenie ďalších inštitúcií SR, hlavne ÚJD SR, ktorého zástupcovia sa zúčastňovali na všetkých relevantných podujatiach NSG.

V špecifickejšej otázke obmedzenia transferov citlivých technológií t.j. technológií na obohacovanie uránu a prepracovanie vyhojeného jadrového paliva, tzv. E&R (enrichment and reprocessing) technológie) SR vystupovala samostatne. Snahou SR je dosiahnuť, aby sa podmienky reštrikcií v uvedenej oblasti čo najviac konkretizovali a tým sa stanovili jasné pravidlá pre bránenie prístupu k technológiám potenciálne potrebným pre energetické požiadavky v strednodobom a dlhodobom horizonte.

Wassenaarske usporiadanie (WA)

V roku 2005 sa SR aktívne zúčastňovala na zasadnutiach jednotlivých pracovných skupín WA. V rámci expertnej skupiny sa delegácia SR podieľala na úprave kontrolných zoznamov vojenského materiálu a tovarov dvojakého použitia.

V rámci Všeobecnej pracovnej skupiny SR prezentovala vybrané informácie o prebiehajúcej úprave vnútroštátneho systému kontroly exportu.

Na zasadnutiach bezpečnostných expertov delegácia SR participovala na diskusii zameranej na identifikáciu vojenského materiálu príp. položiek dvojakého použitia, ktorý by mohol byť zneužitý na teroristické účely. Počas Plenárneho zasadnutia SR spolu s ostatnými účastníckymi štátmi vyjadrila pripravenosť vytvoriť a udržiavať zodpovedajúcu a efektívnu kontrolu nad prepravou a prekládkou vojenského materiálu a tovarov a technológií dvojakého použitia v nadväznosti na prijatie rezolúcie BR OSN 1540 zo dňa 28. apríla 2004. SR sa podieľala na výmene informácií o národných opatreniach v oblasti politiky kontroly exportu zameraných na sprísnenie kontroly exportu prenosných systémov protivzdušných systémov MANPADS.

Expert SR, podieľajúci sa na kontrole exportu vojenského materiálu v SR v rámci Skupiny licenčných a colných úradníkov, spolu s ostatnými účastníckymi štátmi pokračovali

v diskusii zameranej predovšetkým na harmonizáciu exportnej dokumentácie (certifikáty konečného užívateľa, medzinárodné dovozné certifikáty, certifikáty o overení dodávky) a kontrolu neautorizovaného reexportu.

Zanggerov výbor (ZC)

ZC bol zriadený za účelom interpretácie článku III.2 NPT, v ktorom ide o harmonizáciu politik štátov NPT pri exportoch jadrových materiálov. V roku 2005 sa diskutovala hlavne otázka budúcnosti ZC z hľadiska prijímania nových členov resp. dobrovoľného dodržiavania pravidiel ZC, vzťahov s NSG a ostatnými režimami a tiež prispôsobovanie a aktualizácia kontrolných zoznamov. Napĺňanie záväzkov SR zabezpečoval predovšetkým ÚJD SR, ktorý sa zúčastňoval aj na pravidelných zasadnutiach ZC.

Kontrolný režim raketových technológií (MTCR)

V rámci dlhodobého úsilia o získanie členstva v Režime kontroly raketových technológií (MTCR) SR pokračovala v úsilí o získanie členstva na základe toho, že spĺňa podmienky na prijatie a dobrovoľne sa riadi pravidlami tohto kontrolného režimu exportu. Jediným problémom zostáva postoj Ruska. RF má záujem o presadenie členstva Kazachstanu, ktorý zatiaľ nespĺňa všetky kritériá na prijatie. SR túto otázku rieši v úzkej koordinácii s EÚ, ktorá má v podmienkach svojho voľného trhu osobitný záujem na prijatí SR do MTCR aj z hľadiska efektívneho fungovania tohto režimu.

6.2.5. Konvenčné zbrane

Protipechotné míny (Ottawský proces)

V roku 2005 pokračovali aktivity v rámci Dohovoru o zákaze použitia, skladovania, výroby a transferu protipechotných mín (PPM) a o ich zničení (Ottawský dohovor (OD)). SR sa zúčastnila medzisesionálnych zasadnutí štyroch stálych výborov OD a napĺňania Stratégie EÚ a Akčného plánu zmluvných štátov dohovoru pre boj s protipechotnými mínami.

Vyvrcholením pôsobenia SR v tejto oblasti bola účasť na 6. konferencii zmluvných strán dohovoru. V mene SR a ostatných členských štátov EÚ vystúpila predsedníčka krajina, ktorá prezentovala svoj širokospektrálny príspevok k boju proti PPM a pomoc, ktorú poskytuje obetiam týchto zbraní. Na tomto základe znovu dôrazne vyzvala na čo najrýchlejšie a najefektívnejšie dosiahnutie celosvetového zákazu protipechotných mín.

SR sa v správe Landmine Monitor pre rok 2005 umiestnila na za predchádzajúce obdobie na popredných miestach (15. miesto v absolútnej výške príspevku a 10. miesto v prepočte na obyvateľa).

Dohovor o určitých druhoch konvenčných zbraní (CCW)

SR v r. 2005 aktívne participovala na implementácii výsledkov 2. Hodnotiacej konferencie Dohovoru o určitých druhoch konvenčných zbraní (CCW). To sa uskutočnilo najmä vo formáte zasadnutí Skupiny vládných expertov a následnej konferencie zmluvných strán CCW. Zameriavala sa na tri kľúčové otázky; problematiku mín, iných ako protipechotných, otázkou výbušných pozostatkov vojny a možnými dodatočnými opatreniami na posilnenie dodržiavania dohovoru.

V priebehu r. 2005 SR realizovala rozhodujúcu časť procesu ratifikácie Protokolu o výbušných pozostatkoch vojny k Dohovoru CCW s cieľom dokončiť ho začiatkom r. 2006 a prispieť k jeho skorému nadobudnutiu platnosti.

Ručné a ľahké zbrane

SR pokračovala vo vnútroštátnej implementácii Akčného programu OSN na predchádzanie, boj a elimináciu nezákonného obchodovania s ručnými a ľahkými zbraňami a zriadila národné kontaktné miesto v súvislosti s jeho plnením. Na 2. bienálnej schôdzke o implementácii Akčného programu bola SR zastúpená na expertnej úrovni.

Na pôde OBSE SR spolupracovala s ostatnými členskými krajinami na vytvorení noriem, princípov a opatrení týkajúcich sa všetkých aspektov ručných a ľahkých zbraní vrátane výroby, označovania, evidencie a harmonizácie národných politík kontroly ich exportu.

SR poskytla údaje o transferoch, počtoch prebytočných, skonfiškovaných a zničených ručných a ľahkých zbraní za rok 2004.

V rámci NATO sa SR zapájala do činnosti EAPC skupiny pre problematiku ručných a ľahkých zbraní a odminovania.

6. 3. Mierové využitie jadrovej energie

Slovenská republika sa ako člen Rady guvernérov (2004-2006), riadiaceho orgánu **Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu - MAAE**, aj v roku 2005 aktívne zapájala do činnosti rady. Agenda Rady guvernérov MAAE bola zameraná najmä na overovanie mierového využitia jadrových programov členských štátov, na bezpečnosť a ochranu rádioaktívnych zdrojov, vývoj jadrových technológií, technickú spoluprácu, implementáciu zárukových dohôd a verifikačnú činnosť. SR bola v októbri 2005 zvolená na ročné obdobie na post podpredsedu Rady guvernérov MAAE. SR sa v roku 2005 zúčastňovala na programoch technickej spolupráce a pomoci krajinám zvyšujúcim bezpečnosť svojich jadrových zariadení, ako aj na procesoch revízie medzinárodných dohôd v jadrovej oblasti.

Slovenská republika sa ďalej zapájala do národných, regionálnych a interregionálnych projektov technickej spolupráce s MAAE. Cieľom pôsobenia SR v tejto oblasti je postupný prechod na aktívnu pomoc, v rámci ktorej SR organizuje workshopy, vedecké návštevy, poskytuje konzultácie a služby expertov najmä v oblasti výstavby jadrových elektrární a bezpečnosti a ochrany jadrových zariadení. SR ako krajina s významným programom mierového využívania jadrovej energie a rozsiahlou expertízou v danej oblasti je veľmi dobre hodnotená v rámci misií MAAE zameraných na overovanie súladu s bezpečnostnými štandardmi MAAE. Zástupcovia Sekretariátu MAAE vysoko oceňujú spoluprácu so SR.

V rámci činnosti SR v **Európskej organizácii pre jadrový výskum – CERN** boli dosiahnuté pozitívne výsledky. V intenciách zamerania zahraničnej politiky SR na rok 2005 cez realizované obchodné kontrakty súvisiace s výstavbou veľkého hadrón-pozitrónového urýchľovača (LHC) bola dosiahnutá vyše dvojnásobná návratnosť vložených finančných prostriedkov, keď viacročné kontrakty dosiahli hodnotu vyše 200 miliónov Sk. V roku 2005 pristúpila SR k Protokolu o výsadách a imunitách CERN.

V spolupráci so **Spojeným ústavom jadrových výskumov – SÚJV** v Dubne (Ruská federácia) sa buduje Cyklotrónové centrum SR, ktoré prispeje k zaradeniu SR medzi vyspelé krajiny Európy vo využívaní jadrových technológií v medicíne, priemyselných a odborných aplikáciách. Na zasadnutiach SÚJV bol v rámci aktivít SR schválený slovenský projekt MED-NUCLOTRON na výskum terapie rakovinových ochorení.

6.4. Terorizmus

6.4.1. Východiskový stav

Strednodobá stratégia ZP SR do roku 2015 definuje zachovanie územnej celistvosti a bezpečnosť občanov SR ako základné zahraničnopolitické záujmy SR. Hlavnou bezpečnostnou hrozbou zostáva terorizmus a nie je vylúčené ani šírenie zbraní hromadného

ničenia. Dôležitú úlohu hrá prevencia prostredníctvom angažovanej ZP a rozvojovej pomoci.

Slovenská republika (SR) je do boja proti terorizmu zapojená v rámci aktivít OSN, EÚ, NATO, OBSE, OECD a samozrejme aj ako samostatný štát. Okrem výmeny spravodajských informácií sa SR, v rámci aktivít zameraných na boj s terorizmom, podieľa aj na vytváraní a implementovaní striktného medzinárodného rámca v oblasti kontroly šírenia zbraní všetkých druhov, od ručných až po zbrane hromadného ničenia. SR je zmluvnou stranou všetkých významných dohôd a protokolov v oblasti boja proti terorizmu a aktívne podporuje prípravu ďalších zmluvných dokumentov v tejto oblasti.

SR v roku 2005 reagovala na vývoj v oblasti boja proti terorizmu v súlade s vývojom medzinárodnej situácie a potrebou aktívneho prístupu k novým bezpečnostným hrozbám. SR sa naďalej zasadzovala za dôslednú implementáciu všetkých opatrení vyplývajúcich z relevantných medzinárodných zmlúv a protokolov v oblasti boja proti terorizmu a podporovala posilnenie existujúcich opatrení zameraných hlavne na potlačanie aktivít spojených s financovaním terorizmu. V priebehu celého roka SR podporovala úzku spoluprácu s kľúčovými partnermi najmä v rámci OSN a EÚ s dôrazom na posilňovanie multilaterálneho charakteru boja proti terorizmu.

ZÚ SR v jednotlivých častiach sveta počas celého roka 2005 pravidelne poskytovali informácie o vývoji situácie vo svete s dôrazom na aktuálnu úroveň regionálnej bezpečnosti a dopad na vnútornú bezpečnosť SR. Možné dopady negatívneho bezpečnostného vývoja na vnútornú bezpečnosť SR ako aj možnosti ich riešenia boli priebežne konzultované s príslušnými spravodajskými službami a ďalšími rezortmi a inými ústrednými orgánmi štátnej správy

V máji 2005 bol schválený Národný akčný plán boja proti terorizmu, ktorý vytvoril vhodné podmienky na dôsledné napĺňanie a implementáciu medzinárodných zmlúv a záväzkov SR. Jeho prijatím došlo aj k posilneniu koordinácie, spolupráce a súčinnosti medzi kľúčovými subjektami boja proti terorizmu v SR.

6.4.2. Aktivity SR v rámci hlavných multilaterálnych zoskupení

Organizácia spojených národov (OSN)

SR opakovane zdôrazňuje, že efektívny boj proti terorizmu predpokladá mnohostranný a komplexný prístup, v ktorom hrá OSN hlavnú úlohu. SR preto uvítala komplexnú stratégiu boja proti terorizmu, ktorú prezentoval GT OSN na konferencii v Madride v marci 2005 a pokračovala v aktivitách zameraných na ďalšie vytváranie efektívneho medzinárodného právneho rámca pre koordinovaný boj s terorizmom.

SR ratifikovala 12 globálnych dohôd OSN zameraných na boj proti terorizmu a v súčasnosti pripravuje ratifikáciu trinásteho dohovoru - Medzinárodného dohovoru o potlačaní činov jadrového terorizmu, ktorý v septembri 2005 podpísal prezident SR I. Gašparovič počas 60. VZ OSN v New Yorku. Dohovor predstavuje ucelený nástroj boja proti činom jadrového terorizmu a jeho cieľom je posilniť medzinárodnú spoluprácu medzi štátmi pri zostavovaní a prijímaní účinných opatrení na predchádzanie týmto teroristickým činom. SR sa aktívne zasadzuje za čo najrýchlejšie prijatie Všeobecného dohovoru o terorizme v jeho súčasnej podobe.

V rámci prípravy SR na nestále členstvo v BR OSN sa zástupcovia SR pri OSN v New Yorku od decembra 2005 aktívne zúčastňovali na zasadnutiach BR a jej orgánov. Medzi nimi najmä na zasadnutiach Protiteroristického výboru (CTC), zriadeného rezolúciou BR č. 1373, Výboru 1267 (Al Kaida a Taliban) a Výboru 1540.

Európska únia (EÚ)

Prijatím významných dokumentov pre boj s terorizmom, akými sú Európsky dohovor

o potlačaní terorizmu a Deklarácia o boji proti terorizmu, sa vytvorili podmienky na prípravu a prijatie revidovaného Akčného plánu boja proti terorizmu (AP) v novembri 2004. Bol postavený na strategických cieľoch boja proti terorizmu, prehĺbení medzinárodného konsenzu a posilnení spoločného úsilia, obmedzení prístupu k finančným a ekonomickým zdrojom zo strany teroristov, prevencii teroristických útokov, vysporiadaní sa s následkami prípadných útokov, kompenzácií obetiam teroristických útokov a zlepšení spolupráce v oblasti boja proti terorizmu s tretími krajinami. Novým preventívnym prvkom je Stratégia EÚ na boj proti radikalizácii a náboru nových členov do teroristických skupín.

Otázky boja s terorizmom a nešírenia zbraní hromadného ničenia boli v roku 2005 jedným z prioritných smerov pôsobenia SR na pôde EÚ. SR bola aktívnym účastníkom procesu tvorby opatrení, ktoré zvýšili nielen vnútornú ale aj vonkajšiu bezpečnosť EÚ (napr. proces aktualizácie AP a príprava novej Stratégie EÚ na boj proti terorizmu).

Zástupcovia MZV SR, SZ SR pri EÚ a MV SR sa pravidelne zúčastňujú na činnosti pracovných skupín a ad hoc stretnutí Rady EÚ pre oblasť terorizmu (najmä pracovná skupina pre medzinárodné aspekty terorizmu v rámci 2. piliera EÚ – COTER). Informácie a poznatky získané v súvislosti s ich činnosťou sú základom na riadnu implementáciu Akčného plánu EÚ na boj proti terorizmu v podmienkach SR.

NATO

Medzinárodný terorizmus predstavuje pre NATO zložitú a trvalú hrozbu, ktorá si vyžaduje komplexnú, multilaterálnu a strategickú reakciu. Miera zapojenia Aliancie do tohto úsilia je daná rozdielnosťou názorov jej členov – niektorí volajú po širšom zaangažovaní, kým iní uprednostňujú zdržanlivosť. Diskusiu o úlohe NATO v boji proti terorizmu skomplikovali aj rozdielne názory na vojnu v Iraku. Za posledné obdobie dosiahlo NATO konsenzus v otázke vážnosti hrozby a v tom, že terorizmus nepozná hranice. NATO vo svojom prístupe k boju proti terorizmu uznáva, že primárna zodpovednosť leží na pleciach členských štátov.

V rámci NATO je SR zapojená do plnenia Partnerského akčného plánu boja proti terorizmu a vojenskej koncepcie na ochranu proti terorizmu (Pražský summit). Na Istanbulskom summite (2004) boli prijaté opatrenia na zdokonalenie mechanizmu odovzdávania spravodajských informácií prostredníctvom Spravodajskej jednotky analyzovania teroristickej hrozby (Brusel). Zároveň bol prijatý pracovný program Konferencie národných riaditeľov pre vyzbrojovanie v obrane proti terorizmu (CNAD), ktorý pozostáva z viacerých projektov. Jedným z projektov je likvidácia vojenských výbušnín a manažment následkov, v ktorom vedúcu úlohu v rámci Aliancie prevzala SR.

OBSE

Na pôde OBSE sa hrozbou terorizmu a potrebou spoločného koordinovaného boja zaoberajú jej členské krajiny osobitne od roku 2001 po udalostiach z 11. septembra. Úrad OBSE pre demokratické inštitúcie o ľudské práva (ODIHR) a Akčná jednotka pre boj proti terorizmu (ATU) v spolupráci s regionálnymi, medzinárodnými a neštátnymi organizáciami organizovali počas roka 2005 množstvo seminárov, konferencií a iných expertných podujatí zameraných na rôzne oblasti boja proti terorizmu, na ktorých sa aktívne zúčastňovali nielen zástupcovia MZV SR a SM SR pri OBSE, ale aj MV SR a ďalších rezortov.

6.4.3. Ďalšie aktivity SR

Podpredseda vlády a minister spravodlivosti Daniel Lipšic zastupoval SR na Medzinárodnom summite o demokracii, terorizme a bezpečnosti 8.-11.3.2005 v Madride, kde vystúpil v rámci jedného z panelov plenárneho zasadnutia. Počas summitu s ústredným

prejavom nazvaným „Globálna stratégia boja proti terorizmu“ vystúpil GT OSN K. Annan, ktorý ďalej informoval o vytvorení implementačného task force, ktorý bude priebežne sledovať otázku boja proti terorizmu v rámci systému OSN a ktorý bude podliehať priamo kancelárii GT.

V dňoch 18.-19.10.2005 sa v Moskve uskutočnila medzinárodná parlamentná konferencia o spolupráci v boji proti terorizmu pod názvom „Miesto a význam parlamentov v boji proti medzinárodnému terorizmu“, ktorá nadviazala konferenciu v Bruseli (10/2004). Konferencia sa konala pod záštitou Rady federácie Federálneho zhromaždenia RF a Senátu belgického parlamentu a zúčastnili sa jej predstavitelia parlamentov 32 krajín. Za slovenskú stranu sa konferencie zúčastnila poslankyňa NR SR za KSS Dagmar Bollová, poslanec NR SR za KDĽH Jozef Šimko, ako aj zástupcovia ZÚ SR v RF.

V dňoch 10.-11.11.2005 podpredseda vlády p. Pála Csáky vystúpil ako hlavný rečník na úvodnom plenárnom zasadnutí 7. summitu o nadnárodnom zločine v Monackom kniežatstve, ktorý organizuje Svetové monacké fórum. Vo svojom vystúpení venoval pozornosť ľudsko-právnym aspektom agendy boja proti terorizmu so zdôraznením priorít slovenskej zahraničnej politiky v uvedenej oblasti. Podpredseda vlády SR sa následne zúčastnil v panelovej diskusii, vzťahujúcej sa k otázke medzinárodného terorizmu, kde zhodnotil pôsobenie medzinárodných organizácií v predchádzaní terorizmu.

6.5. Zahraničná spolupráca a rozvojová pomoc

6.5.1. Plnenie Miléniových rozvojových cieľov

Rok 2005 bol mimoriadne významný pre rozvojovú politiku SR. Niesol sa v znamení viacerých dôležitých podujatí na najvyššej úrovni. Medzinárodné spoločenstvo prijalo niekoľko strategických rozhodnutí a záväzkov, ku ktorým sa pripojila aj SR.

Kľúčovým podujatím bol Summit OSN v septembri 2005, ktorému predchádzalo 2. zasadnutie VZ OSN na vysokej úrovni k financovaniu rozvoja – FFD a zasadnutie Hospodárskej a sociálnej rady OSN - ECOSOC. SR bola aktívnym účastníkom všetkých uvedených podujatí.

V rámci rozvojovej časti Summitu OSN 2005 sa veľká pozornosť venovala plneniu Miléniových rozvojových cieľov (MDGs). MDGs prijaté na Miléniovom summite v septembri 2000 členskými krajinami OSN stanovujú merateľné kritériá nielen pre rozvojové krajiny, ale aj pre bohaté krajiny a medzinárodné inštitúcie, ktoré podporujú rozvojové programy zamerané na dosiahnutie udržateľného rozvoja a zlepšenia kvality života ľudí v rozvojových krajinách.

SR sa v r. 2005 aktívne podieľala na plnení MDGs v kontexte bilaterálnej rozvojovej pomoci, ako aj podporením dôležitých rozhodnutí prijatých donorskou komunitou. Pri formulácii rozvojovej politiky na medzinárodnej úrovni SR podporovala väčšiu koherenciu a ďalšie zosúladenie donorskej rozvojovej politiky s národnými stratégiami na redukcii chudoby, harmonizáciu procedúr a zefektívnenie poskytovania rozvojovej pomoci. Zároveň sa spolu s ostatnými novými donorskými krajinami (nové členské krajiny EÚ) zasadzovala za pokračovanie rozvojovej spolupráce so strednoprijímovými krajinami (Middle Income Countries – MICs), kde môže využiť komparatívne výhody vyplývajúce zo skúseností s transformačným procesom. V súlade s týmito zásadami a v rámci svojich reálnych možností SR programovala aj vlastnú rozvojovú politiku.

V rámci plnenia MDGs bola v roku 2005 osobitná pozornosť venovaná zvýšeniu finančného objemu bilaterálnej pomoci a zabezpečeniu jeho kontinuálneho rastu v ďalšom období. Za ostatné dva roky finančný objem slovenskej ODA vzrástol štyrikrát. Aktuálnym cieľom je čo najskôr prekročiť hranicu 0,1% ODA/HDP. Významným príspevkom SR k plneniu MDGs bolo odpustenie dlhov Iraku (35,2 mil. Sk), Sudánu (1 106 mil. Sk)

a Afganistanu (88 mil. Sk).

6.5.2. Slovenská republika a európska rozvojová politika

Vstupom Slovenska do EÚ bolo MZV SR začlenené do systému zabezpečujúceho tvorbu pravidiel a nástrojov rozvojovej politiky v rámci európskych inštitúcií. V roku 2005 sa Slovenská republika aktívne zapájala do práce rozvojových pracovných skupín Rady (CODEV, ACP), výborov Európskej komisie, rozvojových GAERCov, ako aj neformálnych stretnutí ministrov pre rozvojovú spoluprácu.

Slovensko sa aktívne podieľalo a ovplyvnilo text nového dokumentu Spoločné vyhlásenie EÚ (Rada, EP, EK) o rozvojovej pomoci EÚ (*Development policy statement*). Spoločné vyhlásenie EÚ je prvým spoločným dokumentom o rozvojovej politike EÚ a bude dôležitým strategickým dokumentom v nasledujúcom období pre rozvojovú pomoc EK, ako aj pre slovenskú rozvojovú pomoc. Slovenskí zástupcovia presadzovali jeho zameranie na všetky rozvojové krajiny a diferenciaciu prístupu k nim, spoločné témy pre rozvojovú spoluprácu EÚ a alokačné kritériá EK založené na potrebách a výkonnosti rozvojových krajín.

SR napomohla prijatiu kompromisnému textu o navrhovaní oficiálnej rozvojovej pomoci zo strany EÚ. Pre SR z toho vyplynul záväzok o zvyšovaní finančných príspevkov na rozvojovú pomoc do roku 2010 (0,17 % z HDP) a do roku 2015 (0,33 % z HDP).

V súvislosti so stratégiou pre Afriku zástupcovia Slovenska zdôrazňovali primárnu zodpovednosť za rozvoj recipientských krajín, podporu dobrého vládnutia, ľudských práv vrátane práv detí a zvyšovanie úrovne poskytovanej zdravotníckej starostlivosti a vzdelávania.

V roku 2005 bola vykonaná revízia „Dohody z Cotonou o partnerstve medzi členmi skupiny afrických, karibských a tichomorských štátov na jednej strane a Európskym spoločenstvom a jeho členskými štátmi na strane druhej“. Revidovaná Dohoda bola podpísaná na zasadnutí Rady ministrov EÚ – ACP v júni 2005. MZV SR sa aktívne podieľalo na samotnej revízii Dohody a zabezpečovalo jej schválenie vládou a Národnou radou SR.

Slovensko sa aktívne podieľalo aj na diskusii o budúcnosti Európskeho rozvojového fondu (EDF), ako aj o spôsobe financovania Mierových misií pre Afriku (APF). Obe témy sú úzko prepojené s novou finančnou perspektívou EK. Z pragmatických, finančných dôvodov bola SR proti zahrnutiu EDF do rozpočtu EÚ a presadzovala vytvorenie samostatného, v poradí už desiateho EDF. Taký bol aj výsledok rokovaní, navyše, s finančne výhodným príspevkovým kľúčom pre SR (0,21% z celkového rozpočtu EDF).

Medzi priority Slovenska patrilo presadzovanie Ukrajiny a Bieloruska do zoznamu krajín oficiálnej rozvojovej pomoci. Pre túto iniciatívu získala SR aj ďalšie najmä nové členské krajiny EÚ a je veľký predpoklad, že v tejto oblasti bude úspešná.

6.5.3. Humanitárna pomoc

Humanitárna pomoc Slovenskej republiky v roku 2005 bola najviac ovplyvnená tragédiou v dôsledku ničivých prívalových vln tsunami a následných povodní v krajinách ležiacich v teritóriu Indického oceánu. Tieto udalosti si vyžiadali stotisíce obetí a rozsiahle straty majetku a domovov pre vyše milióna ďalších osôb.

Do aktivít humanitárnej pomoci Slovenskej republiky postihnutým krajinám sa aktívne zapojilo aj Ministerstvo zahraničných vecí SR. MZV SR poskytlo finančný príspevok 14,5 mil. Sk medzinárodným humanitárnym organizáciám - UNICEF (Detský fond OSN), IFRC (Medzinárodná federácia Červeného kríža a Červeného polmesiaca) a OCHA (Úrad OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí) - na realizáciu projektov zameraných na pomoc deťom, zdravotnú pomoc a koordináciu humanitárnych aktivít.

MZV SR tiež v praxi overilo mechanizmus posthumanitárnych projektov. V rámci

samostatného grantového kola bolo vyčlenených 10 mil. SK na 3 vybraté humanitárne projekty slovenských mimovládnych organizácií so zameraním na pomoc rybárskym rodinám na Srí Lanke, pomoc komunitám v Indii a na výstavbu školy v Indonézii.

K pomoci ľuďom postihnutým tsunami sa pripojili aj slovenské humanitárne organizácie prostredníctvom verejných zbierok a Ministerstvo vnútra SR dvomi zásielkami humanitárneho materiálu a vyslaním tímu záchranárov.

Na odstraňovanie následkov povodní v Rumunsku bola vyslaná skupina 13-tich záchranárov. Slovensko poskytlo tiež materiálnu pomoc v hodnote 6,4 mil. Sk do rumunského mesta Bacau. Na zmiernenie následkov a na likvidáciu následkov rozsiahlych povodní Slovensko poskytlo humanitárnu pomoc aj Bulharsku v hodnote 4,2 mil. Sk.

V októbri 2005 postihlo južnú Áziu (oblasť Kašmíru) ničivé zemetrasenie so silou 7,6 stupňa Richterovej stupnice, ktoré si vyžiadalo cez 73 tis. obetí. Na postihnutom území boli zaznamenané aj rozsiahle materiálne škody následkom čoho viac ako 3,5 milióna miestneho obyvateľstva zostalo bez strechy nad hlavou v chladnom vysokohorskom prostredí.

Na výzvu krajín postihnutých ničivým zemetrasením a požiadavku medzinárodného spoločenstva rýchlo reagovala aj Slovenská republika a poskytla Pakistanu materiálnu a finančnú pomoc vo výške 22 mil. Sk. Materiálna pomoc bola realizovaná formou dodávky 10 ton humanitárneho tovaru v hodnote 10 mil. Sk. Zásielku tovaru zabezpečil Úrad civilnej ochrany SR leteckým špeciálom MV SR na letisko v Islamabad, kde bola odovzdaná pakistanskej strane. Vláda SR odsúhlasila Pakistanu mimoriadny finančný príspevok vo výške 12,0 mil. Sk na zabezpečenie humanitárnej pomoci. Finančné prostriedky rozdelilo MZV SR medzi štyri slovenské mimovládne organizácie, z ktorých každá obdržala 1,0 mil. Sk (OZ Človek v ohrození, ADRA Slovensko, Slovenský červený kríž a Slovenská katolícka charita) a dve medzinárodné humanitárne organizácie, keď bol pridelený rovnaký príspevok po 4 mil. Sk pre UNICEF a pre WHO.

MZV SR vypracovalo koncepciu humanitárnej pomoci, ktorá vychádza zo stabilného rozpočtu na humanitárne aktivity. Koncepcia pripravovaného návrhu zatiaľ pre nedostatok finančných prostriedkov neprešla v rámci pripomienkového konania cez MF SR.

6.5.4. Slovenská bilaterálna pomoc

Zameranie a rozsah slovenskej rozvojovej pomoci je určený strategickými dokumentmi schválenými vládou SR - Strednodobou koncepciou oficiálnej rozvojovej pomoci na roky 2003-2008) a ročnými národnými programami oficiálnej rozvojovej pomoci.

Slovenskú rozvojovú pomoc tradične a vo veľkej časti predstavujú najmä príspevky do medzinárodných organizácií. Slovensko však vystupuje ako aktívny partner rozvojových krajín najmä v rámci poskytovania bilaterálnej rozvojovej pomoci, ktorú priamo zabezpečuje MZV SR. Vládou SR boli v r. 2005 na plnenie programu bilaterálnej rozvojovej pomoci vyčlenené prostriedky vo výške 160,661 mil. Sk. Ich použitie je vymedzené Národným programom ODA na rok 2005, ktorý schválila vláda SR v máji 2005. Rozvojové projekty a aktivity boli financované prostredníctvom Trustového fondu OSN (TF UNDP), vo výške spolu 102, 661 mil. SK (na rozvojové projekty a aktivity pre prioritné krajiny, na projekty rozvojového vzdelávania a mikrogranty a prostredníctvom Fondu Bratislava-Belehrad (BBF), ktorý spravuje Nadácia na podporu občianskych aktivít (NPOA), vo výške 58 mil. Sk (na rozvojové projekty a aktivity pre Srbsko a Čiernu Horu). Po druhý krát bola vyčlenená čiastka vo výške 10.0 mil. Sk na rozvojové projekty oficiálnej pomoci pre Ukrajinu a Bielorusko.

Slovenská rozvojová pomoc (SlovakAid) dostala počas aktívneho pôsobenia v rokoch 2003-2005 reálny rozmer v podobe konkrétnych programov a projektov. MZV SR v doterajších prvých šiestich grantových kolách podporilo doteraz celkovo 87 rozvojových projektov (výber z 214 predložených projektov) sumou viac ako 9,4 milióna USD. Niektoré

vybrané projekty spolufinancovala kanadská rozvojová agentúra CIDA. Okrem toho boli realizované dve grantové kolá pre projekty rozvojového vzdelávania, jedno kolo oficiálnej pomoci pre Ukrajinu a Bielorusko a jedno kolo pre projekty posthumanitárnej pomoci. V polovici decembra 2005 boli vyhlásené ďalšie grantové kolá - 3. kolo pre Srbsko a Čiernu Horu ako programovú krajinu v rámci fondu BBF, 5. kolo pre prioritné krajiny v TF UNDP a 2. kolo pre Ukrajinu a Bielorusko. Najviac projektov bolo realizovaných v programovej krajine Srbsko a Čierna Hora, po ktorej nasledujú krajiny centrálnej Ázie a to predovšetkým Kazachstan a Kirgizsko, potom krajiny západného Balkánu: Macedónsko a Bosna a Hercegovina.

V zmysle stanovených podmienok platných pre grantové kolá je maximálna doba realizácie rozvojového projektu do 3 rokov. V dôsledku toho bolo roku 2005 ukončených prvých 25 projektov slovenskej rozvojovej pomoci.

Na základe prísľubu predsedu vlády SR bol v roku 2004 vypracovaný projekt dodávky mostnej konštrukcie Bailey Bridge do Srbska a Čiernej Hory. Projekt s rozpočtom 12 mil. Sk je spolufinancovaný kanadskou rozvojovou agentúrou CIDA a pozostáva z výstavby 5-tich mostov vo vybraných lokalitách. V priebehu roku 2005 bola zabezpečená dodávka mostných konštrukcií a ich osadenie podľa projektu.

6.5.5. Spolupráca s donormi

Rok 2005 bol plynulým pokračovaním úspešnej spolupráce s rôznymi bilaterálnymi a multilaterálnymi donormi (CIDA, UNDP, EK) a súčasne rokom intenzívnych rokovaní o nových možnostiach spolupráce s inými donormi.

Kanadská agentúra pre medzinárodný rozvoj (CIDA) prostredníctvom programu Oficiálnej rozvojovej pomoci pre strednú Európu (ODACE) pokračovala v spolufinancovaní vybraných slovenských projektov a v posilňovaní slovenského systému poskytovania rozvojovej pomoci. Organizovala na Slovensku odborné školenia, semináre a konzultácie, prevažne v oblasti monitorovania a hodnotenia projektov, finančného riadenia programu rozvojovej pomoci a vypracúvania odborných dopadových štúdií (environment assessment). V novembri 2005 boli zrealizované spoločné monitorovacie misie (CIDA, MZV) pre monitoring vybraných slovenských projektov v Mongolsku a v Srbsku a Čiernej Hore. Tým sa ukončil prvý komponent programu ODACE na podporu budovania kapacít a úspešne pokračoval druhý komponent programu – trilaterálna spolupráca formou spoločných projektov.

Svoje skúsenosti so systémom poskytovania rozvojovej pomoci ponúklo aj Holandské kráľovstvo formou študijného pobytu pre pracovníkov administratívnej a kontraktnej jednotky TF UNDP na MZV v Holandsku. Taktiež poskytlo priestory svojho zastupiteľského úradu v Nairobi na odborný pobyt pracovníka administratívnej a kontraktnej jednotky TF UNDP.

O spoluprácu so Slovenskom v oblasti rozvojovej pomoci prejavili záujem ďalší donori - USA, Rakúsko, Grécko, Turecko, Veľká Británia, medzinárodné organizácie. Výsledkom rokovaní je pripravovaná nová dohoda o spolupráci s Rakúskou rozvojovou agentúrou (ADA) na báze trilaterálnych projektov podľa kanadského modelu.

6.6. Aktivity v ďalších regionálnych a záujmových zoskupeniach

6.6.1 Stredoeurópska iniciatíva (SEI)

Dňa 1. januára 2005 SR prevzala predsedníctvo v SEI od Slovinska. Po obsahovej stránke SR, ako predsednícka krajina v SEI, kontinuálne dodržiavala aktuálnu líniu SEI,

stanovenú vzhľadom na meniacu sa situáciu v Európe. Išlo o posilňovanie užšej spolupráce s EÚ a transfer skúseností a poznatkov z prístupových procesov do euroatlantických štruktúr.

Vychádzajúc z doterajšej praxe SEI, SR v priebehu roka 2005 hostila samit predsedov vlád členských krajín SEI, stretnutie ich ministrov zahraničných vecí, stretnutie ministrov hospodárstva a Samit ekonomické fórum SEI, Mládežnícke fórum, stretnutia zástupcov parlamentov a reprezentantov obchodných komôr. Okrem toho, vzhľadom na svoje pôsobenie v pracovných skupinách SEI, SR organizovalo v zastúpení rezortov medzinárodnú konferenciu ministrov pôdohospodárstva SEI, medzinárodnú konferenciu zameranú na boj proti organizovanému zločinu, medzinárodné stretnutia expertov o reštaurátorstve a civilnej ochrane voči dôsledkom teroristických útokov.

V rámci slovenského predsedníctva sa pravidelný samit predsedov vlád členských štátov uskutočnil v dňoch 24. a 25. novembra 2005 v Piešťanoch a bol venovaný výmene názorov na politickú situáciu v regióne SEI a určeniu úlohy SEI v procese rozširovania EÚ. Stretnutie ministrov zahraničných vecí v Tatranskej Lomnici v dňoch 26. – 27. mája 2005 sa venovalo hodnoteniu tohto regionálneho zoskupenia a prijalo rozhodnutie týkajúce sa posilňovania spolupráce medzi EÚ a SEI.

Počas nášho predsedníctva SR revitalizovala myšlienku posilňovania spolupráce medzi SEI a EÚ s cieľom zvýšenia efektívnosti aktivít SEI. Táto myšlienka bola podporená členskými krajinami SEI. Výsledkom snaženia slovenského predsedníctva bolo vytvorenie nového postu v EK – hlavného poradcu pre regionálnu spoluprácu, ktorý bude zodpovedný za rozvoj projektov vzájomnej spolupráce počas nadchádzajúcich predsedníctiev. Aj preto slovenské predsedníctvo navrhlo vytvorenie styčného miesta na MZV SR, ktorý bude mať za úlohu realizáciu vzájomnej spolupráce medzi SEI a EÚ, najmä počas predsedníctiev nečlenských štátov EÚ.

Vzhľadom na historické zmeny v dnešnej Európe bude cieľom SEI podpora a asistencia zo strany jej členských štátov, ktoré sú súčasne členmi EÚ, členskými krajinami SEI, ktoré sa zatiaľ nestali členskými krajinami EÚ. Na tento účel bol vytvorený tzv. KEP (Know-How Exchange Programme) a tzv. Funding Unit, ktorý umožní prístup aj nečlenských krajín EÚ k finančným zdrojom únie prostredníctvom jej členských krajín.

Slovenské predsedníctvo v SEI v roku 2005 bolo zorganizované na vysokej politickej, odbornej a organizačnej úrovni. Počas vrcholových podujatí SEI došlo k efektívnej koordinácii zainteresovaných subjektov, ktorá umožnila maximálne využitie personálnych, finančných, odborných kapacít, a tým aj napomohla úspešnému zvládnutiu aktivít.

V dňoch 14. – 15. októbra 2005 sa v Záhrebe uskutočnilo 12. vrcholné stretnutie stredoeurópskych prezidentov, za účasti prezidenta SR I. Gašparoviča.

6. 6. 2. Čiernomorská hospodárska spolupráca (BSEC). Dunajská komisia

SR získala v roku 1995 štatút pozorovateľa. Cieľom Čiernomorskej hospodárskej spolupráce je aktívne využívanie zdrojov členských krajín v záujme zvyšovania ich hospodárskeho rastu, prosperity a životnej úrovne, ich integrácia do svetovej ekonomiky na princípoch trhového hospodárstva a demokracie a v konečnej fáze voľný pohyb ľudí, kapitálu, tovarov a služieb v teritóriu

Posledné zasadnutie ministerskej konferencie BSEC v Komotiny (apríl 2005, Grécko) vnieslo do činnosti BSEC viaceré nové aspekty, vrátane priblíženia a hlbšej spolupráce BSEC s EÚ, do ktorej sa plánuje angažovať i SR. Slovenská republika v októbri 2005 požiadala o predĺženie štatútu pozorovateľa v BSEC na ďalšie dva roky.

Slovenská republika sa v roku 2005 aktívne podieľala na práci jednotlivých pracovných skupín Dunajskej komisie – DK. V záujme zefektívnenia práce DK podporila konanie jej externého auditu, ktorý sa uskutočnil a vyhodnotil v priebehu roka. SR sa zároveň podieľala na práci Prípravného výboru pre revíziu Dohovoru o režime plavby na Dunaji

(Belehrad 1948), ktorý v roku 2005 prerokoval a prijal ďalšie ustanovenia revidovaného textu Dohovoru.

6.6.3. Pracovná skupina pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti vzdelávania, zachovania pamiatky a výskumu holokaustu (ITF)

ITF je záujmové zoskupenie združujúce zástupcov štátnych i neštátnych inštitúcií, ktoré vzniklo v roku 1998 z iniciatívy švédskeho predsedu vlády Görana Perssona. Jeho hlavným cieľom je podpora projektov a programov zameraných na vzdelávanie o holokauste, výskum v tejto oblasti a na zachovanie pamiatky holokaustu.

Slovensko ako tzv. spolupracujúca krajina realizuje aktivity s podporou ITF už od roku 2000. Vzhľadom na zámer stať sa riadnym členom ITF prevzalo v decembri 2004 funkciu koordinátora prípravy vstupu a ďalšieho pôsobenia Slovenska v ITF od ministerstva školstva ministerstvo zahraničných vecí.

V priebehu roku 2005 sa realizovali kroky potrebné pre splnenie podmienok a kritérií pre členstvo v ITF. Dňa 15. novembra 2005 na zasadnutí pléna ITF v Krakove bolo konsenzom rozhodnuté o prijatí Slovenska za riadneho člena ITF. Bez výhrad plénum schválilo aj členstvo Belgicka, Chorvátska a Grécka a počet členských štátov ITF tak stúpol na 24 (z toho 17 členských krajín EÚ). Prijatie Slovenska za riadneho člena ITF bolo logickým krokom nadväzujúcim na úspešnú spoluprácu v pozícii spolupracujúcej krajiny a umožní Slovensku zapájať sa plnohodnotne do všetkých aktivít ITF .

7. MEDZINÁRODNOPRÁVNA A KONZULÁRNA OBLASŤ

7.1. Medzinárodnoprávna oblasť

OSN

V medzinárodnoprávnej oblasti sa SR zamerala na vytváranie zmluvných predpokladov na realizáciu svojej zahraničnej politiky a zabezpečenie účasti na normotvorných aktivitách OSN ako aj odborných organizácií systému OSN.

Slovenská republika sa v roku 2005 aktívne zúčastňovala na procese kodifikácie medzinárodného práva, najmä v rámci Organizácie Spojených národov.

Prezident SR dňa 15. septembra 2005 v New Yorku počas podpisovej slávnosti FOCUS 2005P podpísal za SR Dohovor OSN o jurisdikčných imunitách štátov a ich majetku, ktorý je výsledkom niekoľkoročného úsilia Komisie OSN pre medzinárodné právo a predstavuje významný krok v procese kodifikácie v oblasti medzinárodného práva, týkajúcej sa imunity štátu voči právomoci súdov iných štátov. Zároveň prezident podpísal aj Medzinárodný dohovor o potláčaní činov jadrového terorizmu, ktorý je posledným z 13 doteraz prijatých univerzálnych medzinárodných dohovorov v oblasti potláčania terorizmu.

Medzinárodné hnutie Červeného kríža a Červeného polmesiaca, Ženevske dohovory

V roku 2005 pokračovala aktívna spolupráca MZV SR a Slovenského Červeného kríža najmä v rámci Výboru pre medzinárodné humanitárne právo ako poradného orgánu ministra zahraničných vecí SR. Sústredila sa najmä na rozširovanie ideí medzinárodného humanitárneho práva u širokej verejnosti. Výsledkom tejto spolupráce bolo zorganizovanie viacerých vzdelávacích podujatí.

V súlade so spoločnou pozíciou EU, SR podporila prijatie Tretieho dodatkového protokolu k Ženevským dohovorom, ktorý zavádza nový rozlišovací znak - červený kryštál. Dodatkový protokol bol prijatý na Diplomatickej konferencii v Ženeve v decembri 2005.

Implementácia rozsudku MSD vo veci SVD Gabčíkovo-Nagymaros

V roku 2005 pokračovali rokovania medzi SR a MR na úrovni vládnych delegácií vo veci implementácie rozsudku Medzinárodného súdneho dvora (MSD) o Sústavu vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros. Rokovania prebiehali o substantívnych otázkach sporu v rámci pracovných skupín - pre právne otázky, pre otázky vodného hospodárstva, ekológie, plavby a energetiky a PS pre ekonomické otázky. Obnovenie rokovaní hodnotí Slovenská republika ako pozitívny krok vpred v záujme čo najskoršieho dosiahnutia vzájomnej dohody s Maďarskou republikou.

Právna skupina rokovala v roku 2005 dvakrát a to v Bratislave a v Budapešti, rovnako uskutočnilo sa taktiež niekoľko zasadnutí v rámci technickej a ekonomickej pracovnej skupiny. Napriek tomu, že zasadnutia PS boli v porovnaní s predchádzajúcim obdobím častejšie a intenzívnejšie, nepriniesli výrazný posun nepodarilo sa ani zblížiť odlišné postoje strán k spôsobu implementácie rozsudku. Cieľom rokovaní aj naďalej zostáva dosiahnutie dohody, ktorá bude v súlade s rozsudkom MSD a zároveň bude naplnením cieľov Zmluvy o výstavbe a prevádzke SVD Gabčíkovo/Nagymaros z roku 1977.

Zmluvnoprávne vzťahy vyplývajúce z Prístupovej zmluvy a z členstva SR v EÚ

SR sa počas roku 2005 aktívne zúčastňovala na upevňovaní svojich pozícií a vytváraní predpokladov pre aktívne využitie členstva SR v Európskej únii vo viacerých rovinách. Spolupracovala na legislatívnej úprave procesu tvorby pozičných dokumentov v rámci rozhodovacieho procesu v EÚ, ktoré sa týkajú pravidiel spolupráce štátnych orgánov, najmä

oblasti schvaľovania právne záväzných aktov ES/EÚ, ako aj schvaľovania medzinárodných zmlúv, ktorých stranou je ES/EÚ.

V prvej polovici roka 2005 bol pripravený návrh legislatívneho zámeru zákona o spolupráci medzi Národnou radou SR a vládou SR, ktorý v júli 2005 prešiel pripomienkovým konaním a v súčasnosti sa pripravuje jeho paragrafované znenie .

SR sa aktívne podieľala na príprave a schvaľovanom procese medzinárodných zmlúv s európskym prvkom. Ide najmä o Zmluvu o Ústave pre Európu, Zmluvu medzi členskými štátmi EÚ a Bulharskou republikou a Rumunskom o ich pristúpení k EÚ, Dohoda o partnerstve a spolupráci, ktorou sa zakladá partnerstvo medzi Európskymi spoločenstvami a jeho členskými štátmi na jednej strane a Tadžickou republikou na strane druhej.

Slovenská republika pokračovala v prijímaní zmluvných dokumentov v zmysle čl. 6 Zmluvy o pristúpení SR k EÚ, kde MZV SR ako gestor v oblasti uzatvárania medzinárodných zmlúv poskytol teoretickú základňu v tejto oblasti a stanoviská k rôznym typom zmlúv pričom pri niektorých z nich bol gestorom. Osobitne bola spracovaná analýza uzatvárania medzinárodných zmlúv v druhom a treťom pilieri, ktoré sú predmetom diskusie členských štátov. Tým SR konsolidovala tie medzinárodnoprávne záväzky, ktoré pre ňu vyplývali zo zmlúv uzavretých v rámci kompetencií Únie i štátov, a to dovnútra i navonok, ako aj z právne záväzných rozhodnutí orgánov ES a EÚ.

SR sa v roku 2005 podieľala na vytváraní efektívnych mechanizmov legislatívnej činnosti v rámci Únie, vrátane implementácie rozhodnutí v rámci spoločenstva (komitológie).

V rámci spolupráce krajín V4 sa zavŕšil schvaľovací proces Dodatku k Dohode o zriadení Medzinárodného vyšehradského fondu, ktorým sa pôvodná zakladajúca dohoda zosúladiť s právom ES/EÚ a umožnilo sa zriadenie funkcie výkonného riaditeľa fondu, pričom sa výsady a imunity poskytované výkonnému riaditeľovi fondu rozšírili aj na jeho zástupcu.

7.2 Konzulárna oblasť

Slovenská republika pri realizácii zahraničnej politiky v roku 2005 pokračovala v naplňaní demokratických princípov medzinárodných vzťahov vytýčených v jej strednodobej stratégii do roku 2015. Konzulárna služba sa na realizácii zahraničnej politiky Slovenskej republiky podieľala v roku 2005 v nasledujúcich oblastiach:

Európska a Schengenská integrácia

Slovenská republika pokračovala aj v roku 2005 vo vytváraní podmienok a realizácii opatrení smerujúcich k plneniu záväzkov súvisiacich s jej vstupom do Schengenského priestoru. Prioritné postavenie v spolupráci s ostatnými členskými štátmi Európskej únie malo v rámci Slovenskej republiky ministerstvo vnútra, ktoré gestorsky zastrešuje podstatnú časť danej problematiky.

Plnenie záväzkov vyplývajúcich z členstva v Európskej únii a budúceho členstva v Schengene vyústilo v roku 2005 k príprave rozsiahlej novely zákona č. 48/2002 Z.z. o pobyte cudzincov, ktorá nadobudla účinnosť 6.12.2005. Je zameraná najmä na zosúladienie podmienok vstupu a pobytu občanov Európskeho hospodárskeho priestoru a štátnych príslušníkov tretích krajín na území Slovenskej republiky, s platnými normami Európskej únie. Novela citovaného zákona umožní rodinným príslušníkom občanov EÚ, EHP a Švajčiarska a tiež cudzincom s dlhodobým pobytom v EHP bezvízový vstup na územie SR. Pri vstupe na územie SR nemusia títo občania predložiť doklad o zdravotnom poistení, ani doklady potvrdzujúce účel ich pobytu a jeho finančné zabezpečenie.

Novela predlžuje lehotu prechodného pobytu až na obdobie 5 rokov, vytvára podmienky pre pripravované zavádzanie biometrických dát do víz a dokladov, predlžuje ohlasovaciu povinnosť cudzincov, umožňuje podať žiadosti o udelenie prechodného pobytu

na policajnom útvare a rieši ďalšie otázky, ktoré vyplynuli z praktických potrieb.

Novelou boli implementované nasledovné právne akty EÚ :

Smernica Rady 2001/51/ES z 28. júna 2001 dopĺňujúca ustanovenia článku 26 Dohovoru vykonávajúceho Schengenskú dohodu zo 14.6.1985 (Ú.v. ES L 187, 10.7.2001)

Smernica Rady 2003/86/ES zo dňa 22.9.2003 o práve na zlúčenie rodiny (Ú.v. ES L 251, 3.10.2003)

Smernica Rady 2003/110/ES zo dňa 23.11.2003 o pomoci v prípadoch tranzitu na účely leteckého odsunu (Ú.v. ES L 321, 6.12.2003)

Smernica Rady 2003/109/ES zo dňa 25.11.2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú.v. ES L 016., 23.1.2004).

Smernica 2004/38/ES Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 29.4.2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS a 93/365/EHS (Ú.v. ES L 158, 30.4.2004).

Smernica Rady 2004/82/ES z 29.4.2004 o povinnosti dopravcov oznamovať údaje o cestujúcich (Ú.v. ES L 261, 6.8.2004).

Vízová politika

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie bola ukončená harmonizácia jej vízovej politiky s vízovou politikou Európskej únie. V zmysle nariadenia Rady ES č. 539/2001 uvádzajúceho zoznam tretích krajín, ktorých štátni príslušníci musia mať pri prekračovaní vonkajších hraníc únie víza a krajín, ktorých štátni príslušníci sú od tejto povinnosti oslobodení, boli upravené vízové vzťahy s krajinami uvedenými v tomto nariadení. S krajinami, kde sa nepodarilo ukončiť rokovania o bezvízových dohodách pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie, vláda Slovenskej republiky jednostranne vízovú povinnosť zrušila.

Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie niektoré z krajín, s ktorými Slovenská republika rokovala o bezvízových dohodách, opätovne postoj slovenskej strany a jednostranne zrušili vízovú povinnosť pre slovenských občanov. K recipročnému kroku spočívajúcemu v zavedení bezvízového režimu zatiaľ nepristúpili: Austrália, Kanada, a Spojené štáty americké. Brunej zrušil vízovú povinnosť pre slovenských občanov s obmedzením doby ich pobytu na území tohto štátu na 14 dní a Kostarika na dobu 30 dní.

V zmysle čl. 2 nariadenia Rady (ES) číslo 851/2005 oznámila SR túto skutočnosť Rade a Komisii.

Vzhľadom na legislatívu Európskej únie, ktorá neumožňuje členským štátom samostatné uzatváranie bezvízových dohôd, zamerala Slovenská republika v roku 2005 svoje hlavné úsilie na dosiahnutie bezvízového režimu pre slovenských občanov formou recipročných rozhodnutí vyššie citovaných krajín. Týmto smerom pôsobili i zástupcovia Slovenskej republiky v európskych inštitúciách, ktorí presadzovali dosiahnutie rovnoprávnosti podmienok cestovania slovenských občanov do krajín, s ktorými majú ostatné členské štáty bezvízový režim.

Liberalizácia vízového režimu

Ukrajina

V rámci harmonizácie vízovej politiky bol 28. júna 2000 medzi SR a Ukrajinou zavedený vízový režim. Dňa 1.3.2001 nadobudla účinnosť dohoda medzi vládou SR a vládou

Ukrajiny o liberalizácii vízového režimu pre určité kategórie občanov.

V súčasnosti sa Ukrajina snaží riešiť svoje vízové vzťahy na úrovni EÚ. Svoju ústretovosť voči EÚ vyjadrila dňa 5.4.2005, keď s účinnosťou od 1.5. do 1.9.2005 zrušila pre občanov členských štátov EÚ a Švajčiarska vízovú povinnosť. Na základe tohto kroku vláda SR uznesením č. 310/05 s účinnosťou od 1.5. 2005 do 31.8.2005 jednostranne zrušila vízové poplatky pre štátnych občanov Ukrajiny.

Medzi ďalšie ústretové kroky Ukrajiny patrí jej rozhodnutie uplatňovať bezvízového vstup a tranzit občanov členských štátov EÚ, Švajčiarskej konfederácie a Lichtenštajnska v prípade, že doba ich pobytu na území Ukrajiny neprekročí 90 dní. V tejto súvislosti Slovenská republika predĺžila platnosť jednostranného zrušenia vízových poplatkov za udelenie tranzitných a krátkodobých víz pre štátnych občanov Ukrajiny na obdobie od 1.9.2005 do 30.6.2006.

V súčasnosti Slovenská republika ako členský štát EÚ participuje na príprave návrhu dohody medzi Ukrajinou a EÚ, ktorý dlhodobo vyrieši otázky ich vízových vzťahov.

Ruská federácia

Voči Ruskej federácii je v zmysle rozhodnutia vlády SR z 15. 3. 2000 uplatňovaný vízový režim. S cieľom minimalizácie jeho negatívnych dôsledkov je v praxi aplikovaná Dohoda o zrušení vízovej povinnosti pre držiteľov diplomatických a služobných pasov, ktorá je účinná od 15. marca 2000 a Dohoda o zjednodušení vízového režimu pre určené kategórie občanov, účinná od 31. októbra 2001.

V súčasnosti sa v záverečnej fáze nachádzajú rokovania medzi Ruskou federáciou a EÚ, ktorých cieľom je uľahčenie vízového režimu medzi Ruskou federáciou a členskými štátmi EÚ. Slovenská republika sa v roku 2005 aktívne zúčastňovala týchto rokovaní formou uplatňovania pripomienok prostredníctvom stáleho zastúpenia Slovenskej republiky v Bruseli.

Srbsko a Čierna Hora

SR uplatňuje od 1. júna 2002 voči Srbsku a Čiernej Hore štandardný vízový režim. Na základe výsledkov vzájomných rokovaní, vláda Slovenskej republiky v roku 2004 uznesením č. 737/2004 vízový režim liberalizovala. Rozhodnutie nadobudlo účinnosť 1. augusta 2004.

V súvislosti so zavedením asymetrického vízového režimu medzi Slovenskou republikou a Ukrajinou v roku 2005 vláda Slovenskej republiky svojím uznesením č. 513/2005 zo dňa 29.6.2005, na obdobie od 1.7.2005 do 30.6.2006 jednostranne zrušila vízové poplatky za udelenie krátkodobých víz pre všetkých občanov Srbska a Čiernej Hory a vízové poplatky za udelenie dlhodobých víz pre štátnych občanov Srbska a Čiernej Hory, ktorí majú na území Srbska a Čiernej Hory trvalý pobyt a preukážu príbuzenský vzťah s osobami, ktoré majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

Bosna a Hercegovina

Medzi Slovenskou republikou a Bosnou a Hercegovinou sa uplatňuje vízový režim, pričom pre vstup občanov Bosny a Hercegoviny na územie Slovenskej republiky platí osobitný vízový režim. S účinnosťou od 7.1.2005 bola zrušená vízová povinnosť pre držiteľov diplomatických a služobných pasov.

Od 21.7.2005 zaviedla vláda Bosny a Hercegoviny pre slovenských občanov jednostranný bezvízový režim s 90 dňovou dobou pobytu na jej území.

Macedónsko

Voči Macedónsku SR uplatňuje osobitný vízový režim. S cieľom uľahčenia vízového

režimu aj v roku 2005 pokračovali rokovania o dohode o jeho liberalizácii.

Vláda Macedónskej republiky s účinnosťou od 15.7.2005 do 15.9.2005 schválila zrušenie vízovej povinnosti pre občanov „nových“ členských štátov EÚ. Účinnosť tohto opatrenia macedónska vláda neskôršie predĺžila do konca roka 2005 s tým, že od 1.1.2006 bude pre občanov Slovenskej republiky opäť platiť vízová povinnosť.

Konzulárne úrady vedené honorárnym konzulárnym úradníkom

V roku 2005 pokračoval proces zriaďovania Konzulárných úradov vedených honorárnym konzulárnym úradníkom v súlade s Koncepciou rozširovania siete konzulárných úradov SR vedených honorárnym konzulárnym úradníkom na roky 2003 až 2007, ktorá bola schválená vedením MZV v roku 2003.

Prioritou je rozširovanie siete honorárných konzulátov o také úrady, ktoré budú plniť úlohy v oblasti rozvoja obchodno-ekonomickej spolupráce a podnikania s akcentom na ekonomickú dimenziu diplomacie. Významným aspektom ich pôsobenia zostávajú napomáhanie rozvoja turistických, kultúrnych, vzdelávacích, vedeckých a športových vzťahov SR s prijímajúcimi štátmi a výkon vyhradených konzulárných funkcií.

V roku 2005 boli zriadené nasledovné honorárne konzuláty:

Európa: Veľká Británia /Edinburg, Cardiff, Belfast/, Taliansko /Neapol, Ascoli, Picensno/, Grécko /Chania, Pireus/, Francúzsko /Lille, Toulouse, Nancy, Grenoble/, Belgické kráľovstvo /Liege/, RF /Chanty-Mansijsk/.

Amerika: USA /Seattle, Las Vegas, Boston/, Kanada /Montreal/, Dominikánska republika /San Domingo/, Jamajka /Kingston/, Haiti /Port-au-Prince/, Kolumbia /Medellín/, Peru /Lima/, Brazília /Rio de Janeiro/, Čílska republika /Santiago de Chile/.

Ázia: Turecká republika /Izmir/, Vietnam /Hočiminovo mesto/, Čína /Macao/, Japonsko /Kagoshima/, Indonézia /Denpasar/, Malajzia /štát Sabah/.

Afrika: Nigéria /Port Hancourt, Lagos/, Kamerun /Yaounde/, Uganda /Kampala/, Maroko /Casablanca/, ČAD /N'Djamen/, Etiópia /Adis Abeba/.

7.3. Ľudské práva vrátane práv osôb patriacich k národnostným menšinám

V roku 2005 SR bola platným účastníkom medzinárodných aktivít pri presadzovaní a dodržiavaní ľudských práv a práv príslušníkov národnostných menšín. Členstvo v EÚ znamenalo podstatné zmeny prístupu k otázkam ľudských práv a demokracie v medzinárodnom kontexte, kde SR vystupuje ako ich spolutvorca pri koncipovaní stanovísk EÚ k aktuálnym problémom vo svete a pri príprave jej zásadných dokumentov. Zástupcovia SR sa zúčastňovali na práci koordinačných skupín EÚ v rámci pravidelných zasadnutí i osobitných podujatí OSN, RE a OBSE.

SR je zmluvnou stranou prevažnej väčšiny mnohostranných dohôrov OSN a Rady Európy v oblasti ľudských práv. Podľa Ústavy SR majú medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách prednosť pred zákonmi a ako súčasť vnútroštátneho právneho poriadku sú prameňom priamo aplikovateľného práva. V tomto kontexte podporujeme úsilie medzinárodného spoločenstva o posilnenie a reformu ľudskoprávneho mechanizmu vrátane efektívnejšieho fungovania monitorovacích orgánov a dôslednú implementáciu ľudskoprávných dokumentov na národnej úrovni.

Európska únia

SR sa ako plnoprávny člen EÚ podieľala na aktivitách Únie uskutočňovaných v rámci jej Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky vo vzťahu k tretím krajinám. Slovenská republika sa aktívne zapájala do naplňovania priorít EÚ, ktorými sú zrušenie trestu smrti vo svete, zákaz mučenia a iného neľudského zaobchádzania, ochrana práv detí, najmä zasiahnutých ozbrojenými konfliktmi a podpora ochrancov ľudských práv. Participovala na dvoch kolách dialógu o ľudských právach s Čínou, prispela k vypracovaniu Výročnej správy EÚ o ľudských právach a presadzovala spoločné záujmy EÚ na pôde medzinárodných organizácií a iných regionálnych fór.

SR prostredníctvom MZV SR spracovala nábor slovenských pozorovateľov do 9 volebných pozorovacích misií EÚ, do ktorých bolo nominovaných 47 prihlásených kandidátov, 32 bolo akceptovaných a vybraných EuropAid, z nich 11 pôsobili v misiách ako dlhodobí pozorovatelia (cca 2 mesiace), 17 ako krátkodobí (spravidla 2 týždne). Pozorovatelia v misiách EÚ na voľbách v Palestíne, Etiópii, Libanone, Guinee Bissau, Afganistane, Libérii, na Sri Lanke, Haiti a vo Venezuele udržiavali vysoký štandard a dobrú medzinárodnú reputáciu slovenských volebných pozorovateľov.

OSN

SR aj v roku 2005 vyvíjala aktivity s cieľom plniť svoje medzinárodnoprávne záväzky v oblasti ľudských práv. Pokračovala príprava implementačných správ k Dohovoru o právach dieťaťa a Medzinárodnému dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien. Správy budú v roku 2006 dokončené a predložené zmluvným orgánom OSN.

Na pôde Valného zhromaždenia OSN a Komisie OSN pre ľudské práva bola SR v roku 2005 stálym kosponzorom rezolúcií OSN o dodržiavaní ľudských práv v rôznych štátoch sveta. Slovenská republika pozitívne hodnotí závery svetového summitu OSN v New Yorku, ktorý dal mandát pre posilnenie postavenia oblasti ľudských práv v systéme OSN. SR uvítala navýšenie rozpočtu pre Úrad Vysokkej komisárky OSN pre ľudské práva a spolu s ostatnými krajinami EÚ v roku 2005 presadzovala vytvorenie Rady pre ľudské práva ako nového stáleho orgánu OSN, ktorý by mal nahradiť Komisiu OSN pre ľudské práva.

Rada Európy

V roku 2005 SR aktívne pôsobila na pôde Rady Európy, ktorá stále zostáva významnou celoeurópskou medzivládnu organizáciou pre spoluprácu v oblastiach ochrany ľudských práv, podpory demokracie a právneho štátu.

V apríli 2005 sa uskutočnila návšteva Poradného výboru pre Rámcový dohovor na ochranu národnostných menšín na Slovensku v rámci druhého monitorovacieho cyklu, po odovzdaní druhej správy SR o implementácii tohto dohovoru. Na základe implementačnej správy a poznatkov získaných na stretnutiach s predstaviteľmi štátnej správy, samosprávy i mimovládnych organizácií národnostných menšín počas návštevy SR, Poradný výbor vypracoval Druhú hodnotiacu správu o Slovensku, ku ktorej MZV SR zaslalo vyjadrenie. Výsledkom monitorovacieho cyklu bude osobitná rezolúcia Výboru ministrov Rady Európy, ktorá bude obsahovať zhodnotenie implementácie rámcového dohovoru v SR a odporúčania pre SR. V dňoch 22. 2. – 3. 3. 2005 vykonal tretiu periodickú návštevu SR Európsky výbor na zabránenie mučenia a neľudského, či ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania (CPT).

V roku 2005 SR ratifikovala dva významné protokoly k Dohovoru o ochrane ľudských právach a základných slobôd (EDLP): Protokol č. 13 týkajúci sa zrušenia trestu smrti za každých okolností a Protokol č. 14 pozmeňujúci kontrolný systém EDLP. Ratifikáciou týchto

dôležitých medzinárodnoprávných nástrojov SR prispela k posilneniu ochrany ĽP v európskom priestore a najmä k nevyhnutným zmenám kontrolného mechanizmu EDĽP.

Na základe článku 21 Európskej sociálnej charty (ďalej len „charty“), ktorá nadobudla platnosť pre Slovenskú republiku dňa 21. júla 1998 (329/1998 Z. z.) a s súlade s kontrolným mechanizmom Rady Európy dňa 30. 6. 2005 predložila SR 3. správu o implementácii charty (za obdobie 2003 – 2004) k článku 1 s výnimkou ods. 4 a k článkom 5, 6, 12, 13 a 16, ktoré tvoria tzv. „hard core“.

OBSE

V roku 2005 sa okrem tradične aktívnej účasti SR na pravidelných podujatiach OBSE v rámci ľudskej dimenzie bezpečnosti a spolupráce v Európe, delegácie SR na náležitej úrovni zúčastňovali na konferenciách venovaných otázkam boja proti obchodovaniu s ľuďmi.

7.4. Krajania

Ministerstvo zahraničných vecí SR vykonávalo v roku 2005 aj činnosť súvisiacu s priznávaním postavenia zahraničného Slováka v zmysle zákona o zahraničných Slovákoch. V období od 1. 1. do 31. 10. 2005 bolo prijatých a evidovaných celkom 707 žiadostí od žiadateľov zo 14 štátov. Ďalších 63 podaní bolo v uvedenom období prijatých v súvislosti s výmenou preukazov z dôvodu zmien v údajoch držiteľov preukazov zahraničných Slovákov, resp. krádeží a strát predmetných dokladov.

Najväčší počet žiadateľov bol tradične zo Srbska a Čiernej Hory (417), Rumunska (110) a Ukrajiny (134). K 31.10.2005 bolo prerušené konanie v 26 prípadoch. V jednom prípade bolo konanie zastavené.

Dňa 23.9.2005 bol NR SR schválený zákon č. 474/2005 Z.z. o Slovákoch žijúcich v zahraničí, ktorým sa s účinnosťou od 1.1.2006 zriaďuje Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí a v náväznosti na to sa novým spôsobom upraví pôsobnosť orgánov štátnej správy vo veciach týkajúcich sa vzťahov Slovenskej republiky a krajanov.

8. KULTÚRNA A INFORMAČNÁ ČINNOSŤ A PREZENTÁCIA SR V ZAHRANIČÍ

8.1. Kultúrna činnosť. Slovenské inštitúty

Vstupom SR do EÚ možno konštatovať výrazný nárast záujmu o prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí. Osem Slovenských inštitútov (Berlín, Budapešť, Moskva, Paríž, Praha Rím, Varšava, Viedeň) uskutočnilo v uplynulom období série podujatí, zahrňujúce výstavy, koncerty, literárne večery, filmové predstavenia, diskusné stretnutia, ale i odborné semináre, prezentácie cestovného ruchu a obchodno-ekonomických subjektov. Na organizácii podujatí sme zaznamenali výraznejšiu odbornú, ale i finančnú participáciu Ministerstva kultúry SR, ako aj jeho organizácií a inštitúcií, ktorých zástupcovia sú členmi Rady SI. Aktívnejšia účasť pobočiek SACR v zahraničí na spoločných projektoch a podujatiach so Slovenskými inštitútmi sa prejavila v skvalitnení ich profesionálnej úrovne. Za pozitívne možno označiť perspektívne sa rozvíjajúcu spoluprácu európskych kultúrnych inštitútov v rámci spoločných projektov v Paríži, Berlíne a Prahe, ako aj tradične dobrú spoluprácu kultúrnych inštitútov krajín V - 4. Medzi najvýznamnejšie podujatia Slovenských inštitútov možno zaradiť: Slovenské dni v Ríme a v Toskánsku, prezentáciu Bratislavy k 200. výročiu podpísania „Bratislavského mieru“ v Paríži, Dni slovenskej kultúry v Maďarsku, Dni Európy v Moskve, prezentácia „Slovensko stredobodom v Leuchtboxe v Passau“, festival „Slovenské divadlo v Prahe“, výstava z diela Andyho Warhola vo Varšave, „Vianoce na zámku Schallaburg“.

8.2. Mediálny obraz SR v zahraničných médiách

V zahraničných oznamovacích prostriedkoch prevláda pozitívna publicita o SR, ktorá je predstavovaná ako demokratická krajina s trhovou ekonomikou, začlenená do EÚ a NATO. K zviditeľneniu SR prispel bratislavský summit Bush – Putin a globálne medializovaný prejav amerického prezidenta k našej verejnosti, v ktorom zdôraznil priateľstvo a spojenectvo medzi USA a Slovenskom. V informáciách o SR sa zdôrazňuje dynamika ekonomického rozvoja, hospodárske a sociálne reformy, dobré podmienky pre zahraničných investorov, rovná daň a štátna podpora. Zriedkavo tvoria súčasť mediálneho obrazu údaje o nezamestnanosti, problémy integrácie rómskej komunity a rozdiely medzi jednotlivými regiónmi Slovenska. Dominuje ocenenie politickej a ekonomickej transformácie od totality k demokracii a prítlačivý kooperačný potenciál. Imidž našej krajiny dopĺňa kultúrna vyspelosť, atraktívne turistické destinácie a športové úspechy najmä v tenise. Prejavuje sa postupné prekonávanie deficitu informácií o Slovensku, ktoré vzbudzuje záujem médií vyspelých krajín najmä v súvislosti so zvyšovaním zahraničných investícií.

Rezort zahraničia zabezpečil pre zastupiteľské úrady približne 90 tisíc multimedialných a tlačných propagačných materiálov o SR. Existujúce rezervy v ucelenosti informačnej projekcie SR vo svete súvisia s nedostatkom cielene vytvorených propagačných materiálov, s absenciou jednotiacej koncepcie a medzirezortnej spolupráce, ktorej inštitucionálny základ sa doposiaľ nepodarilo vytvoriť.

8.3. Internetová prezentácia MZV SR

V súvislosti s členstvom SR v EÚ, rozvojom turistiky a možnosťami pracovať v zahraničí podstatne vzrástol zo strany verejnosti záujem o informácie, ktorými disponuje MZV SR . Písomné a telefonické odpovede na žiadosti občanov v rámci zákona č. 211/2000 Z.z. dosiahli v roku 2005 počet 6 141. S cieľom umožniť občanom priamy prístup k širokému

okruhu zásadných a aktuálnych informácií, MZV SR vytvorilo novú internetovú stránku. Obsahuje informácie o zahraničnej politike SR, medzinárodných organizáciách, Európskej únii, jednotlivých krajinách sveta a užitočné vízové , konzulárne a s bezpečnosťou súvisiace informácie, ktoré uvítajú občania cestujúci do týchto destinácií. Nachádza sa na nej aj množstvo súvisiacich dokumentov. Poskytovaním odpovedí na všetky žiadosti verejnosti a vylepšením internetovej stránky, zahraničný rezort naplňa v plnej miere zákonom stanovený voľný prístup k informáciám. Rozsah poskytovaných informačných služieb vytvára novú dimenziu činnosti MZV SR.

9. BUDOVANIE ZASTUPITEĽSKEJ SIETE SR V ZAHRANIČÍ A PERSONÁLNA POLITIKA

Členstvo SR v EÚ a NATO, nové výzvy, ako aj zvolenie SR za nestáleho člena BR OSN zvýšilo nároky na odbornú spôsobilosť slovenskej zahraničnej služby. Preto v záujme jej ďalšej stabilizácie a profesionalizácie venovalo MZV SR v oblasti personálnej politiky zvýšenú pozornosť aj problematike kontinuálneho zvyšovania kvalifikačnej úrovne svojich zamestnancov v zmysle platných zákonov.

MZV SR v uplynulom roku dodržalo schválený plán striedania a vysielania zamestnancov MZV, ako aj zamestnancov iných rezortov, v zmysle platných medzirezortných dohôd s Ministerstvom hospodárstva SR, Ministerstvom obrany SR a Ministerstvom vnútra SR. V r. 2005 bolo vystriedaných, resp. vyslaných spolu 127 zamestnancov, z toho 87 diplomatov a 40 administratívno-technických zamestnancov.

V súlade s prioritami zahraničnej politiky SR, v duchu vládneho návrhu personálneho dobudovania Stáleho zastúpenia SR pri EÚ Brusel na roky 2005 – 2007, pokračovalo posilňovanie tejto diplomatickej misie v Bruseli, a to najmä o ďalších odborných diplomatických zamestnancov z ostatných ministerstiev a ďalších ústredných orgánov štátnej správy SR.

Úlohy stanovené na rok 2005 boli splnené v plnom rozsahu a v stanovených termínoch. Súčasnú sieť zastupiteľských úradov SR v zahraničí, aj napriek pretrvávaniu niektorých disproporcií a napätému financovaniu, možno označiť za efektívnu a schopnú na profesionálnej úrovni realizovať zahranično-politické záujmy SR.

V súvislosti so zásadnou zmenou systému poskytovania náhrad liečebných výdavkov zamestnancom zahraničnej služby a ich rodinným príslušníkom spolupracovalo MZV SR aj v roku 2005 najmä s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR a s Ministerstvom zdravotníctva SR. Hlavným cieľom tohto snaženia bolo umožniť zamestnancom zahraničnej služby a ich rodinným príslušníkom po prijatí príslušných legislatívnych noriem zdravotné poistenie prostredníctvom komerčnej poisťovne.

Pretrvávajúcim problémom, ktorý sa zatiaľ nepodarilo legislatívne doriešiť u zamestnancov zahraničnej služby, zostáva adekvátne zabezpečenie sociálnych nárokov manželských partnerov vyslaných zamestnancov počas ich pobytu v zahraničí (napr. zápočet rokov pobytu do odbornej praxe, do počtu odpracovaných rokov do dôchodku, sociálne poistenie, atď.).

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 15 ods. 14 zákona č. 312/2001Z.z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov a podľa Vyhlášky MZV SR č. 627/2002 Z.z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o výberovom konaní na obsadenie štátno-zamestnaneckých miest na MZV SR, vykonalo v roku 2005 v odbore štátnej služby „zahraničné veci“ viac ako 90 výberových konaní na voľné štátno-zamestnanecké miesta a miesta predstavených.

MZV SR v hodnotenom období pokračovalo v odbornom vzdelávaní na všetkých úrovniach, pričom vzdelávania predstavených na vrcholovej a na nižšej úrovni, ktoré bolo zamerané na tímovú prácu, „časový“ manažment, hodnotenie zamestnancov, rozvoj sociálnych a komunikačných zručností, motiváciu a štýly riadenia, sa zúčastnilo 75 predstavených.

Prostredníctvom externých vzdelávacích agentúr bolo zorganizovaných 59 odborných seminárov pre cca 300 zamestnancov rezortu v oblasti mzdovej a finančnej problematiky, v oblasti novelizácie zákona o štátnej službe a o verejnej službe, zákonníka práce, v oblasti zdravotného a sociálneho poistenia, v problematike európskej integrácie a európskeho práva, v oblasti ochrany osobných údajov, atď. Pozornosť si zasluhuje realizácia kvalifikačných

skúšok pre 38 zamestnancov ministerstva v prípravnej štátnej službe, ktorí ich vykonaním prešli do stálej štátnej služby.

Osobitnou kapitolou pri zvyšovaní odbornej kvalifikácie je jazyková príprava zamestnancov ministerstva, ktorú v šiestich interných jazykových kurzoch v hodnotenom období ukončilo 96 zamestnancov a v novom akademickom roku 2005/06 sa rozhodlo v týchto kurzoch pokračovať cca 100 zamestnancov rezortu.

V roku 2005 sa 51 zamestnancov MZV SR zúčastnilo zahraničných študijných pobytov na diplomatických akadémiách, inštitútoch medzinárodných vzťahov a podobných vzdelávacích inštitúciách ministerstiev zahraničných vecí v európskych i mimoeurópskych krajinách, ktorých vzdelávacie programy boli zamerané predovšetkým na problematiku európskej integrácie a medzinárodno-ekonomickej spolupráce, otázky spoločnej a obrannej politiky, terorizmus a boj proti terorizmu, oblasť medzinárodného práva, ako aj na problematiku diplomatickej praxe a výučby cudzích jazykov. Prax potvrdzuje, že túto formu zvyšovania kvalifikácie zamestnanci ministerstva hodnotia pozitívne nielen čo do rozsahu získaných vedomostí, ale aj kvality vzdelávacieho procesu.

MZV SR sa v hodnotenom období podieľalo aj na odbornej príprave potencionálnych ľudských zdrojov pre potreby rezortu. V tejto oblasti spolupracovalo s vybranými vysokými školami a univerzitami, ktorých absolventi môžu nájsť uplatnenie v zahraničnej službe. V uplynulom období absolvovalo krátkodobú odbornú stáž v ústredí MZV SR celkovo 101 študentov a na ZÚ SR v zahraničí vykonalo krátkodobú stáž 39 študentov. Taktiež niektorí riadiaci zamestnanci ministerstva sa zapájajú prostredníctvom prednášok k aktuálnym problémom zahraničnej politiky a diplomacie do vzdelávacieho procesu vybraných vysokých škôl.

Zoznam použitých skratiek

SKRATKY ŠTÁTOV*					
AF	Afganistan	FI	Fínsko	MK	Macedónsko
AL	Albánsko	FR	Francúzsko	MT	Malta
AT	Rakúsko	HR	Chorvátsko	NL	Holandsko
BA	Bosna a Hercegovina	HU	Maďarsko	NO	Nórsko
BE	Belgicko	IE	Írsko	PL	Poľsko
BG	Bulharsko	IL	Izrael	PT	Portugalsko
BY	Bielorusko	IN	India	RO	Rumunsko
CA	Kanada	IQ	Irak	SI	Slovinsko
CH	Švajčiarsko	IS	Island	SM	Sanmarínska republika
CN	Čína	IT	Taliansko	SE	Švédsko
CY	Cyprus	JP	Japonsko	RU	Ruská federácia
CZ	Česká republika	KG	Kirgizsko	TJ	Tadžikistan
DE	Nemecko	KZ	Kazachstan	TM	Turkménsko
DK	Dánsko	LI	Lichtenštajnsko	TR	Turecko
EE	Estónsko	LT	Litva	UA	Ukrajina
EG	Egypt	LU	Luxembursko	UK	Spojené kráľovstvo
EL	Grécko	LV	Lotyšsko	US	Spojené štáty americké
ES	Španielsko	MD	Moldavsko	UZ	Uzbekistan
				ZA	Juhoafrická republika

6. * Skratky použité v materiáli zohľadňujú skratky zaužívané v rámci EÚ, s výnimkou Slovenskej republiky, kde bola namiesto SK zachovaná zaužívaná skratka - SR.

Ďalšie skratky

ACP	African, Caribbean and Pacific (Group of States)
AG	Australia Group
AMIS	African Mission in Sudan
APF	Africa Partnership Forum
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations
ASEM	Asia – Europe Meeting
BR OSN	Bezpečnostná rada OSN
BSE	Bovine Spongiform Encephalopathy
BSEC	Black Sea Economic Cooperation (Pact)
CIDA	Canadian International Development Agency
CCW	(Convention on) Certain Conventional Weapons
CNAD	(NATO) Conference of National Armaments Directors
COREPER	Comité des représentants permanents
CTBT	Comprehensive Test Ban Treaty
CWC	Convention on Chemical Weapons
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development
EAPC	Euroatlantic Partnership Council
EBOP	Európska bezpečnostná a obranná politika
ECOWAS	Economic Community of West African States
EDF	European Development Fund
EÚ	Európska únia
EK	Európska komisia
EOD	Explosive Ordnance Disposal
EP	Európsky parlament
EPSO	European Personnel Selection Office
ERM	Exchange Rate Mechanism
EUROMED	Euromediterranean Partnership
FAO	Food and Agricultural Organisation

FFD	Financing for Development
GAERC	(EU) General Affairs and External Relations Committee
HCOC	Hague Code of Conduct
HK SR	Honorárny konzulát SR
IDA	International Development Agency
ILO	International Labour Organisation / International Labour Office
ICTY	International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia
ISAF	International Security Assistance Force (in Afghanistan)
KFOR	(NATO) Kosovo Force
LAŠ	Liga arabských štátov
MAP	(NATO) Membership Action Plan
MDG	Millenium Development Goal
MO SR	Ministerstvo obrany SR
MTCR	Missile Technology Control Regime
MVF	Medzinárodný Visegrádsky fond
NATO	North Atlantic Treaty Organisation
NPT	Nuclear Non-Proliferation Treaty
NRF	NATO Response Force
NSG	Nuclear Suppliers Group
NTM-I	NATO Training Mission in Iraq
OBSE	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
OCHA	Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
ODA	Official Development Assistance
ODIHR	(OSCE) Office for Democratic Institutions and Human Rights
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development
OSCE	Organisation for Security and Cooperation in Europe
OS SR	Ozbrojené sily SR
PfP	Partnership for Peace
PSI	Proliferation Security Initiative
SAP	Stabilizačný a asociačný proces
SEI	Stredoeurópska iniciatíva
SNŠ	Spoločenstvo nezávislých štátov
SZBP	Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ
UNAMSIL	United Nations Assistance Mission in Sierra Leone
UN/ECE	United Nations Economic Commission for Europe
UNDP	United Nations Development Programme
UNEP	United Nations Environmental Programme
UNFICYP	United Nations Force in Cyprus
UNHCHR	United Nations High Commissioner on Human Rights
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNICEF	United Nations International Children's Fund
UNIDO	United Nations Industrial Development Organisation
UNCTAD	United Nations Conference for Trade and Development
UNTSO	United Nations Truce Supervision Organisation
V4	Visegrádská štvorka
WA	Wassenaar Arrangement
WFP	World Food Programme
WHO	World Health Organisation
WIPO	World Intellectual Property Organisation
WTO	World Trade Organisation
WTO	World Tourist Organisation
W3	Weimarská trojka
ZC	Zangger Committee
ZEÚ	Západoeurópska únia
ZÚ SR	Zastupiteľský úrad SR